

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Ч.1(117) 1998

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

**Різними шляхами —
до спільної мети**

ЗМІСТ

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ч.1 (117) 1998

ВІД РЕДАКЦІЇ

Слово редактора 1

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

Ще деякі думки про пластове братерство 2

XIII ЗБОРИ КУПО

Резолюції і рекомендації 13 Зборів КУПО 4

З ПЛАСТОВОЇ ІДЕОЛОГІЇ

Діяна Юрчук. Ідеологія Пласту — сучасна інтерпретація 9

ДИСКУСІЯ

Сергій Летенко. Ідейні особливості українського скавтіngu:

від минулого до майбутнього 10

Володимир Соханівський. Дещо про ідеологію 17

Теодосій Самотулка. Бездоріжжя діяспорного Пласту 19

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

Андрій Гарматій. Записки подорожнього 27

Оксана Закидальська. Чи повинен Пласт Канади
вступити до Scouts Canada? 29

Юрко Мончак. Що побачив старий лось? 30

Марко Чуквінський. Вишколи потрібні всім 37

Андрій Гарматій. Пластові округи 38

Ігор Березовський. Ресурсний центр Пласту 39

Олесь Козинець, Оксана Биба. Нашого цвіту по усьому світу 40

Володимир Соханівський. Проща до Люрду, Фатіми і Святої Землі 41

ПЛАСТОВІ СТАНИЦІ

Любомир Дячок, Марічка Денис. Червоноград 45

ПОСТАТІ

Богдан Кузишин. Зло не зломило його 47

СЛОВО СЕНІОРАТУ

З обіжника УПС 49

Вічна пам'ять 49

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

Яро Гладкий. Гандзя чічка невеличка — але гонор має 50

ЛІТОПИСЕЦЬ

Зеновія Ханас. Закон, за яким творилася нація 52

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТ

Богдан Яцишин. У здоровому тілі здоровий дух 57

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

Пластун-Літописець. "До зустрічі в Манітобі" 58

ПЛАСТОВА ФІЛАТЕЛІЯ

Сіроманець-філателіст. Філателістичні випуски з нагоди 13 Зборів КУПО 59

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

Листи 59, 60

ГУМОР

Оратор 60

На першій сторінці обкладинки учасники табору «Велика Гра» на оселі «Сокіл», Австралія. Гурток «Обережно», виховник: ст. пл. Петро Когут.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ВІД РЕДАКЦІЇ

пл. сен. Любомир Онишкевич

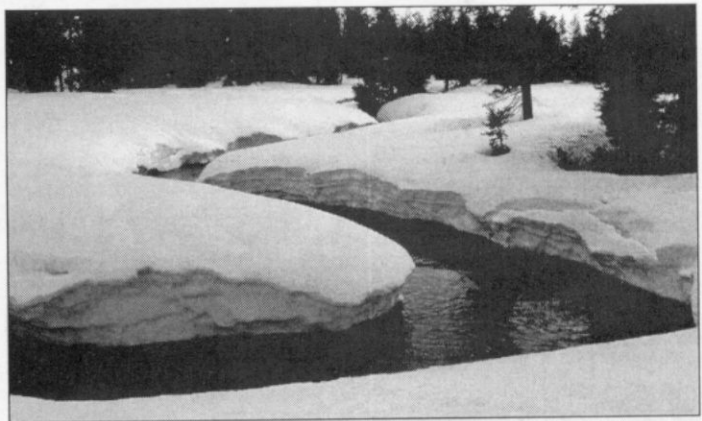
Дорогі Читачі і Читачки!

Починаємо новий, 1998, рік появи нашого журналу пластових думок і подій «Пластовий Шлях». В нашому видавництві зайшли за 1997 рік різні зміни; зокрема, ми перенесли наше пластове видавництво до Львова, де тепер сконцентровані всі пластові видання в Україні: «Пластовий Шлях», «Юнацтво», «Скавтінг-Пласт» (англійська версія), «Пласт-Скавтінг» (українська версія), бюлетень КПС в Україні й інші видання. Ці журнали є тепер зареєстровані в уряді України, тож ми вже зможемо їх поширювати й поміж непластунів, збирати передплати, продавати їх в книгарнях і кіосках тощо. Рівночасно ми й надалі збиратимемо передплати на «Пластовий Шлях» та інші журнали поміж пластунами в діяспорі — для вдержання пластової єдності та одности. Все ж таки, «центр ваги» цих видань поволі, але певно переходитиме в Україну, куди поступово мусить перейти вкінці й централія Пластової Організації.

Другим кроком централізації Пласту повинен бути поступовий перехід центру Пласту, а з тим і пластового видавництва, зі Львова до Києва, до столиці України. Але це є повільний процес. Пласт рік за роком зростає на сході і півдні України, вже тепер має станиці чи пластові групи по всіх областях Української Держави і в Криму. Але поширення Пласту по всій Україні є справою десятиліть; поки що центр все ж таки залишається на західних землях України з видавництвом у Львові.

Скоріше йде справа із стандартизацією українського правопису. Протягом 1997 року ця справа значно посунулася вперед, і ми маємо надію, що невдовзі буде прийнятий один-єдиний стандарт українського правопису, який пластове видавництво зразу ж прийме за свій одинокий правопис. Але поки що все ще існує два чи біль-

ше стандартів (діяспорний, галицький, центральний) і ми все ще вживаємо різних стандартів залежно від місця замешкання кожного автора.

Ми подамо Вам невдовзі, дорогі Читачі і Читачки, про стан розвитку цієї справи, який тепер скорим темпом змінюється — майже з дня на день.

Протягом останнього року в багатьох країнах обрано нові Крайові Пластові Проводи (в тому в Україні, Канаді і США), як також вибрано нову Головну Пластову Булаву і Раду, навіть нового Начального Пластуна. Наш журнал, зокрема, заторкнув факт, що нашого співредактора у Львові, ст. пл. Андрія Гарматія, вибрано на Голову КПС України.

Спершу ми не були певні, чи Андрій продовжуватиме займатись нашими журналами. Тепер, виглядає, що він все це з'моче сам виконувати, отож лишається технічним редактором «Пластового Шляху». В кожному випадку наш журнал і надалі буде появлятися, хоч, можливо, з деяким тимчасовим запізненням, за що наперед просимо вибачення в наших Читачів.

Андрієві Гарматієві бажаємо якнайкращих успіхів в його праці для Пласту в Україні!

ЩЕ ДЕЯКІ ДУМКИ ПРО ПЛАСТОВЕ БРАТЕРСТВО

Дорогі Подруги і Друзі!

Ми вже не раз писали про скавтове-пластове братерство, яке впливає із Другого Головного Обов'язка Пластуна — Пластун по-

▲ Провід ЛШШ-95
Фото Б.Яцишин

магає іншим, та з точки Пластового Закону — Пластун є ...приятельський. Хочемо сьогодні зупинитися на одній важливій справі, яка є пов'язана із цим засадничим принципом пластової братерськості, — на пластовій дружбі не лише поміж самотніми пластунами, а поміж групами пластунів, зокрема поміж пластовими куренями УСП та УПС.

Курені старших пластунів і сеніорів мають свою довгу і світлу історію в Пластовій Організації. Вони з'явилися майже в самих початках пластування, коли створилися такі групи дорослих пластунів, як «Лісові Чорти», «Чорноморці», «Червона Калина», а також «Ті, що греблі рвуть» поміж пластунками. Ці з'єднання дуже позитивно впливали на пластову працю: вони мобілізували пластових провідників в природні угруповання, які багато краще могли перевести в життя всілякі задуми й проекти. Вони запевнювали, що пластуни працюватимуть групо-

во, а через це набагато ефективніше й видайніше, що кожен пластун матиме безпосередню допомогу в своїх задумах від товаришів з куреня. Кооперативна праця, ініціатива були значно підсилені системою пластових куренів.

При цьому члени куренів звичайно тісно зживались поміж собою, допомагали зростанню особистих зв'язків і приятельства поміж пластунами, навіть побратимства — як за козацьких часів. «Всі за одного — один за всіх!» — було моттом кожного куреня.

Також поміж куренями часто розвивалась здорова конкуренція: курені змагалися між собою, хто з них може більше зробити для Пласту і для Батьківщини. Така конкуренція часто допомагала членам куренів доконувати чудеса в їхніх намаганнях виконати свої завдання якнайкраще, якнайскоріше, якнайкорисніше для загального добра — в порівнянні з іншими куренями.

В більшості протягом історії Пласту така конкуренція була здорова й корисна для всіх. Але нам завжди треба вважати, щоб того роду конкуренція

не перетворилась на нездорові змагання поміж групами пластунів, зокрема на так звані «змагання за владу».

На вишколі виховників у Польщі, 1998 рік
Фото М. Чуквінський

Здавалось би, що така можливість є нереальною і нема чим журитися, адже в Пласті всі працюють даром,

Табір "Дністер" / Фото і. Старощак

«виграти» вибори на якусь провідну позицію в Станиці, в Краю чи в світовій пластовій організації означає лише взяти собі додатковий клопіт на голову: більше праці, більше клопотів, більше журби...

Але «людська природа» — дуже дивна річ. Люди будуть змагатися за «владу» і «силу», навіть якщо за цю додаткову працю й труд людині ніхто нічого не заплатить, навіть часто не подякує і не похвалить. Все ж таки люди змагаються, щоб їх вибрали на якесь провідне становище, бо це підбудовує їхнє «єґо», дає їм ілюзію влади. Це нелогічно, але так воно в світі є — в кожному угрупованні людей.

Це нелогічне стремління до влади є звичайно дуже позиточним чинником — інакше ніхто б не хотів взяти на себе ніякого невдячного (і неоплатного) обов'язку в якій-небудь громадській організації. Тому є дуже гарно й корисно для Пласту, коли є, скажімо, два, три чи більше кандидатів на Станичного, Крайового Коменданта чи Булавного УСП. Таким станом треба лиш радіти, бо це означає, що організація є здорова і має багато людей, готових до праці.

Клопіт може виникнути лиш тоді, коли пластові курені занадто «ентузіастично» стараються «захопити владу» в Станиці, Краю чи Головному Пластовому Проводі і вживають при тому «політичних трюків», яких вони навчилися в інших умовах. Це може вик-

ликати лиш нездорову й шкідливу для Пласту ситуацію, але це є скрайньо не по-пластовому. Справжній пластун завжди поводить себе чесно і відкрито, не вживає ніяких «брудних» засобів, щоб виграти, веде себе шляхетно, по-дружньому. Цього ніколи не можна забувати.

На жаль, останніми часами мені декілька разів довелось обсервувати ситуацію, де мало не дійшло до такої поведінки — коли деякі члени пластових куренів чи інших фракцій так були засліплені в своєму бажанні «виграти», що доходили до краю непластової поведінки. На щастя, завжди найшовся хтось із більш досвідчених пластунів, що міг переконати «закукурічених» змагунів, що ніяка «перемога» не є варта того, щоб понизити свою честь і заплямити своє добре ім'я чи добре ім'я й честь свого куреня. Але така можливість існує. Нам всім треба дуже пильно вважати, щоб не засліпити себе до тої міри, щоб не зробити чогось такого, чого пізніше будемо встидатися. Курені — це дуже важливий і корисний засіб мотивації нашого членства до праці в Пластовій Організації. Але курені не

є засобом ані самоціллю.

І ніколи, ніколи не варто втратити чести свого куреня задля слави цього куреня. «Слава» — це порожня річ, вона поминає, як дим на вітрі. А раз заплямовану честь є дуже важко відзискати й відчистити.

На вишкелі виховників у Польщі, 1998 рік / Фото М. Чуквінський

РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ XIII ЗБОРІВ КУПО

А. ЗАГАЛЬНІ

Привіти

А-1. XIII Збори Конференції Українських Пластових Організацій вітають українські Церкви, українські культурні, наукові та громадські організації в Україні й світі, які працюють для добра й розвитку українського народу.

А-2. XIII Збори КУПО доручають Президії Зборів вислати привіт до Президента України з таким змістом:

«Конференція Українських Пластових Організацій, що координує український скавтський рух в дев'яти країнах світу (Україна, Австралія, Аргентина, Велика Британія, З'єдинені Стейти Америки, Канада, Німеччина, Польща і Словаччина), вітає Вас — Президента незалежної держави Україна й бажає успіхів у Вашій державотворчій праці».

А-3. XIII Збори КУПО закликають пластунів діаспори активно скріплювати й розвивати громадське життя й культурні надбання українців даної країни для добра майбутніх поколінь, а при цьому використовувати нові можливості зв'язків з Україною.

А-4. XIII Збори КУПО закликають усі крайові пластові організації пам'ятати про пластову дружбу й плекати контакти й спілкування по цілому світі: пластову пресу, пластові зустрічі, табори, відправи активу, вишколи.

А-5. XIII Збори КУПО поздоровляють Орлиний Круг з приводу його 50-літнього ювілею і в особливий спосіб вітають його засновника Старого Орла.

Резолюції

А-6. XIII Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві до шістьох місяців покликати Статутува Комісію в складі голів Крайових Пластових Старшин або ними умандатованих осіб для перегляду потреби змін і представлення пропозицій на наступні Збори Конференції.

А-7. XIII Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві узгодити текст легального документу інкорпорації Конференції зі статутом КУПО.

А-8. XIII Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві узгоджувати збірки фондів у даному краї з проводом того краю.

А-9. XIII Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві формувати Номінаційну Комісію в такому складі, щоб члени, назначені крайовими пластовими організаціями, творили її більшість.

А-10. XIII Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві допильнувати, щоб листи Номінаційної Комісії на пости в Головній Пластовій Булаві і в Головній Пластовій Раді включали тільки пластунів, які мають підтримку своїх крайових пластових організацій.

А-11. (а) XIII Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві покликати Номінаційну Комісію один рік перед Зборами Конференції. Комісія підшукує лю-

▲ Представники країв
фото А. Слюсарчук

Звіт Голови ГПБ пл. сен. Юрія Слюсарчука
Фото Н. Скосків

дей до Головної Пластової Ради й Головної Пластової Булави та подає їхні прізвища Крайовим Пластовим Старшинам найпізніше один місяць перед Зборами, щоб учасники Зборів могли запізнатися з кандидатами.

(б) ХІІІ Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві включити в пропонування майбутнім Зборам Конференції Правильник Нарад Комісії такий уступ:

«Номінаційна Комісія може розглядати пропозиції на склад нових керівних органів КУПО тільки тоді, коли кожна внесена пропозиція подає повний склад даного органу, тобто повний склад Головної Пластової Ради чи Головної Пластової Булави. В пропозиції мусить бути представлений доказ, що кандидати дали свою згоду на подану кандидатуру. Пропозиції приймається тільки до двох годин перед першими нарадами комісії під час Зборів Конференції».

А-12. ХІІІ Збори КУПО вважають, що система пластових відзначень для Уладу Пластового Сеніорату та Уладу Старшого Пластунства повинна бути одна, тому що членство обидвох уладів має однакові права і можливості виконувати засадничо ті самі функції чи завдання в Пласті, за які уділюється відзначення. УПС чи УСП евентуально можуть мати свої окремі відзначення за якусь особливу працю виключно в рамках свого уладу чи поза Пластом (напр., Орден Вічного Вогню), але за працю у рамках виховних уладів чи в станичних, крайових і головних проводах Пласту створюється (на базі існуючих уладових відзначень) нова система пластових відзначень для повнолітніх пластунів і пластунок, а саме:

Перше пластове відзначення — Орден св. Юрія в золоті — затверджує Головна Пластова Булава з погодженням Крайової Пластової Старшини і Станичної Пластової Старшини.

Друге пластове відзначення — Орден св. Юрія в сріблі — затверджує Крайова Пластова Старшина з погодженням Станичної Пластової Старшини.

Третє пластове відзначення — Орден св. Юрія в бронзі — затверджує Станична Пластова Старшина.

Пропозиції на ці відзначення можуть вийти від будь-якого пластуна(-ки), що має відповідні інформації. Не потрібно черговости у надаванні відзначень.

Кожне з цих відзначень можна носити над лівою кишенею у формі медалі

або вузької стяжки. Головній Пластовій Булаві доручається уточнити вимоги та вигляд цих відзначень та представити зміни в дотичних правильниках чи створити новий правильник для схвалення згідно з обов'язуючою процедурою.

Рекомендація

А-13. ХІІІ Збори КУПО рекомендують Головній Пластовій Булаві подбати, щоб у програмі чергових Зборів Конференції був призначений час на зустріч Крайових Пластових Старшин.

Б. КОНГРЕСОВІ

Резолюції

Четвертий Пластовий Конгрес стверджує, що:

Б-1. Ідейні засади Пласту витримують

перевірку часу і далі залишаються основою пластування:

а) пластування спирається на вселюдських засадах моралі й етики, основаних на християнських традиціях;

б) Пласт плекає вартості, які допоможуть молодій людині давати свій вклад для добра українського народу у цілому світі;

в) пластування приготує молоду людину бути добрим громадянином.

Б-2. Ідеали і мета Пласту є незмінними і є основою єдності пластових організацій, об'єднаних у КУПО.

Б-3. З огляду на відмінні обставини в краях члени КУПО можуть вибирати відмінні шляхи до спільної мети, не порушуючи основних засад Пласту (пояснення: про евентуальний вибір таких шляхів краї повідомляють ГПБ).

▲
Начальний Пластун вручає нагороди
Фото Н. Скасків

ХІІІ ЗБОРИ КУПО

Б-4. Уживання української мови є частиною пластування. Система пластових проб чи етапів допомагає у процесі підвищення знання української мови.

Рекомендації:

Б-5. Стверджуємо, що було б доцільно створити окреме тіло — комісію при ГПБ — для постійного дослідження

Начальний Пластун вручає нагороди
Фото Н. Схасків

потреб змін і рекомендуємо, щоб цим зайнялася Головна Пластова Булава.

Б-6. Ключевий момент пластування — складання Пластової Присяги — виражає готовність жити за кодом пластових вартостей, а вірність Присязі стає ознакою успішного пластування на ціле життя.

Відзначаючи важливість Пластової Присяги, вважаємо за доцільне підвищити вікову межу складання Присяги для молодшої людини, щоб вона могла тоді вповні її розуміти.

В. ВИДАВНИЧІ

Резолюції

В-1. ХІІІ Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві опрацювати і видати правильник, що включатиме розподіл обов'язків і процедуру для творення неперіодичних видань. Стверджуємо, що остаточну відповідальність за пластові видання несе Головна Пластова Булава, яка подбає, щоб усі авторські права редактора і редколегії були забезпечені.

В-2. ХІІІ Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві фінансувати видання Довідника для Пластуна і Пластунки, вживаючи фонди Пластового Видавництва та зобов'язує крайові пластові організації розпродати

цей довідник і повернути Видавництву кошт видання.

В-3. ХІІІ Збори КУПО стверджують, що Пластове Видавництво при Головній Пластовій Булаві не є прибутковим підприємством, тому пластові видання є бюджетовані так, щоб кошти звернулися до визначеного часу. До кошторису входять видатки, пов'язані з творенням матеріалу, з оформленням і друкуванням та малий процент на непередбачені видатки в майбутньому. Тираж видань є базований на замовленнях від країв. Ціна Головної Пластової Булави є гуртівна ціна.

Рекомендації

В-4. ХІІІ Збори КУПО рекомендують, щоб датки, які Головна Пластова Булава дістає на Пластове Видавництво, були також приділені на виховні журнали.

В-5. ХІІІ Збори КУПО рекомендують, щоб усі пластуни сеніори і старші пластуни в світі передплачували «Пластовий Шлях», який повинен бути обов'язковим журналом дорослих уладів.

Г. ФІНАНСОВІ

Резолюції

Г-1. ХІІІ Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві змінити свій спосіб книговедення, щоб представити більше проглядні звіти і підкреслити всі приходи, розходи і порівняльний балянс згідно з показаним нижче проектом.

Г-2. ХІІІ Збори КУПО потверджують постанову ХІІ Зборів Конференції, що членський внесок до КУПО від кожного члена Пласту буде в сумі шість американських доларів на рік, окрім:

(а) Польщі, де членський внесок від кожного члена буде в сумі два американські долари на рік;

(б) України і Словаччини, де членський внесок до КУПО від кожного члена буде 25% від членського внеска, який є призначений до Крайових Пластових Старшин тих країв.

Г-3. ХІІІ Збори КУПО доручають Головній Пластовій Булаві допомогти Крайовій Пластовій Старшині України випрацювати плян, щоб вийти на шлях самофінансування.

Г-4. ХІІІ Збори КУПО схвалюють представлений нижче бюджет для дії Головної Пластової Булави, Головної Пластової Ради і Начального Пластуна.

Рекомендація

Г-5. XIII Збори КУПО рекомендують Головній Пластовій Булаві перебрати під своє адміністрування свої фонди, які дотепер знаходяться на контах Крайових Пластових Старшин.

Г. НОВАЦЬКІ

Резолюції

Г-1. XIII Збори КУПО зобов'язують Головну Пластову Булаву й Крайові Пластові Старшини гідно відсвяткувати 75-ліття Уладу Пластунів Новаків і Пластунук Новачок, яке припадає на 1999 рік.

Г-2. XIII Збори КУПО зобов'язують Провід Орлиного Круга подбати, щоб у наступній каденції закінчити підготовчі праці й опублікувати новий Правильник УПН.

Г-3. Для піднесення Уладу Пластунів Новаків і Пластунук Новачок до потрібного рівня XIII Збори КУПО зобов'язують Головну Пластову Булаву призначувати йому не менше уваги й ресурсів, що й Уладові Пластунів Юнаків і Пластунук Юначок.

Г-4. XIII Збори КУПО зобов'язують Провід Орлиного Круга, в порозумінні з краями, випрацювати й реалізувати вишкільний плян на довшу мету. Плян має бути прицільний на забезпечення виховних кадрів новацтва в усіх краях, щоб запевнити здоровий ріст УПН.

Г-5. XIII Збори КУПО приймають схвалену Великою Радою Орлиного Круга доповнення до Правильника Орлиного Круга про вишколи новацьких виховників.

Г-6. XIII Збори КУПО зобов'язують Провід Орлиного Круга створити комісію, яка простудіює питання статусу й діяльності «Пташат при Пласті» відносно пластової організації та позвітує Проводові ОК у січні 1999.

Г-7. XIII Збори КУПО дають мандат Комісії Новацьких Проб і Вмілостей довести проект новацької програми до закінчення.

Д. ЮНАЦЬКІ

Резолюції

Д-1. XIII Збори КУПО доручають головним булавним УПЮ створити комісію Правильника Кадри Виховників УПЮ з відповідними представниками всіх країв,

яка б узгіднила новий проект правильника і довела до його схвалення згідно з обов'язуючою процедурою.

Д-2. XIII Збори КУПО доручають Проводові Скобиного Круга до одного року розробити проект відзначки потвердження часу сповнення виховних обов'язків у Пласті та способу її уділення.

Д-3. XIII Збори КУПО доручають Проводові Скобиного Круга бодай один раз на каденцію зустрітися з Проводом Орлиного Круга з метою кращого розуміння роботи обох проводів та знаходження тем спільної дії.

Д-4. XIII Збори КУПО доручають Проводові Скобиного Круга включити до складу своєї булави референта третього етапу на ступінь скоба/вірлиці-гребця і скоба/вірлиці-обсерватора.

Д-5. XIII Збори КУПО віддають Крайовим Пластовим Старшинам до рішення вживання термінів 'проба' чи 'етап'.

Д-6. XIII Збори КУПО доручають Проводові Скобиного Круга провести дослідження ефективності III етапу УПЮ.

Д-7. XIII Збори КУПО стверджують потребу видання книжки «Пластовий Довідник» і потверджують, що: (а) ко-

рисно текст збагатити рисунками і знімками; (б) мова має бути згідна з Харківським Правописом з 1928 р. (Голоскевича). Головна Пластова Булава подасть остаточні завваги до тексту до 13. X. 1997. Приймаємо до відома покликання Великою Радою Скобиного Круга комітету, відповідального за мистецьке оформлення і друк. Підготовлення книжки до друку треба

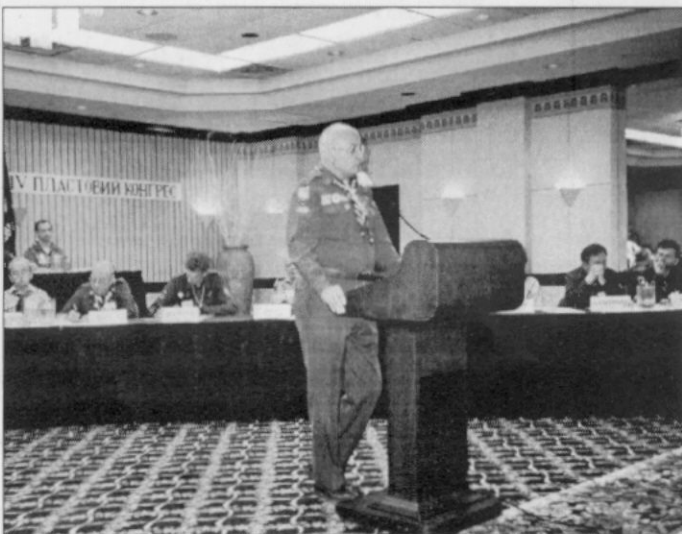
ХІІІ ЗБОРИ КУПО

докінчити, по змозі, до кінця лютого 1998 року.

Д-8. ХІІІ Збори КУПО доручають створити при Проводі Скобиного Круга комісію вишколів УПЮ, якої мандатом було б:

(а) докінчити справи резолюції ч. 4 з останньої Великої Ради Скобиного Круга (ХІІ Збори КУПО);

(б) узгодити напрямні для інтеп-

ретації виховних принципів;

(в) постійно розробляти засоби для передання юнацтву пластових принципів і вартостей:

(г) випрацювати переоцінку теперішніх програм вишколів Кадри Виховників і практик.

Склад комісії: кожночасні референти УПЮ при Крайових Пластових Старшинах або їх відпоручники; референти Лісової Школи, Школи Булавних та Золотої Булави; головні булавні УПЮ. Форма дії: телекомунікація, щорічні сходи, дописи до «Пластового Шляху».

Рекомендації

Д-9. ХІІІ Збори КУПО закликають крайових комендантів і референтів УПЮ подбати про постійне намічування шляхів покращення й удосконалення виховної праці на рівні країв і станиць шляхом різних способів виміни думок.

Д-10. ХІІІ Збори КУПО рекомендують крайовим пластовим організаціям діяспори вживати різних заходів для притягнення до членства в Пласті молоді з рядів нової еміграції.

Е. СТ. ПЛАСТУНСЬКІ

Резолюція

Е-1. ХІІІ Збори КУПО уповажнюють Головну Булавну УСП доповнити проекти відзнак відзначень в УСП і розіслати ці проекти до Крайових Пластових Старшин. Краї матимуть змогу здати свої проекти на конкурс на руки головної булавної УСП до кінця листопада 1997 р. Головна булавна wraz із крайовими комендантами/референтами УСП вибере відзнаки до кінця березня 1998 р. та пропозити вибраний проект відзначень в УСП на сходах Головної Пластової Булави до прийняття.

Є. СЕНІОРСЬКІ

Рекомендації

Є-1. Головний редактор «Пластового Шляху» повинен стати повноправним членом Головної Пластової Булави і співпрацювати з діловодом видань у поширюванні пластової преси.

Є-2. «Сеніорське Слово» є зв'язком думок членів Уладу Пластового Сеніорату і видається як невід'ємна частина «Пластового Шляху».

Є-3. Всі члени Уладу Пластового Сеніорату передплачують «Пластовий Шлях», тому що це є одним із обов'язків пластуна сеніора.

Є-4. ХІІІ Збори КУПО підтримують фонд «Пласт-Україна». Кожний член Уладу Пластового Сеніорату (крім членів в Україні, Польщі та Словаччині) має почуватися зобов'язаним влатити 10 амер. дол на цей фонд.

На Першій сесії Четвертого Пластового Конгресу
Фото н. Сасків

Виступ Голови ГПР пл. сен. Ореста Гаврилюка
Фото Н. Сасків

ст. пл. Діяна Юрчук

ІДЕОЛОГІЯ ПЛАСТУ — СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Роздумуючи на тему ідеології Пласту і над тим, як ми сьогодні її сприймаємо, я вирішила не писати виключно про мій світогляд, а радше оповісти про свої спостереження з праці в юнацтві і останньо з юнацтвом. Мене завжди в Пласті цікавили розмови з друзями про значення нашої організації, і я мала змогу цього літа попровадити кілька цікавих розмов з 15-17 літнім юнацтвом на новацькому вишколі. Я запиталася учасників, яка, на їхню думку, є найважливіша ціль Пласту. Я була здивована, скільки молодих людей довго не думаючи відповіли: «Зберегти мову». Хоча сьогоднішнім молодим людям в діаспорі в більшості трудно говорити по-українськи, ця мова є для них одною з суттєвих частин Пластової організації. Друге, ще кілька

Начальний Пластун вручає нагороди
Фото Н. Скасків

учасників відповіли, що Пласт має дати людині до чогось стреміти і має людину спонукувати до всіляких визовів! Я була заскочена, побачивши таке завзяття, яке, як мені було сказано, вже давно зникло між юнацтвом. Це було юнацтво, яке вже відбуло принайменше п'ять юнацьких таборів, дехто КВТ, і всі далі із захопленням розпитували про зустрічі і дальші вишколи.

Ще одна відповідь, з якою я зустрілася в своїй гутірці, була, що Пласт має поставити стандарт, якого всі члени мають придержуватися! Я побачила, що діти шукають прикладу в Пласті. І цей приклад існує в тих незмінних засадах,

на яких Пласт побудований.

Спершу я була дуже піднесена по нашій дискусії, але, роздумуючи, почала жалувати, що Пласт сьогодні ініціює ревізії, яких ціллю є облегшити вимоги юнацького пластування. Багато людей нарікає на занепад юнацтва, а насправді не бачать його колосальний потенціал. Я вірю, що наш обов'язок в Пласті є підтримувати юнацьке бажання стреміти, а не міняти програми до того, чого, як ми думаємо, пересічний пластун потрапить виконати. Бо наша пластова майбутність будується не на пересічному пластунові, а на тих завзятих одиницях. Якщо програма не іде як слід, то, може, проблема не є з юнацтвом, а з калібром виховників, які його провадять.

Представники України і Аргентини
Фото Н. Скасків

Урочисте відкриття 13 Зборів КУПО
Фото Н. Скасків

ст. пл. *Сергій Летенко*

Ідеологічні особливості українського скавті́нгу: від минулого до майбутнього

Український Скавті́нг (Пласт) був створений його Основоположниками (О.Тисовським, І.Чмолю та П.Франком) як національний варіант англійського бойскавті́нгу, який швидко тоді поширювався по світу. Взявши структуру і форму з Великобританії, засновники Пласту наповнили організацію наскрізь національним змістом, ґрунтуючи її на

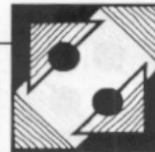
виховних засадах української традиції. Цими засадами були:

- утвердження добра і засудження зла, звідси оптимістичний погляд на життя;
- християнська традиція, вагома роль Церкви в релігії;
- почуття патріотизму, любов до Батьківщини;
- глибокий демократизм і увага до особи вихованця;
- гуманістичне спрямування виховання;
- виховання як розвиток душі дитини, шанування природного права дитини спиратися на власну волю і розум;
- життя в злагоді з природою, почування себе її частиною;
- велика увага до тіловиховання;
- працьовитість;
- прагнення до соціальної гармонії (О.Вишневський).

Найсуттєвіші різниці між українським скавті́нгом випливають із плекан-

ня виховної системи Пласту крізь призму цих засадничих ідей української виховної традиції. Ставши скавті́нгом бездержавної, поневоленої нації, Пласт мусив орієнтуватись на виховання найперше патріотів своєї Батьківщини, готових у будь-який момент стати на її захист зі зброєю в руках, тоді як іноземний скавті́нг скеровував свою виховну традицію на плекання покоління добрих громадян своєї держави. Але «протягом перших 80 років свого існування Пласт був фактично відтятий від інтернаціонального скавтського руху і зосереджувався на службі для свого народу, для України. Це, може, було й корисним для нашої справи... Але ця обставина також замкнула нам дорогу в світ... й зробила нас до певної міри провінційними і обмеженими (Український Пласт в світовому братерстві). До початку дев'яностих років Пласт не був відомий у світі як скавті́нг. Він або існував на територіях держав, які були ворогами України (СРСР, Польща, гітлерівська Німеччина та ін.) і всіляко намагалися його знищити, або в країнах, які дали притулок українцям як емігрантам (США, Канада, Австралія, Аргентина та ін.), і вони толерували діяльність Пласту, але Пласт не хотів робити нічого такого, що б спеціально звертало увагу (Ю.Лось. Український Пласт і Українська держава), і діяв як чинник молодіжного життя, що намагався плекати національну пам'ять і традиції серед молодого покоління і в цьому вбачав своє найголовніше завдання. І раптом з'явилася незалежна Українська Держава. Пластуни в еміграції зовсім по-іншому стали оцінювати своє минуле, у них з'явилася нова мета у діяльності, яку конче слід було втілити в життя. Про це так сказав екс-голова Головної Пластової Ради, Начальний Пластун Любомир Романків: «Понад п'ятдесят років ми чекали на це, щоб — в незмінній формі — передати пласто-

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

ву ідею назад в Україну. Сьогодні сповнилась наша мрія, мрія наших батьків і дідів. І сьогодні ми не сміємо втратити нагоди розбудувати у вільній, незалежній Україні українську скавтську організацію — Пласт, яка повинна гідно репрезентувати українську націю перед світом як член світового Скавтінг'у» (Слово-заклик уступаючого голови ГПРади до учасників XII Зборів КУПО).

Перед відродженням Пластом в Україні постали якісно нові проблеми, що генерували думки про необхідність зміни погляду на цілі і засоби організації. Спочатку за традицією головна увага зверталася на патріотизм (Б.Гасюк. Кадри вирішують все) і етнічність українського Пласту — і для організації були втрачені східні терени України, центр залишався у Львові. Згодом була зроблена переорієнтація, і Пласт став відкритий для представників усіх народів, що живуть в Україні, і усіх конфесій, організація своїми напрямними вибрала державницькі (а не етнічні) основи, неконфесійність та понадпартійність (Ю.Лось. Український Пласт і Українська держава), що одразу відкрило багатьом двері в організацію і надало їй забарвлення всеукраїнського скавтінг'у. Але за цей час на теренах Сходу створилися нові скавтські організації, які почали активно про себе заявляти. І коли постало питання про входження українського скавтінг'у у Світове Скавтське Братерство (ВОСР), куди Пласт вже намагався увійти як національний скавтінг' у 1923, 1924 та 1929 роках, було запропоновано створити в Україні федерацію окремих національних скавтських організацій (російської, кримської, польської тощо). Такий варіант зовсім не сприяв би процесам державотворення в Україні і міг би стати роз'єднуючим і політично підірвним чинником соборності і стабільності України, чужонаціональні скавтські організації могли потрапити під впливи або й керівництво інших держав, і є сумнівним, чи б вони виховували молодь на добрих громадян України.

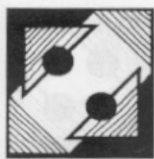
Згідно з Конституцією Всесвітнього Скавтінг'у, до ВОСР може бути прийнята лише одна скавтська організація, яка має репрезентувати певну країну. Таким чином, до ВОСР можуть входити лише скавти незалежних країн. Важливість питання входження українського скавтінг'у до ВОСР є в тому, що Україна повинна інтегруватися в світ, розконсервуватися. А

це найкраще робити через міжнародне спілкування молоді. Молодь, яка в майбутньому буде вести Україну, повинна бути ознайомлена із тими тисячами можливостей у світі і з різноманітністю людської спадщини, яку світ являє собою для кожної освіченої, зацікавленої, культурної людини. Окрім того, світ постійно є в розвитку, з'являються нові ідеї і методики, і якщо Україна не буде сприймати через спілкування ці ідеї, залишиться вічною скавтською провінцією (М.Мохнатий. Український Пласт і Світовий Скавтінг'). До цього часу окупанти України намагалися максимально обмежити її спілкування зі світом, поставити залізні кордони і залишити її у XIX ст. Зараз на порозі стоїть XXI ст., Україна знаходиться в центрі Європи і повинна стати могутньою державою, яка б вела за собою інші, а не була в тіні «старшого брата». Відірватися від «дикого сходу» і увійти до Європи може допомогти скавтінг', бо він дає можливість дуже легко нав'язувати зв'язки зі скавтами світу, а через це майже зі всіма народами землі, в такий спосіб знайомитися із культурою і здобутками світу — ці скарби може добути для України скавтінг' (Український Пласт у світовому скавтському братерстві). Світове Скавтське Бюро прихильно поставилося до перспективи входження українського скавтінг'у до ВОСР. Зі звіту Генераль-

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

ного Секретаря ВОСР Жака Морельйона, який перебував в Україні у 1993 році, дізнаємося, що, враховуючи політичну ситуацію в Україні і традиції історії нашого скавтінг'у, ВОСР відмови-

ДИСКУСІЯ

лася від створення Федерації національних скавтських організацій України. Натомість запропоновано модель входження новоутворених скавтських організацій до Пласту і створення на його основі Національної Скавтської Організації (Уривки звіту з поїздки в Україну Ж.Морельйона, генерального секретаря СОСР).

Але при такій постановці проблеми перед Пластом виникає ряд питань, які слід вирішити найближчим часом. По-перше, це справа «інтернаціоналізації». Пласт в Україні буде змушений змінити свій напрямок з етнічно-української (навіть націоналістичної) на різнонаціонально-державницьку організацію молоді України, де будуть членами не лише етнічні українці, але й діти різних етнічних меншин, які живуть в Україні. Одразу з'являється проблема мови: залишитися українськомовним чи допустити вживання інших мов; тоді пластуни в діяспорі теж почнуть говорити по-англійськи, іспанськи, португальськи, німецьки. Також невирішеною тоді є справа глас-тової програми, бо зараз у ній є багато елементів з української історії, але якщо з'являться, наприклад, пластові частини кримських татар, то чи можна давати теми, пов'язані з війною між козаками і татарами? І чи не треба буде присвятити частину програми культурі меншин в Україні чи взагалі — культурам різних народів світу, як це роблять американські і канадські скавти? По-друге, це проблема укра-

ти членами однієї організації? Чи прийдеться розділити Пласт в Україні і Пласт в діяспорі? Як тоді можна буде утримувати єдність «інтернаціонально орієнтованого» Пласту-Скавтіngu в Україні та «етнічно-національного» Пласту в діяспорі? (М.Мохнатий. Український Пласт і Світовий Скавтіng).

Ці проблеми є такими важливими, що окремі дослідники ставлять питання: чи взагалі варто настільки реформувати Пласт, бо «із водою можна вихлюпнути дитину», тобто чи такі докорінні зміни не відобразяться негативно на самих ідейних основах Пласту? Бо якщо дозволити вжиток інших мов у організації, логічно слід буде змінити і пластове назовництво, а відтак втратиться український зміст Пласту. Також якщо Пласт об'єднається з іншими скавтськими організаціями, може статися, що раніше чи пізніше керівництво організацією перейде до рук російськомовних скавтів (а зараз в Україні мешкає 20% росіян, 40% російськомовних українців і 10% в більшості російськомовних інших меншин). І врешті важко собі уявити, чи в такому Пласті буде місце для діяспорного Пласту. А Пластові в діяспорі надзвичайно потрібні зв'язки з Україною, щоб взагалі існувати. Якщо ж Пласт в Україні стане російськомовним, діяспорний Пласт швидко відчужиться від нього і втрапить зв'язки з Україною. У такому випадку він років за 20 вигине спочатку у менших країнах, а потім у США і Канаді. І з пластової ідеї не залишиться нічого (Ю.Лось. Чи повинен Пласт бути членом світового Скавтіngu?).

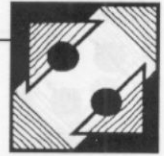
У Пласті в Україні також немає зараз єдиного погляду на ці питання. Залишившись на позиціях етнічно-українськості, у Львові певна частина колишніх пластунів створила Українську Національно-Патріотичну Організацію «Пластун», яка ідеологічно зорієнтована на платформу та ідеологію Організації Українських Націоналістів і стоїть на позиції відродження молодіжних організацій за національною ознакою (З листа УНПО «Пластун» головному редакторові «Пластового шляху» Л.Онишкевичу // «Пластовий шлях», 1995, ч.2. — с.8). Водночас подібні думки лунають і в самому Пласті УСО: «Пласт — Організація Української Молоді, але аж ніяк не організація молоді України (кожна національна меншина має право на створення своєї молодіжної ор-

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

12

їнського Пласту в діяспорі — західній та східній. Пластуни діяспори не стануть «автоматично» частиною ВОСР, бо ВОСР їх не хоче признати. Тоді чи зможуть і далі всі пластуни у світі бу-

ганізації)» (Р.Антимис. Дещо про сучасний стан організації). Твердиться також про «незмінність пластової ідеології, незалежно від перебування в ВОСР, а не пристосування принципів Пласту до вимог «товстозадих скавтів» (Р.Антимис). «Чи потрібен скавтінг Пласту і чи потрібен Пласт скавтіngu?» (Р.Антимис) — це основне питання, яке полемізується на сьогодні і на яке не всі можуть і бажають дати відповідь. Натомість проголошується: «Чи є в Україні організація такого типу, що могла б рівнятися до Пласту? Нема і не буде. В найближче тисячоліття! А з приводу всяких там федерацій-асоціацій, то все це мильні бульки». Лунають думки про необхідність мілітарності Пласту, бо «саме цей засіб виховання був закладений Основоположниками організації» і несприйняття «примітивного копіювання «товстозадого» скавтіngu» (Р.Антимис). Але, на нашу думку, ці ідеї виникли в результаті браку переосмислення реальності з позицій нових умов, у яких знаходиться український скавтінг сьогодні і бажання «бути більшими націоналістами, ніж сам С.Бандера». Ці ідеї об'єктивно шкодять розвоєві українського скавтіngu.

Але існує і інший погляд на ці проблеми. Він утворився на основі глибокого знання і аналізу реального стану розвитку скавтіngu в Україні. Хибною є позиція, що саме існування Пласту робить його надзвичайно авторитетним і не допускає альтернативи. Натомість йде активне утворення інших скавтоподібних організацій: «Поважне трактування власної організації... призвело до зневажливого ставлення до тих, хто займається подібним... Тому сьогодні наші контакти з іншими зі скавтського середовища залишаються слабенькими і випадковими...» (С.Сурма. Міфи і реальність зовнішніх зв'язків. — с.4). Із цього робиться висновок, що сила Пласту великою мірою залежить від його поваги до інших організацій, інакше національна скавтська організація на основі Пласту не буде створена і він займе місце серед десятка інших скавтських організацій (С.Сурма). І хоч мета побудови сильної Української держави ще не досягнена і нерозумним було б перейти, уподібнитись у всьому до скавтів інших країн, які мають незалежність вже сотнями років і зовсім інші пріоритети, ніж в Україні, все ж «помиляють-

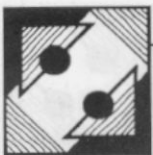
ся... ті, які так засліплені в романтиці Визвольних Змагань, що хочуть залишити Пласт таким самим, як він був у

підпільних роках, і продовжувати в Пласті лиш мілітарне виховання для збройної боротьби... Обставини змінилися і... сьогодні треба змагати до нашої мети іншими шляхами: шляхами розбудови, а не шляхами збройної боротьби» (Пласт і Україна). На сучасному етапі перед українським скавтіngом стоїть мета, суголосна із тією, якій служать скавти інших країн: плекання чесних і ініціативних, вольових провідників держави — будівників її майбутнього.

Існує нагальна потреба активного розвитку Пласту на Сході, розбудови там його структур. Можливо, Пласт в тих умовах повинен бути більш скавтським, ніж українським, проте це буде український скавтінг, який буде надійним заслоном зростанню в українських регіонах могутніх російських скавтів: НОРС (Національная Организация Русских Скаутов), ОРЮР (Организация Русских Юных Разведчиков) тощо. Пласт повинен стати всеукраїнським, а не князівським, в межах Галичини і Волині (Р.Козубей. На що сподіваємось?). Стверджується, що «потрібно змінити формулу розвитку, а не формулу організації Пласт», бо «не російської мови нам треба боятися, а російської «пятой», яка так успішно марширує від Мадриду до Києва» (Р.Козубей). Однозначною є потреба відкритості Пласту як національної організації скавтів, можливості перебування в ньому представників інших народів, що живуть в Україні. Ще Г.Ващенко стверджував, що «на Ук-

▲
12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

ДИСКУСІЯ

раїні живуть інші народи, з якими будемо співпрацювати» (Г.Ващенко. Виховний ідеал). Важливим для єдності українського скавтіngu є вирішити якнайраціональніше підняти вище

▲
12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

проблеми і сформувати єдиний український скавтіng. На разі політика об'єднати усі скавтські осередки під егідою Пласту на основі «Декларації про Об'єднання скавтських організацій України» не дала очікуваних результатів, тому залишається відкритим питання про те, хто саме буде репрезентувати в світі український скавтіng: реформований Пласт чи нещодавно створена у Красноперекопську (Крим) на противагу Пластові Асоціація Скаутів України.

Пласт робить кроки у напрямку створення національної організації скавтів України, зокрема усім організаціям, що підписали «Декларацію», запропоновано взяти участь у обговоренні нового статуту НОСУ Пласт. У роботу включилися представники АДС «СКІФ», «Чистої криниці», інші, які внесли цілий ряд пропозицій до проекту нового статуту.

Таким чином, зміни в Пласті тривають. Але вони змінюють форму, а не суть організації. Ця суть криється у наступних базисних елементах пластової системи:

1. Скавтська методологія.

Це основи самовиховання, гурткова (патрульна) система, система проб і пластових ступенів, «велика гра», проведення сходин, таборів, мандрівок, змагань тощо.

2. «Українськість».

Патріотичне виховання в Пласті, основною метою якого є служіння Україні.

3. Релігійність і етичні вартості.

Країні і світові потрібні високоморальні, етично свідомі, вольові і чесні громадяни, бо без цього «хребта» неможливо мати стабільне суспільство, порядок і закони, прогрес культури, охорону прав людини — все те, що творить людську цивілізацію.

4. Братерськість, товарицькість, єднання.

Це засадничі потреби скавтіngu, закладені його Основоположником.

5. Допомога іншим.

«Добре діло» є не лише постійним обов'язком, а й підставовою частиною життя кожного скавта чи пластуна (Світова організація українського скавтіngu — Пласту). Світовим Скавтським Бюро у вересні 1994 року запропонована схема входження українського скавтіngu до Всесвітньої Організації Скавтського Руху, яка складається з п'яти основних етапів (Короткий протокол сходин Світового Скавтського Бюро. Женева, 30.09.1994).

Перший етап

У лютому 1995 р. у Києві на семінарі скавтських організацій України головною метою проголошується створення Національної Скавтської Організації України та подаються детальні методи її осягнення.

Другий етап

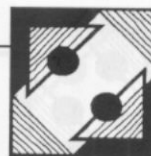
Навесні 1995 року у Києві організується «круглий стіл», за яким обговорюється можливість створення на основі Пласту єдиної скавтської організації і потреба змін у структурі і системі Пласту, які зроблять можливим процес реального впливу на розвиток скавтіngu в Україні інших українських скавтських організацій.

Третій етап

Проведення конгресу за участю

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

▲ 12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

скавтів України для обміну думками щодо того, як вони уявляють свій внесок у розбудову скавтіngu в Україні і як бачать своє місце в структурі організації. Напрямами конгресу мусить бути ідея, що Національна Скавтська Організація повинна включати більшість традицій Пласту, його Статут і Присягу, і водночас бути відкритою для впливів інших скавтських організацій.

Четвертий етап

Проведення Статутового з'їзду, який готуватиме робоча група, що складатиметься з представників скавтських організацій України і буде використовувати Статут Пласту як підставу для дискусії; він повинен стати основою статуту НОСУ, а останній мусить бути прийнятий більшістю скавтських організацій України.

П'ятий етап

Проведення виборів керівництва Національної Організації за новим Статутом.

Процес повинен завершитись прийняттям Національної Організації Скавтів України до ВОСР на Світовій Скавтській Конференції, яка відбудеться у 1999 році у Південній Африці.

Перші три етапи з вищевказаної схеми пройдені.

Згідно зі світовою статистикою, у національних скавтських організаціях бере участь близько 3% молоді країни. Орієнтуючись на ці дані, зазначимо, що в Україні на кінець 1996 року нараховувалося 10,4 млн. осіб віком 6-18 років, отже, скавтіngом можуть бути охоплені близько 300 тис. осіб. Чисельність усіх українських скавтських організацій складає до 23 тис. осіб, тобто менше 8% потенційної чисельности скавтіngu в Україні. Зі сказаного можемо зробити висновок про серйозні потенційні можливості розвитку скавтіngu в нашій

країні, який може стати важливим чинником у системі національного виховання.

Найголовніші проблеми розвою сучасного українського скавтського руху перегукуються із проблемами становлення системи українського виховання загалом. Зазначимо важливіші з них (Вишнеvський):

1. Скавтіng в Україні повинен розвиватися як національний. Лише у такому вигляді він може стати чинником українського державотворення.

2. Демократизація. Ця вимога постала внаслідок багатьох століть розвитку педагогічної думки і на сьогодні є найбільшим досягненням педагогіки.

3. Врахування вимог традиції та потреб часу. Для максимальної ефективності впливів та виконання соціального замовлення суспільства це найважливіша вимога. Це орієнтир, про який завжди слід пам'ятати і який допоможе дотриматись правильного напрямку.

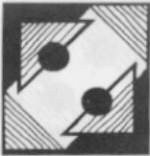
4. Глибина реформ, які збираємося здійснювати. Важливим є так скерувати цей процес, щоб він став об'єднуючим фактором і привів до злагоди, інакше ситуація в Україні зі скавтіngом нагадуватиме терези, на різних шальках яких змагатимуться за більшу вагу східно- і західноукраїнський скавтіng.

В тактичному плані зазначимо декілька важливих напрямних для успішного поступу майбутньої новонародженої Національної Організації Скавтів України. Ними є:

а/ створення інституту професіо-

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

ДИСКУСІЯ

налів, які б мали достатній досвід виховної праці;

проблем, що постали з відродженням і розвитком українського скавтіngu і намі-

тили шляхи до їх вирішення. Закінчимо цю розвідку словами Г.Ващенко, які глибоко відображають проблеми, підняті вище, і є вказівкою до їх осмислення і оцінки: «Розв'язуючи питання про цілі виховання сучасної української молоді, ми мусимо рахуватись не лише з нашими традиціями, а з тими завданнями, що ставить пе-

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

б/ створення програми стратегії розвитку організації та тактичні прогнози;

в/ створення механізмів використання коштів і технічних засобів для їх ефективного використання і контролю за ними (С.Сурма. Пласт. Минуле і майбутнє).

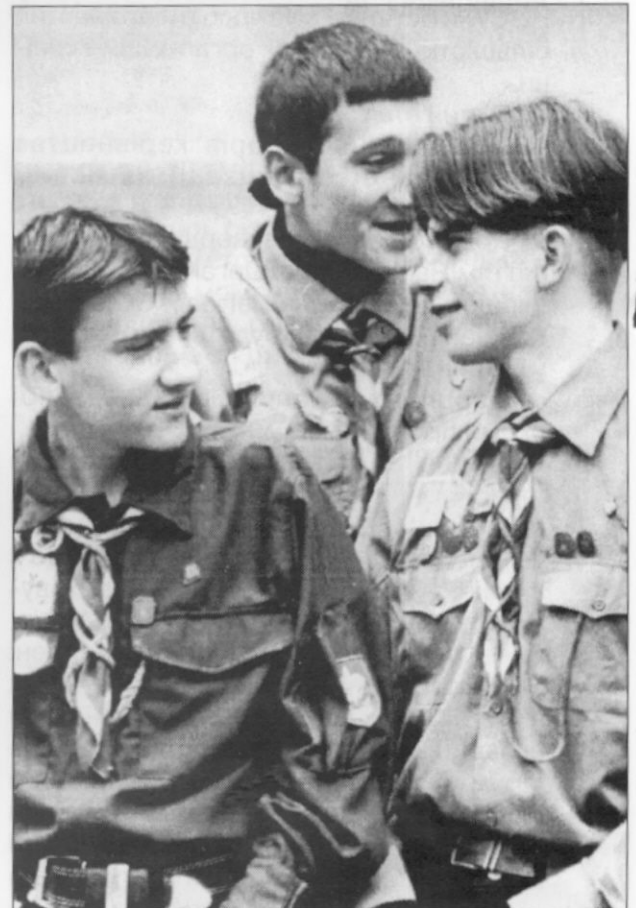
Ці кроки дозволяють одразу запустити в дію систему саморозвитку організації і забезпечити її стабільний поступ.

Вже зараз в Україні розробляються конкретні проекти можливих соціальних програм українського скавтіngu на основі використання міжнародного досвіду та власної національної традиції. Такими програмами є:

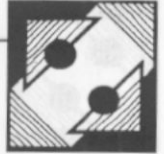
- допомога сиротам, інвалідам;
- співпраця з державними дитячими закладами (лікарні, інтернати, дитячі будинки тощо);
- провідна діяльність у шкільних та студентських клубах;
- допомога у акціях Червоного Хреста, локальних акціях, ін.;
- зв'язки із скавтами інших країн;
- програми з методики неформального виховання тощо (Л.Янів-Фонтана. Пласт у році 2000).

Ми розглянули основні аспекти

перед нами сучасне й майбутнє» (Г.Ващенко. Виховний ідеал).

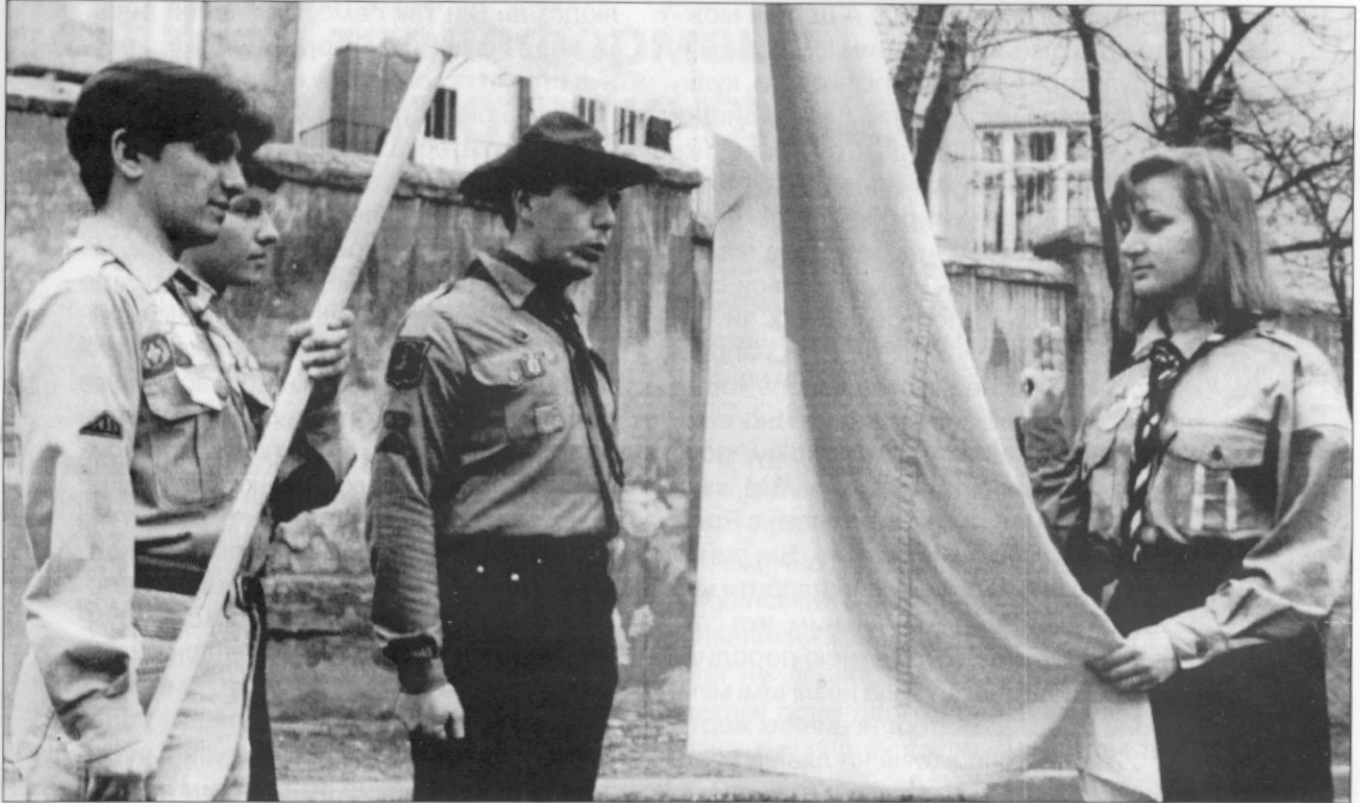

12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

пл. сен. Володимир Соханівський

ДЕЩО ПРО ІДЕОЛОГІЮ

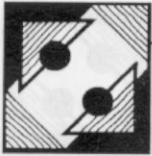
Три речі спонукували мене писати цю статтю-есей. 2 листопада 1997 року середовище Українського Національного Об'єднання та Організації Українок Канади в Торонті зорганізували в домівці УНО-місто доповідь пані Ольги Кобець — голови жіночого Товариства ім. Олени Теліги в Києві — під назвою «Проблеми сучасної України очима жінки-журналістки». Доповідь була дуже дбайливо опрацьована і професійно виголошена. Заповнена заля людей вислухала її з великою увагою і вдячністю, відтак поспішили цікаві і актуальні питання та відбулася коротка дискусія. В своїй доповіді п. Кобець наголосила також між іншим на затяжних проблемах ідеологічного характеру у сучасному державотворенні і утвердженні українства. Чомусь багато людей думає, що якби існувала добра і мудра державницька ідеологія в Україні, то це могло б поставити нашу всю спільноту «на власні сильні ноги» та покращити навіть економіку, освіту, індустрію, військо і все інше.

Вже на початку треба сказати, що в енциклопедичному словнику під словом «ідеологія» пишуть, що це є «ідеї або спосіб мислення, що характерні одиницям або спільноті; особливше ідеї і цілі, які впливають на всю групу або національну культуру».

Другою спонукою була цікава стаття Джофрея Йорка, кореспондента торонтонського щоденника «Гільб енд Мейл» у Москві під назвою «Смерть ідеології» в Росії. Останньою спонукою було широке звітлення в пресі про смерть найвизначнішого філософа сучасності Ісаї Берліна, який займався «ідеями» та поринав в ідеологічні проблеми людства і взагалі проблеми філософії емпатії, себто співчуття.

Немає сумніву, що п. Ольга Кобець має рацію. В нас, особливше в краю, існують ідеологічні браки і проблеми, бо навіть сам факт про множество різних сект, дивовижних культів релігійних і псевдорелігійних говорить сам

▲
12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

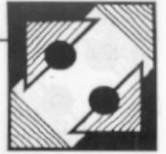
за себе. Це не означає, що на заході їх немає, але тут вони не дуже маркантні.

Комуністична система залишила по собі духовну порожнечу, вакуум та сильний брак здібності загального критичного мислення. А це дає можливість різним спритним і хитрим маніпуляторам творити різні секти, культи чи дивні «вірування». Інколи дивно, що люди з більшою освітою тепер, ніж колись замість іти вперед в крок зі справжньою наукою, модерною філософією та сучасним богослов'ям, інколи повертають чи цофаються століттями назад до поганських чи навіть передпоганських часів, як наприклад якісь «рунвіристи» чи якесь «біле» братство. Яке моральне право вони мають когось «навчати»? Тому, можливо, має рацію Дж. Йорк з G&M, який оповідає про смерть ідеології в Росії. Релігія є також ідеологією. Він пише, що більшовикам вдалося створити ідеологію за Марксом і Леніним, яка своєю лицемірністю і брехнею породила систему, що коштувала незлічимі мільйони смертей і каторг невинних жертв.

Та остаточна течія чи лавіна упадку системи була такою страшною і нестримною, що навіть такий світовий політик і хитрун, як Михайл Горбачов не міг її стримати чи сповільнити своїми гаслами «гласность» і «перестройка». Тому ідеологія Росії є мертвою, і їм потрібно творити якусь свіжу, нову, розумну. Комунізм є пережитком, він згорів сам у собі і ніколи більше не повернеться. Певний вплив ще має Російська Православна Церква, але і вона поликнула багато різних впливів і культур, які їй тепер перешкоджають. Російські шовіністи, як В. Жириновський, втратили свій вплив своїм блазенством і недоречністю. Є ще певні військові старшини і, можливо, науковці. Дж. Йорк твердить, що через цілу історію Росія робила катастрофічні помилки через своє велике бажання знайти якусь особлившу грандіозну і містичну розв'язку своїх суспільних проблем.

Щодо третьої спонуки, то варто нагадати про померлого нещодавно найвизначнішого філософа сучасності

Ісаю Берліна, якого звали філософом емпатії. Він залюбки поринав у філософію ідей, ідеалів, але й практично покористувався прагматизмом дій. Він вчасно зрозумів, що в цьому столітті згинувало більше людей, ніж в усій попередній історії людства. Він так само, як знаний письменник і філософ Джордж Орвел, збагнув страхіття комунізму і мав сказати, що найбільшою зброєю тирана є не куля, бомба чи каторга, а ІДЕЯ. Навіть Малл помилявся, що сила влади походить від дула рушниці. Сила походить від ідеї, брошурки, памфлету, промови чи книжки. Це ж власне цей Ісая Берлін твердить, що ідея потенційно є найнебезпечнішою речю в світі. Треба тільки пригадати собі про комунізм і нацизм, щоб зрозуміти суть. Він любив святість свободи і важливість одиниці. А святість ідеї про одиницю не є чужою українській людині і її мисленню. Це ж Франкове: «На тобі мільйонів стан стоїть». Крім спокійної контемплляції та здібностей до розважливості, імпульсу до розуміння замість осуджування, він не злюблював націоналізму, хоч був ціле життя сіоністом і вірив у людське бажання лояльності до рідни, приналежності до народу, землі, історії. Він називав це природним імпульсом. Він був великим шанувальником ідей як гуманіст, бо вони є створені на службу людині, а не навпаки. Ідея прославляє людину, велику людину, яка творить історію, тим самим прославляє одиницю. Він каже, що політична мудрість полягає у вмінні тримати баянс і пропорцію екстремізму. Екстремізм веде до браку баянсу і пропорцій, які мають співвідношення до краси, доброти, правди і мудрости. Великі речі у світі були збудовані компромісом, свободою з відповідальністю, ідеалізмом і прагматичністю. Кожна людина є важливою, бо вона може зробити різницю у житті спільноти. Кожна людина мусить бути респектована, бо вона може створити ідею, силою якої можна змінити світ. А це є початком доброї спільноти. Можна сказати, що остаточна українська ідеологія має проблеми, але вона має добрі основи, мораль, вона живе і творить, спонукує і заохочує інших до справжнього українського державотворення і утвердження. За нашу ідеологію люди віддавали своє життя.

пл. сен. Теодосій Самотулка

БЕЗДОРІЖЖЯ ДІЯСПОРНОГО ПЛАСТУ: пластова трансформація ДО ПИТАННЯ УСТРОЮ СУЧАСНОГО ПЛАСТУ

Вступні міркування

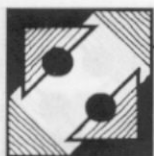
Пласт як громадська виховного типу організація, яка об'єднує членство на базі спільної мети, програми та діяння, має свій установлений суспільний лад або устрій. Пласт як суспільно-національний організм має творити інтегровану цілість, щоб стати живучою системою, яка буде здатна переносити труднощі, виживати в складних умовах, зберігаючи своє існування і розвиваючи своє буття. Передумова — задовільний устрій, якого основу творить виразно визначена мета, що віддзеркалює ідеологічні принципи. Щоб могли здійснювати мету, а саме — вирощувати «новий люд», нову пластову Людину, а вслід за цим нове громадянство, свідоме своїх завдань, при допомозі самовиховної методи, — мусить мати відповідну організаційну побудову, яка охоплювала б різновікове членство з уваги на довічність самовиховання. По-друге, формування нового громадянства є довготривалий процес, а не 4-5 років бурхливого юнацтва, як давніше думали пластові керівники. Самовиховання проходить фазами відповідно до інтелектуальної спроможності вихованків та їх вікових потреб. Започаткування довічного пластового самовиховання настає в юнацькому віці, ускладнюється в юнацтві і продовжується у повнолітніх пластунів відповідно до індивідуальних потреб члена та суспільства. Отож Пласт має охоплювати дітей, юнацтво та повнолітніх членів. Віковий та статевий аспекти членства є дуже важливі, але належно недооцінювані. Діти — це кільце в ланцюгу на шляху нашого буття, пов'язання сього-

дення з нашим майбутнім.

Правильна була розв'язка питання членства на початках існування Пласту від новацтва почавши по сеніорат, яке творили чотири улади: УПН, УПЮ, УСП і УПС. Отож уже з початків існування Пласту, хоч може і в неповній свідомості, велася діяльність віковими групами, приймаючи принцип уладової системи, що й було підкреслено в назві «Український Пластовий Улад». Та, на превеликий жаль, уладова система ніколи не досягла повної інтеграції у систему пластового виховання, що в результаті принесло фрагментарність без послідовного пов'язання ниток усіх аспектів виховання та діяння від новацтва почавши. Кожний улад сам скроче собі ріпку. А пластові керівники постійно повчають про єдність Пласту з формальної, зовнішньої точки зору. Чи не важливіша внутрішня єдність кожного члена стосовно його мислення і у зв'язку з цим його діяння?

Історичний аспект

Ідея скавтського руху була стимулом до створення Пласту, починаючи з юнацьких гуртків. Устроєве формування проходило переривано до часу закінчення I світової війни. Завдяки заходам д-ра О.Тисовського навесні 1918 року створено в межах «Українського Крайового Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молоддю» у Львові Пластовий Центр п.н. Верховна Пластова Рада (ВПР), яка з причин воєнних дій перервала свою діяльність

ДИСКУСІЯ

і відновила її у 1920 році. Вона дала почин до створення виконавчого тіла

▲
12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

п.н. Верховна Пластова Команда (ВПК). Спонтанно виникали курені юнацтва, гуртки «новиків», а згодом студентські гуртки пластунів високих шкіл, які в 1924 році створили т.зв. «Клуб старших пластунів/ок ім. сотн. Федя Черника» у Львові, з яких у 1925 році формально вже був оформлений Улад Українських Старших Пластунів. 12 квітня 1924 року відбувся Верховний Пластовий З'їзд, який обрав головою ВПР д-ра Олександра Тисовського, а головою ВПК проф. Северина Левицького. Уже в квітні того ж року ВПК почала організувати Улад Новиків. І так у 1924 році вже існували засновки трьох уладів: новацтва, юнацтва і старшого пластуництва. Організаційним завершенням пластового членства було зорганізування наприкінці 1929 року Уладу Українських Пластунів Сеніорів. Вище подані факти говорять виразно, що перед розв'язанням Пласту польською владою Український Пластовий Улад творили чотири улади: УУПН (7-13), УУПЮ (13-18), УУСП (18-24) і УУПС (по 24 роках життя).

По розв'язанні Пласту поляками в 1930 році центр пластової діяльності перейшов на Закарпаття. Український Пласт на Закарпатті входив до складу т.зв. Жупного Союзу Скавтів Закарпаття поряд з іншими національними організаціями чеських, мадярсь-

ких та жидівських скавтів, якого головою був чех — зв'язковий з Головною Управою Скавтів Чехословаччини. Кожна національна група мала свого представника, т.зв. референта, в Головній Жупній Управі. У дні 29 вересня 1929 року українські пластуни створили свою незалежну Управу Українського Пласту на Закарпатті п.н. Краєва Пластова Старшина. За часів Карпатської України у січні 1939 року відбувся Пластовий З'їзд, який схвалив новий статут і нову назву: Український Пластовий Улад Карпатської України з управою — Головна Пластова Команда.

У часі німецької окупації України у Львові відновлено пластову діяльність в організації Виховні Спільноти Української Молоді (ВСУМ — 1941-1944), що була сформована у системі Відділу Молоді Українського Центрального Комітету. Провід ВСУМ творили: референт ВСУМ — Цюпа Паліїв та субреференти Племена новаків, юнаків та передових.

Структура діяспорного Пласту

Побудова Пласту в кожній із поселених країн є здійснена на один зразок: КПЗ'їзд, КПРада (контрольне тіло), КПСтаршина (виконавча влада), уладові і курінні проводи та Пластприят (співпраця з батьками). Всі крайові проводи діють у системі Конференції Українсь-

▼
12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

ких Пластових Організацій (КУПО) з її структурами: ГРП і ГПБ — центральним тілом для єдності Пласту. Устроєвим недомаганням є незадовільна розв'язка справи «пластової справедливості». У

1950 р. в Мюнхені, Німеччина, започатковано «вимір пластової справедливості»,

▲ 12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

здійснюване «Представництвом Булави УПС» у Мюнхені, діючи як Рада Чести. Ця діяльність тривала дуже коротко.

У системі КУПО функції «пластової справедливості» виконує КПРада, поєднуючи функції контролю і судочинства. Така розв'язка справи в США виявилася недоладною, але її змінити не було можливо. Спроби в УПС створити окреме судове тіло вели пл. сен. Т. Крупа й автор, але безуспішно. Пласт залишився чи не одинокою організацією без належного Суду Чести. Доки його не буде, не буде справедливості (гл. Пластовий Закон, правило V), не буде в Пласті Чесної Гри.

До питання структури Пласту в Україні

Заки прийти до справи побудови Пласту в Україні, до речі буде взяти до уваги деякі міркування своїх і чужих. У розвитку пластового устрою ми мали різні структури й підструктури. Для здійснення мети важлива не лише формальна побудова, але й її функціонування, перевірка та оцінка результатів виховної діяльності. Чи ми коли-небудь проаналізували якість випускників пластового виховання, їхньої діяльності та суспільної поведінки? Ці та й інші недоліки пластового керування довели до занепаду Пласту в США, й тому настала пора для реформування Пласту, щоб у черговому столітті здійснити ідеї Основоположника.

До речі буде задуматися над положеннями Болмана¹, що суттєві в проце-

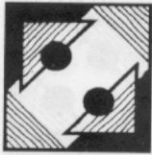
сах реформування організації, а вони такі:

1. Організації існують для досягнення встановленої мети та завдань.
 2. Організації працюють найкраще, коли раціональність переважає над особистими бажаннями та зовнішнім тиском.
 3. Організації мусять бути заплановані так, щоб відповідали організаційним обставинам (вкл. з метою, технологією і середовищем).
 4. Організації збільшують ефективність і дію через спеціалізацію та поділ праці.
 5. Відповідні форми координації і контролю є потрібні для забезпечення індивідуальної та групової співпраці для здійснювання цілей організації.
 6. Проблеми і ускладнення в праці виникають із структурних недоліків, які можуть бути виправлені через перетворення.
- Беручи до уваги думки Болмана, розміркуймо над проблемою, як слід здійснювати реформування Пласту. Як започаткувати це діло? Покликати до життя незалежну від вибраних діло-

▼ 12 квітня у Львові
Фото Б. Яцишин

водів Комісію пластунів/пластунок із ясным розумом, сприйнятливих до нових ідей, різних професій, якої завданням було б відповідно оформити мету Пласту для сьогодення і запропонувати його устрій, який відповідав би потребам Пласту і духові часу. Мета

ДИСКУСІЯ

мусить бути виразно оформлена: виховати пластову Людину, яка була б вірна Богові й Україні, й поволі формувати «новітнє громадянство, свідоме напрямів і цілей свого розвою... Тільки Пласт взяв у свою програму виховання для майбутнього» (Дрот). Мета Пласту складна в сьогоднішній ситуації із суперечними вартостями, браком чесної гри і т. ін.

Інша комісія повинна зайнятися плануванням виховної діяльності та здійснюванням її. У цій роботі є суттєве наукове підґрунтя, сучасний вишкіл виховників, а зокрема розробка самовиховного пластового методу, беручи до уваги сучасне його розуміння, а це: самовиховання є довічне, а не лише для юнацького віку. Є ще й ряд інших справ, які слід полагодити. Згадані проблеми скеровують нашу думку на потребу зреформувати Пласт на зразок елітарної організації з уладовою єдністю. Як розуміти елітарність? Ряд пластових вартостей є стійкіші, триваліші, а вслід за цим пластова поведінка є краща, як в інших організаціях. Тому пластуни мають ви-

Діаспорний Пласт є загальною організацією, як і СУМ. Пласт в Україні має бути елітарною організацією поряд загальних, як Січ, СУМ та інші. Щодо проб-

леми існування Пласту в Україні і в діаспорі висловився Старий Вовк у своїх думках «Пластун є вірний Україні» («Пластовий Шлях» ч. 1/97). Слушно підкреслив факт, що Пласт в Україні та Пласт в діаспорі — це «будуть дві відмінні, окремі організації», якщо матимуть різні Присяги. На думку автора, пропозиція Старого Вовка — різні пояснення до Присяги, — це не найкраща розв'язка, хоч не конечно зовсім «чиста і ясна». Це було б продовженням фікції стосовно розуміння «молоді», яка не дала бажаний результат пластового виховання. Треба поставити справу ясно: існують дві організації: Пласт в Україні — справжній Пласт, а діаспорний Пласт — псевдо-Пласт з іншим проводом та з іншою назвою — так, як це зробив Союз Українок Америки: існує Союз Українок України та СУА. Пласт в Україні є незалежний і не входить у систему КУПО, якщо вона залишиться.

Перед вирішенням структури Пласту в Україні треба усвідомити собі такі факти. Пласт в Україні — це продовження Пласту по його розв'язанні поляками, він є незалежною національною організацією з правом входження до кола скавтів, тому не може існувати в системі КУПО — діаспорних організацій.

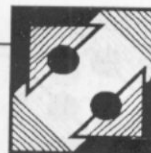
Для Пласту в Україні є суттєві потреби України, а для діаспорного Пласту —

«Хрещення» табору УПЛЮ «Слідами Орiona» на Вовчій тропі, 1997
Фото М. Чуквінський

«Хрещення» табору УПЛЮ «Слідами Орiona» на Вовчій тропі, 1997
Фото М. Чуквінський

ділятися в суспільному, професійному, сімейному та іншому середовищі своїм розумом, високоетичною поведінкою, займати помітне місце у суспільстві, відігравати важливу роль і при тому придержуватися суспільного і державного ладу.

потреби діаспори із ідеологією двох батьківщин та метою «збереження молоді», якої визначення є фіктивне.

Чи не варто тепер у процесах конче потрібної трансформації повернутися нашими думками до початків Пласту, перейняти давні назви для теперішніх зформованих структур, а вони такі:

зміни діаспорний пластовий провід.

З великим запалом започаткувалася і велася діяльність діаспорного Пласту, примінюючи всі знання і вміння, набуті в Краю чи на еміграції без інформацій про життя поселенців. Числовий ріст Пласту в США в 1960 роках став повільно спадати, але цим про-

ВЕРХОВНИЙ ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД

найвищий керівний орган (законодавчий, вибори проводу)

ВЕРХОВНА ПЛАСТОВА РАДА	ВЕРХОВНА ПЛАСТОВА КОМАНДА	ВЕРХОВНИЙ ПЛАСТОВИЙ СУД
законодавчий між ВПЗ орган контролюючий орган: – виховного сектора, – господарського сектора; аналіза інформацій стосовно виховних результатів і досягнення мети Потрібна комісія дослідів	виконавчий орган, сектори: організації і діяльності пластунів і пластунок, плянування, вишкільний, господарсько-фінансовий, видавничий, архівно-музейний, зв'язку, Пласт-Прияту (контакт з родиною). Виховна дорадча рада (дослідження проблем)	

Станичний Збір

Станична Рада, Станична Старшина, Станична Рада Чести (контроль) (виконавчий орган)
У міру потреби Обласний Збір.

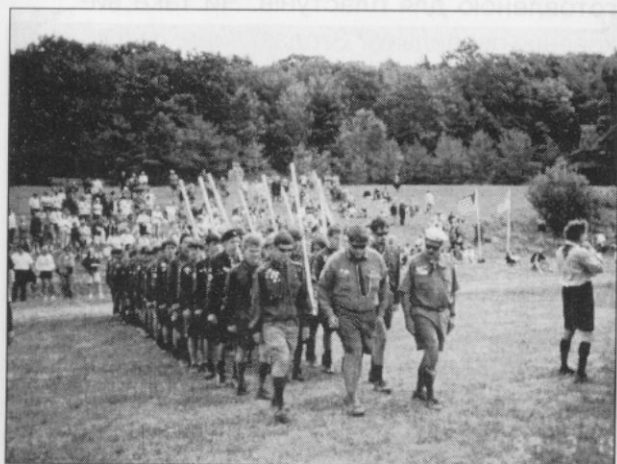
До питання пластового проводу Провід діаспорного Пласту

Передумовою успішного розвитку організації є доречно сформований устрій та провід, а зокрема пляновики, які подають керівний шлях дій для здійснення мети. Ми живемо в ситуації великих, швидкозмінних світових суспільних перетворень, зумовлених новими технологічними і науковими досягненнями, і ми швидше чи повільніше змінюємося. Змінюється наша психіка, хоч ми вже й несвідомі цих змін. Задумаймося, як сприймав ці

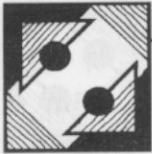

від не дуже-то й журився. Насправді провід не мінявся довгими роками. Його члени продовжували жити споминами, романтикою юнацьких літ. Згодом, приблизно з кожною декадою, ставав менше й менше компетентний і більше й більше амбіціонерський, бюрократичний, з регіональним мисленням, без змін стосовно поступу. «Приватні ідеологи» вміло маніпулювали на з'їздах добродушними низовими виховниками, які віддано працювали для добра вихованків. І так провід став во-

День Пластуна на Вовчій тропі. Дефіляда табору юнаків, 1997
Фото М. Чуквінський

Провід табору УПЮ-ок "Незабуття мелодія", 1997

ДИСКУСІЯ

дити нас по бездоріжжях, а навіть командувати Пластом в Україні.

Думки для задуми пластунам і пластункам в Україні

У теперішньому поворотному пункті наш провід мусить бути свідомий суспільних і технологічних досягнень, щоб іти в ногу із сучасним світом і з думкою про майбутнє, іншими словами із візією. Це має бути гурт спаяний, чесний, інтелектуальний, довірений, відповідальний, творчий, практичний, свідомий своїх завдань.

Провід слід скласти із компетентних членів різних куренів та з різних областей України, щоб мати різні думки у розв'язуванні виховних та інших справ, щоб оминати керування домінуючого куреня, для якого, як правило, важливіші власні курінні потреби. Пластуни повинні навчитися співпрацювати з різними пластунами, а не лише з однодумцями. Лідери чи менеджери мають діяти як гуманні, дбайливі, співчутливі індивіди, відповідальні, які вміють помічати проблеми, їх ідентифікувати і шукати розв'язки самос-

туації швидких суспільних змін. Мета — формування пластової Людини і новітнього громадянства — нелегка до здійснення у ситуації переміни мислення і

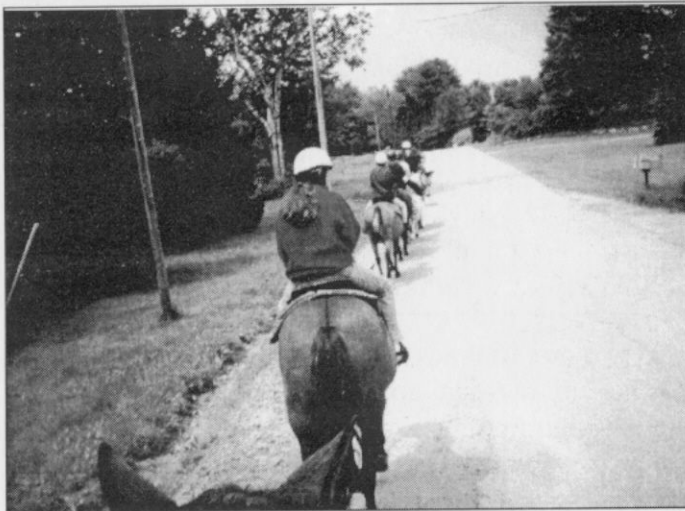

поведінки із системи тоталітарної на демократичну, а тепер ще із конфліктними вартостями. Скоординована діяльність мусить відбуватися на всіх рівнях: вертикальному і горизонтальному, щоб інтегрування виховних дій було ефективне у період перетворювання Пласту.

Ще декілька устроєвих проблем До питання пластунок у Пласті

Історично в Пласті (УПУ, Український Пласт на Закарпатті, ВСУМ) курені пластунок не існували відокремлено, як це є у системі скавтського виховання (girlscouts), а були складовими частинами УУПЮ згл. УУСП в Україні і на Закарпатті, при чому в діяльному Пласті творили два улади за статтю як УПЮ, так і УСП. Так чи інакше, діяльність велася в основному за одною програмою, виготовленою для пластунок. Чи таке виховання правильне? Згадаю лише декілька фактів. Дослідження мозку виявили деякі анатомічні статеві різниці, а вслід за цим фізіологічні, біологічні, психологічні. Дівчата швидше розвиваються від хлопців, у них інше мислення, інша поведінка. В українському суспільстві, в культурному, державному житті ряд жінок відігравали велику роль з виїмком часу тоталітарного комуністичного панування. Тепер «жіноче питання» в Україні відновлюється. А як у Пласті? Пластунки як

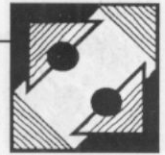
Кінна мандрівка таборів улю на Вовчій Тролі, 1997
Фото м. Чуквінський

тійно, а у випадку труднощів у професіоналів.

Процеси організації, що відбуваються у верховному проводі — це ядрові процеси. Не говорячи вже про інші суттєві два ядрові процеси, а це педагогічний і дослідний, що є скомпліковані і виразно непередбачливі у си-

На вишкелі виховників у Польщі, 1998 рік
Фото М. Чуквінський

майбутні матері мають виховувати нове покоління, вони ж носії української культури й національної свідомості та динамічна сила в процесах родинних, суспільних і політичних перетворень. Чи ж не слід їх до цих завдань підготувати? Програма їх виховання не належить до цієї статті.

Пласт — скавтінг

Існування скавтської організації Пласт — питання складне. Пласт був створений за скавтським зразком, але пристосований до потреб української спільноти з точки зору початку ХХ століття, що ще актуальне й сьогодні. Скавтський принцип мав до діла лише з національними організаціями незалежних держав, тому паралізував наші задушевні мрії та інтенсивні бажання бути в скавтському колі. Тому й Пласт існував на поселеннях як підміна скавтської організації, на превеликий жаль, із зміненою метою, без наявного поступу в ситуації великих суспільних змін. Ми на поселеннях не могли себе називати скавтами (крім Німеччини), бо не входили до скавтських організацій держав нашого поселення. У ситуації незалежної держави Україна пластуни можуть включитися в скавтське коло. Але, беручи до уваги невпорядкованості структурні, ідеологічні та програмові, а також нерозважні намагання діаспори керувати Пластом в Україні, ми маємо до діла з «Асоціацією Скаутів України», зорганізованою росіянами. Вона виявила політичну російську орієнтацію — об'єднати «три братні народи», з на-

маганням включити Україну в орбіту російських впливів. Ця пропозиція є нам противна, і ми не можемо до цієї «Асоціації» включитися.

Перед Пластом в Україні зараз необхідна вимога реформування баз недоречних впливів діаспори з метою

упорядкувати внутрішні організаційні та діяльностеві справи, щоб стати на шлях виховання пластової Людини та новітнього громадянства згідно з ідеями Дрота. Коли Пласт зміцніє, зуміє стати скавтським господарем на українській землі.

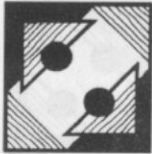
«Передпластя»

«Передпластя» («Пташки в Пласті») виникло в США з потреби придбати членство для Пласту. Зараз для України згадана причина неактуальна, зокрема в ситуації, коли Пласт є організацією в пеленках, без задовільної розв'язки суттєвих проблем існування, без достатньої кількості відповідно вишколених для цієї цілі виховниць, без задовільної програми для «Передпластя». Згодом, коли Пласт стане на тверді ноги, може й буде місце у пластовому вихованні й для відповідно оформленого «Передпластя» із прицілом створити основи для національного виховання в тіснішому пов'язанні з батьками. Але до цієї діяльності треба підготовлятися, бо зміст і методи праці є інші, як у новацтві. Отже, «Передпластя» — це дальша справа Пласту в Україні.

На вишколі виховників у Польщі, 1998 рік
Фото М. Чуквінський

На вишколі виховників у Польщі, 1998 рік
Фото М. Чуквінський

Підсумок — заключні думки

До речі буде почати підсумки висловлених міркувань від згаданих положень Болмана, зокрема другого і шостого, так важливих у наших трансформаційних процесах Пласту, а це: раціональність мусить переважати над емоційністю, особистими бажаннями та зовнішнім тиском, та потреба виправити устроєві недоліки, що зумовлюють проблеми та ускладнення в праці шляхом перетворення.

Для добра Пласту його керівники мусять усвідомити собі наші складні

три роки, Конгрес відбувався згідно з пляном проводу, при чому кожний учасник мав змогу висловити свою опінію стосовно пластових проблем. Чому не продовжувати цей спосіб ведення? Яку користь приніс Пластові ПКТретій, що головну увагу присвятив питанню вічної діяспори? Чи не витрачаємо зайво час, енергію та гроші на особисті бажання керівників?

Пластовий Конгрес є призначений на те, щоб проаналізувати сучасний стан Пласту, ідентифікувати його проблеми та запропонувати їх розв'язання. Саме тепер настав час усвідомити собі реальну проблему існування двох пластових організацій: одна в Україні, а друга діяспорна, якої керівники намагаються керувати Пластом в Україні, мовляв, діяспорний провід є виразником пластової єдності. А єдність Пласту має поширюватися з України, від керівного пластового ядра.

Трансформування мислення, діяння та устрою має наступити тепер починаючи з виразного сформулювання мети та устроєвої перебудови. Діяспорний Пласт повинен заперестати виявляти свої амбіції керування Пластом в Україні, а допомогти йому доречно потрібними засобами стати на тверді основи. Лідери Пласту в Україні повинні переформувати Пласт згідно з пластовими заповідями і виявити свої потреби, щоб утвердитися, підвищуючи якість виховання для майбутнього.

Ще одне положення слід підкреслити: Пласт є організацією добровольців, однак для втілення в життя широкої діяльності згідно із сучасним способом керування організацією потрібні платні працівники в канцеляріях в Києві і у Львові, а також ще й третя особа для збирання інформацій, їх підсумування для оцінки результатів праці. Коротко: для збереження Пласту його трансформація є коначна, а діяспорний Пласт є зобов'язаний її підтримати.

(далі буде)

¹ Lee G. Bolman, Terrence E. Deal. Reframing Organizations, 1997

▲
На вишкoлі виховників у Польщі, 1998 рік
Фото М. Чухвінський

проблеми та доречно й чесно діяти, хоч важко їм погодитися з реальними фактами. Пласт в Україні є справжнім Пластом, створеним в Україні для її потреб. Діяспорний Пласт — імітація УПУ, загальна, гетто-подібна організація, без наявного прогресу, бо перестала відповідати вимогам часу, залишаючись на нижчому рівні розвитку порівняно з іншими з уваги на примітивне керування недостатньо компетентного проводу, вибраного клікоподібно з тенденцією висувати лише один список кандидатів до проводу. Чи це по-демократичному? Подібно мається справа з Пластовим Конгресом, який повинен дати можливість для висловлення думок критично думаючим, а не лише вибраним. Автор виконував обов'язки діючого голови Пластового Конгресу Другого майже

І зурочово олімпіаду, й інші заходи і дні

ст. пл. Андрій Гарматій

ЗАПИСКИ ПОДОРОЖНЬОГО

Запрошення. Це була справжня несподіванка. Звичайно, поїхати дуже кортіло, але вагався. Після Крайового З'їзду ще більше. Але сталося.

Дорога. Довга. Цікава. З холоду у спеку, з зими у літо. Зупинки у Банг-Коку, Сінгапурі. Далі — в Аделаїду. Чотири різні літаки, різні люди, різні мови.

Австралія. Держава-континент. Країна справді цікава. Зустріла плакатами з наполегливим проханням задекларувати або викинути харчі та рослини і вісткою про невідомо де заслані валізки і наплечник.

Сеніори. Спочатку на летовищі Мельборну зустрівся з двома: Головою КПС Австралії Юрієм Семковом і Нестором Яворським. Багато розпитували про Україну, про Пласт. Потім зустріч з багатьма іншими у пластовій домівці в Народному Домі в Есендоні. Жваво цікавляться останніми подіями, щиро радіють успіхам Пласту в Україні, журяться проблемами Пласту в Австралії — зменшенням числа пластової молоді, все гіршим знанням української мови.

Збірка на таборній площі на "Соколі"
Фото Автора

Океан
Фото автора

Люди справді добрі, віддані справі.

Старші пластуни. Спочатку дуже «офіційно» ставились до мене через мій новий пост. Довго вперто звертались на «Ви». Але згодом знайшлися добрі приятелі. Разом працювали, разом розважались. Частині важко говорити українською, але від своєї українськості відмовляться не бажують.

Данило Семків. Я жив у Семкових, і ми з Данилом заприятелювали. І хоча все не маю часу відписати листа, але справді залишилися у мене приємні спогади про нього. Багато і добре (з розумом, з професійним розумінням) працює для української громади. Просто цікава особистість. Я дуже вдячний за товариство. Може, приїде до України?

На мандрівці вздовж берега
Фото автора

Підготовка до станичного табору.

Була досить інтенсивною. Молоді взялися до діла. Хотіли спробувати свої сили. Пилип Боте інтригував усіх неймовірними за масштабами планами (судячи з залучених ресурсів). Дивлячись на нього, вкотре переконався: якщо молоді захочуть, то гори зможуть перевернути. Сеніори трохи переживали: чи хлопцям і дівчатам вдасться здійснити задумане (звичайно, не гори перевернути, а табір перевести).

Тонік Буц. Станичний Мельборну. Представник нечисленних в Австралії активних молодших сеніорів. Імпуль-

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ: АВСТРАЛІЯ

сивний і запальний. Вміло заохочує і підтримує ініціативу старших пластунів. Готовий їм довіряти і з ними ризикувати.

▲ Під час мандрівки
Фото автора

▼ І так кілька днів... (жарт)
Фото автора

Табір. Серед незвичного для ока європейця австралійського бушу на пластовій оселі «Сокіл». Назва — «Велика Гра». Юнацтво таборує у шатрах в чотирьох підтаборах. Новаки у будиночках. Програма цілком звичайна для таборів в Україні. Щоправда, вранці будять голосним криком зграї какаду та дивним сміхом птах кукабара. Незвичне? Новий рік під час табору, Новий рік без снігу. Ватри! Ватри!! Ватри!!! Ватри — це й були ті грандіозні плани Пилипа Боте. Їх треба було бачити. Про них важко

написати. Скільки радості, задоволення викликали вони як у дітвори, так і дорослих. А «Легенда про пластову ватру», напевно, залишиться у пам'яті надовго.

Мандрівка. Ще один цікавий момент табору. Мандрували вздовж берега океану. Юнацтво досить настирно крокувало, лізло, повзло,

▲ Фантастичні скелі
Фото автора

стрибало по камінню, піску і воді. Мені було важко. Не фізично, бо в Карпатах дороги не з легких. Важко, коли не можеш допомогти, бо не розумієш чим. Діти говорили між собою майже постійно по-англійськи. Ані пожартувати, ані розрадити. Симон Когут, Петро Когут, Катя Буц, Казимира Жилан і Михайло (австралієць) як провідники були просто феноменальні. Але, зрештою, в Україні ми так само переживаємо за наших вихованців...

Настрої. Молодь хоче бути серед українських друзів, хоче і готова брати на себе відповідальність за пластові поважні справи (цей табір тому приклад). Хочє справжнього пластування, коли батьки не занадто допомагають у кухні, не приходять на табір «пожаліти» своїх дітей. Ще не відчули вони, молоді, що то бути пластунами у світі, коли маєш друзів по всіх усюдах. Але, сподіваюся, справа зрушиться, як приїдуть цього року на «Лісову Школу» і «Школу Булавних» до України. Гадаю, саме такі взаємні відвідини дадуть нове дихання Пластові. Але, спілкуючись з пластунами з Австралії, таборуючи з ними, я зрозумів: Пласту у цій країні ще далеко до загибелі, коли є така запальна молодь.

▲ Коляда пластунів в Австралії
Фото автора

пл. сен. Оксана Закидальська

Чи повинен Пласт Канади вступити в Scouts Canada?

Як повстало питання вступу Пласту Канади до Scouts Canada? Навесні 1997 року організація Scouts Canada зверну-

лася до Пласту в Канаді із запрошенням стати частиною канадської скавтської організації. Канадські скавти познайомилися з Пластом, коли були запрошені КПСтаршиною зорганізувати семінар для членів КПС України, які мали перебувати в Торонті. Крім дводенного семінару, скавти запросили пластунів з України і членів КПСтаршини зустрітися із національним проводом канадського скавтингу і взяти участь в одному т.зв. сапроеє (щось таке як Свято Весни) біля Торонта. Треба підкреслити, що запрошення ініціювали Scouts Canada.

На яких умовах запрошено Пласт до канадського скавтингу? Скавти Канади готові прийняти Пласт як цілість із власною програмою, своїми вишколами, власним майном і фінансами, українською мовою і членством в КУПО. Пласт існував би як «організація в організації». Пластуни були б зобов'язані платити вкладку до Scouts Canada, зате одержали б деякі фінансові користи, напр., спільну асикурацію і звільнення від податків на майно.

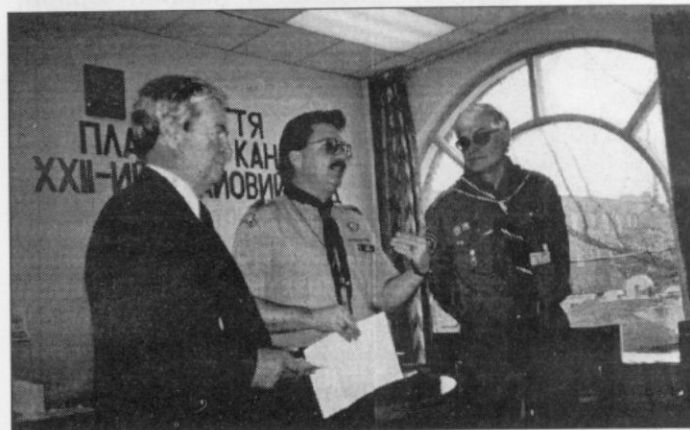
Попередні переговори про вступ Пласту в Канаді до скавтингу не були успішні. Що змінилося? В минулому дві найбільші перешкоди до вступу Пласту до скавтингу в Канаді були: (1) хлопці і дівчата мали окремі організації і (2) скавтинг був готовий прийняти Пласт тільки на льока-

льному рівні і не хотів погодитися на «організацію в організації». Ці дві перешкоди тепер не існують. Від 1992 Scouts Canada приймає як хлопців, так і дівчат на всіх рівнях. Щодо другої перешкоди, то, як казав представник скавтів, «світ змінився», і скавти готові прийняти більшу різноманітність в своїй організації.

Чи є інші етнічні групи, які вступили до Scouts Canada? Від 1983 року членами Scouts Canada є латиші, естонці і мадяри. В сучасну пору відбуваються переговори із литовцями і поляками.

Чи вступ канадського Пласту до Scouts Canada допоможе Пластові в Україні? Це допоможе Пластові в Україні вступити до світового скавтингу, бо Пласт України буде для цього мати сильну підтримку Канади. Це також запевнить Пластові України союзника в скавтингу і підтримку в їх домаганнях (напр., приналежність до Європейського замість Євро-Азійського регіону).

Чи Пласт в Канаді готовий сьогодні зробити рішення в одну чи другу сторону? Ні, справа вимагає ще широкої дискусії і детальної обробки. Потрібно зважити позитиви і негати-

ви і зміряти консеквенції такого рішення на тлі візії Пласту в Канаді. Треба розвідати досвід етнічних груп, які давніше стали членами канадського скавтингу.

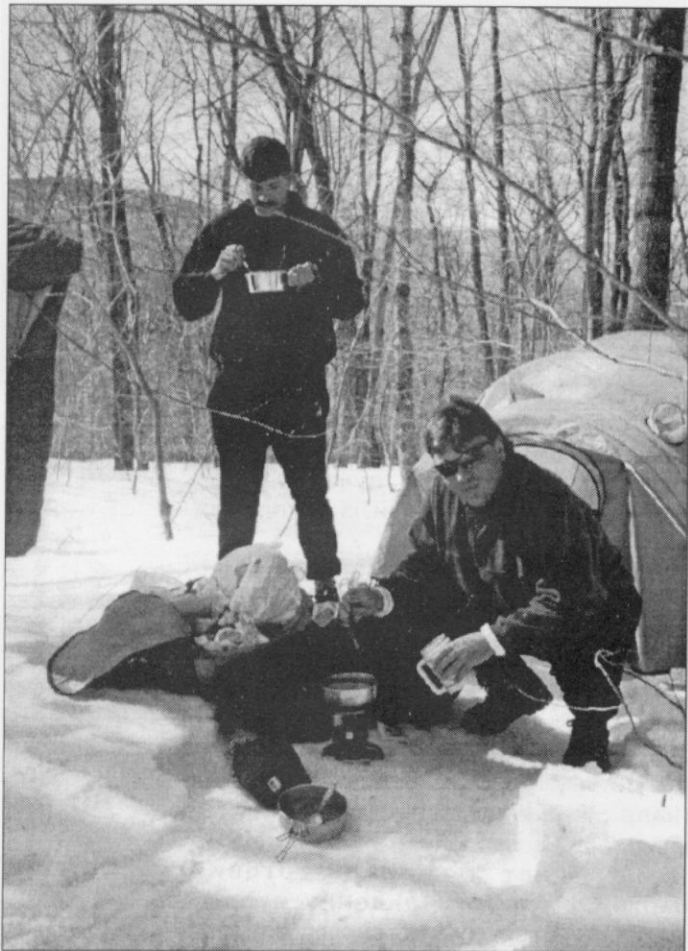
Скавти Канади зачитують свою пропозицію до Пласту вступити у Scouts Canada
Фото автора

Учасники Крайового Пластового З'їзду Канади
Фото автора

пл. сен. Юрко Мончак

ЩО ПОБАЧИВ СТАРИЙ ЛОСЬ?

Ясні, білі світла переднього авта швидко намацували зимний, чорний асфальт, а недалеко позаду Мікроба в своїм авті старався надто не відставати.

— Та чи він якийсь Маріо Андреті, чи що за шакаль? — мимрив собі під носом Мікроба. Та тут може біда лід підсунути, і тоді шусьнем на пасовисько там поза ровом.

Але Бублик і Офіцер в передньому авті голосно дискутували про якісь «небескі мігдалки», і навіть не думали, що Мікроба хвилюється десь там позаду. Раптом на передньому авті засвітилися червоні світла, воно зупинилося і з'їжджало поволеньки набік.

— Та що вони, дійсно їх тягне на пасовисько? — подумав Мікроба і почав собі також сповільняти.

Обида авта зупинилися край дороги. Мікроба висів з авта, підійшов до

Пригода трьох Вовкулаків

переднього.

Мікроба: То ви йдете пастися, чи хтось тее-во мусить...

Офіцер: Ти ліпше подивися дозаду, там-во вгорі.

Мікроба обернувся, глянув на небо. Всюди зорі, а небо темне, як в гробі. Раптом на північному заході побачив ясну зірку з хвостом.

Мікроба: Гей, та то Гейл-Боп!

Була якраз п'ятниця, 4 квітня 1997 року. Комета Гейл-Боп летіла кругом сонця і мазала небо своїм пензлем. Далеко від міських світел, в темноті нічного неба комета справді виглядала чарівною.

Бублик: І там десь в тому хвості їде якась ракета...

Офіцер: То ти, Бублику, хочеш туди до неї?

Мікроба: Та він, напевно, звідтам і прилетів — не бачиш ті антенки ззаду голови?

Хлопаки ще трохи поахкали, сіли до возів і рушили в путь. Авта вже їдуть не дуже то битим шляхом. Хтось обтяв міський урядовий бюджет, асфальту забракло. Офіцер спереду посувається, немов слимак, авта їдуть по мазюдзі, немов по маслі.

Мікроба (вихилив голову через вікно, гукає до компанії в переднім авті): Гей, ти аби часом не гальмував, бо як станеш, то ми просто поволеньки вгрузнемо тут і буде капут!

В цю ж мить Офіцер загальмував, авта стали. Визирнула через вікно голова Офіцера, дивиться до заду на Мікробу:

— Ти щось казав?

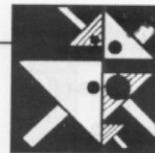
Мікроба хляпнув чолом долонею, промимрив: «Геній»:

— Та я власне казав, що ми тут втопимося в тій баюрі, якщо зупинимося. Тепер газуй, при далі, а то інакше... — і потягнув пальцем по горлі.

Офіцер, видно, зрозумів, бо махнув рукою і поволеньки рушив далі. Колеса дещо закрутилися на місці, заки авто рушило вперед, і клаптики льокального болота брязнули Мікробі просто на шибу.

Мікроба: #@\$&!**, печеніг! Чо' тисне, як навіжений?!

Треба було пшикати воду на шибу, пускати в рух витирачки. А то американське

болото було доброго ґатунку, не дешево, і порядно розмазувалося по шибі. Авта їхали з нібито боком, ніби наскіс, але все ж таки поплили по болоті далі. Незабаром дорога перетворилася зовсім у снігову масу. Офіцер, видно, тепер вже справді побоювався за долю авта і знов загальмував. Мікроба висів, підійшов до них:

— Ну, то що тут діється?

Бублик: Тут на мапі я щось цікаве прочитав. Пише, що зимою ця дорога замкнена.

Мікроба: Що? Де ти таке побачив?

Бублик: А во, подивися ту! — і тицьнув пальцем на мапу.

Мікроба нахилився до вікна авта, заглянув на мапу.

Бублик: Бачиш, пише, велике, як бик: «Род кльозд ін вінтер».

Мікроба: Що ти не кажеш! Та ми ще не заїхали туди, де треба.

Бублик: Слухай, колего, ту так пише, і ти подивися там-во допереду. Щось не виглядає, що тут шалений рух зимою їде.

Мікроба почухався в голову, поглянув кругом. Зовсім темно, лише видно якісь старі сліди фермерського трактора.

Офіцер: Тут лише трактор їхав збирати кленовий сік. Бачиш, всюди на стовбурах висять відерка? І то ще було десь минулого тижня.

Настала тишина. В кожного клепки в голові крутилися, але без жадного висліду, крім тишини. Врешті Бублик виліз з авта, пішов розглянути територію. Мікроба пішов за ним.

Мікроба (до Офіцера): Я йду його пильнувати, аби не втік. А ти не гаси світел в авті.

Пройшли з триста метрів, дорога скрутила вбік, і стало зовсім темно.

Мікроба: Та тут ніколи не знайдемо стежки.

Бублик: То що робити?

Мікроба: Чекай, запитаємося Офіцера, він інженер, може щось придумає.

Повернулися назад до каравани авт.

Офіцер: Ну?

Бублик: Ну що?

Офіцер: Там щось є?

Мікроба: Ліс є. І то ще темний.

Офіцер: Але ж ґеній ти. Не було стежки?

Мікроба: Якщо ти си гадаєш, що там щось можна знайти, то ти сі дуже помиляєш. Там навіть стайні би не було видно, не то що якусь стежинку серед лісу.

Видно, що усі запасові пляни та ідейки вичерпалися або стали неактуальними, бо дискусія увірвалася і запанувала цілковита тишина. Лише мотори авт легенько шипіли.

Офіцер: Мікробо, ти справді вмієш прогульку в деталях плянувати.

Мікроба: А-я, відразу при першій поразці ляють помії на Мікробу!

Бублик: Знаєш, там в тім містечку був малий ресторан з готелем...

Мікроба: Але ж то нюні, тіво два! Готель їм вже на думці. Прийшла маленька перепона, а вони тікають до готелю!

Бублик: Та то не аж така маленька перепона, колего. Ми навіть не можемо знайти стежки до будки, де б мали ночувати; суттєвий момент прогульки, значиться сам відмарш, є під знаком запиту. Знаєш, мене аж так не кортить дертися біда-знає куди медведеві назустріч.

Врешті, після жвавого мозкового штурмування, рішили лишити одне авто тут, в глухій лісі серед кленового соку, а другим поїхати на другий кінець стежки, там переночувати в колибі, і за два дні пройти трасу назад тут. А тоді вже цим автом поїхати по перше.

Бублик: А як ти знаєш, що стежка десь тут недалеко виходить?

Мікроба: Та бо вона мусить...

Бублик: Очевидно, бо ти так кажеш?

Мікроба: Та ти знова з тими неґативними хвилями. Слухай, вона туво десь є, і все буде в порядку.

Бублик (до Офіцера): Він дуже оптиміст.

Офіцер (стукуючи себе в чоло): Я б сказав, що трохи тее-во...

Бублик (до Мікроби): А як ти знаєш,

що авто тут буде, як ми вернемося?

Мікроба: А що? Хіба якісь бабак до нори забере?

Бублик: Може не бабак, а фермер подумає, що це ангелик вислухав його молитву і приніс подарунок. Заладує авто на трактора і повезе додому, а ми

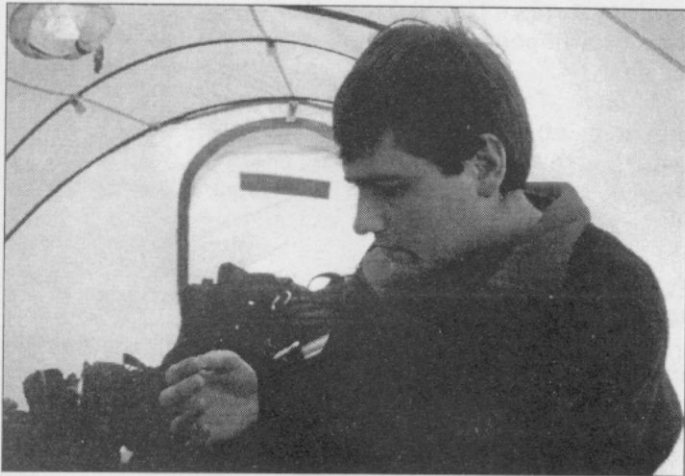

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ: КАНАДА

будемо ту авта шукати за пару днів.

Мікроба: Ей, та вже чекай, тут не є Чікаго, де людині портки в ясний день крадуть.

Бублик: Ну, роби як хочеш. То не мое авто.

Офіцер: Добре, Мікробо, ти тут лишай своє авто, і тоді поїдемо моїм на другий кінець траси.

І одно авто лишилося тут серед кленового соку, а друге якось полізло по болоті назад до початку стежки. Там серед ночі наші три герої витягли свої наплечники, замкнули авто і подалися в ліс по стежці.

Весна щойно починала пробуджуватися, в лісі було ще з два метри снігу. Крізь дерева поволеньки просувалися три ліхтарки.

Бублик: То тут десь має бути колиба?

Мікроба: Так, за яких півкілометра.

Бублик: Півкілометра?! І ти думаєш, що я в повній темноті буду аж туди йти?

Мікроба: Та то не так далеко, маєш на лобі ліхтарку, присвічуй собі, любуйся чаром нічної природи...

Офіцер: Взявся психолог!

Нарешті доплъюнталися мандрівники до колиби. Підкрадаються, прислуховуються. Чути зсередини якесь хропіння.

Мікроба (шепотом, до Офіцера): Що то?

Офіцер (також шепотом): Тиранозорус рекс.

Мікроба застукав до дверей і гукнув:

— Чи там хтось є?

Хропіння увірвалося, настала тиша.

Мікроба (ще раз застукав): Чи тут хтось спить?

Бублик (до Офіцера): Напевно вже не тепер. Ти знаєш, він справді має дар ставити делікатні та інтелегентні запити.

Офіцер: Якби я був на місці того гостя

в тій колибі, я би Мікробу гримнув чоботом по макітрі.

Двері колиби трішки відхилилися, висунулася зовсім заспана голова, а за нею повіяло дещо несвіжістю. З дуже короткої розмови між головою та Мікробою виявилось, що колиба не відкрита для нових гостей. Всі банти зайняті. Мікроба побажав доброї ночі, і двері рипнули назад.

Бублик: Ну?

Мікроба: Та виходить, що готель заповнений. Треба розбивати шатро.

Офіцер: Та я би і так не хотів туди лізти. Ще би-м затроївся.

Мікроба: Ти також завважив сопух?

Бублик: Та там як в каналі.

Поставили шатро прямо на снігу, позалазили у мішки до снання, і незабаром згармонізувалися з хропінням в колибі.

День другий

В суботу рано сонце збудило кавалерів досить вчасно.

Мікроба (штуркаючи тіло збоку): Офіцере, час рухатися.

Відповіді нема. Мікроба вдруге, трошки наказово, з притиском:

— Гей, гаї, то вже ранок!

Бублик, (делікатно, але недвозначно): @%&!##+L«]!, садисте.

Після цієї репліки сієста трішки продовжилася, але вже недовго. За короткий часок треба було таки вилазити з теплих мішків. Природа кликала.

Офіцер: Ну, то як тобі спалося?

Мікроба: Та тепло, але трохи тягнуло здолини.

Бублик (підсміхнувся): Та під тобою два

метри снігу, то не диво, що тягнуло.

Мандрівники повитягали газові кухонки, розтопили сніг, заварили воду. Але ж каша добре смакувала. Спакували шатро, вбрали наплечники і подалися стежкою через гори.

Спочатку йшли підскоком, але незабаром стежка завершила вгору, а відтак зовсім пропав по ній слід. Хлопаки тяжко сапають, що два кроки вгрузають в сніг по самі коліна, а то й вище.

Бублик: Може, надінемо ті снігоходи?

Мікроба: Не зла ідея. Замість у наплечнику їх нести.

Офіцер: Але куди йде стежка?

Бублик: Та десь туди-во, вгору. Так на мапі показує.

Мікроба: Стежка має бути позначена білими плямками на стовбурах дерев. А во, там видно одну.

Бублик: «Їдзє бовт».

Товариство рушило далі. На снігоходах було легше йти, вже не вгрузали в сніг. Сонце пригрівало, небо синє, немов помальоване. Скоро хлопаки поскидали куртки, Офіцер йшов лише в сорочинці. Крізь безлисті дерева видно чудесні краєвиди.

Бублик: Ти знаєш, ті індіани вдумали мудру річ. Та тут без снігоходів ми б ні кроку не ступили.

Чим вище мандрівники спиналися, тим більше снігу було серед лісу. Авжеж, в горах його більше, ніж в місті. І з тим виринула нова проблема.

Мікроба: Чи хтось знає, куди йде стежка?

Офіцер: А що, не бачиш знаків?

Мікроба: Та щось їх вже не видно.

Бублик: Коли ти останнього побачив?

Мікроба: Та яких п'ятнадцять хвилин тому.

Офіцер: І ти так ішов собі далі, біда знає куди?

Мікроба: Та я й забув за них. Так гарно довкола, і я собі йшов вперед.

Бублик: витягнув карту, приглянувся до ізогіпсів, тоді поглянув на терен.

Бублик: Здається, що все в порядку, ми і так мусимо вийти на той шпиль там-во перед нами.

Офіцер: То дуже гарно, але я би хотів йти по стежці.

Мікроба: Але її тут нема.

Офіцер: Як то нема? Хтось додому забрав?

Знова наспіла дискусія, виміна думок, легкого грубіянства, деяких образ, закидів некомпетентности, нецензурних епітетів. Значиться, друзі гуторили. Але вкінці лексикон прикметників вичерпався, верх знову взяла приятельська атмосфера. Друзі зрозуміли нову ситуацію. Гіпотеза: білі знаки на деревах мали бути на висоті очей; це логічно, особливо коли нормальні люди мандрують літом, а не зимою. А якраз в цю пору року в лісі лежав сніг, і всі знаки опинилися... під снігом. В додаток, літом

стежку видно на землі, і гіляки дерев її не заслоняють на висоті росту людини. А тепер?

Мікроба: То ми так якби мандрували два метри вище стежки. Гм, то цікаво.

Бублик: Власне. Ми так як пташки, летимо понад стежкою.

На щастя, траса йшла хребтом гір, можна було здогадуватися, в який напрям поступати. Хлопці рушили далі. Усюди на снігу видніли сліди зайців, вивірок, лисів, койотів, оленів і всякої іншої дичини.

Десь коло обіду Мікроба напорівся на якусь купку бронзових кульок, завбільшки волоських горіхів.

Мікроба: А то що за звір таке наробив?

Бублик: Може, кінь?

Офіцер: А-я, якраз тут коняку на-несло.

Бублик: А може осел?

Офіцер: Ти сам осел!

Мікроба: Олені і серни роблять менші кульки, а ти дивися на ті.

Бублик: Ти що, такі речі на університеті вивчав?

Офіцер: Г_нологія 301, початковий курс...

Бублик і Офіцер: бухнули сміхом.

Мікроба: Але ж вже гумористи взялися. Їх є десять тисяч на безробіттю, а я маю щастя мати зі собою двох таких. Кажу вам, це ведмідь сюди лазив.

Бублик: І якраз його тут приперло...

Офіцер: Добре, що ми на нього не напорилися, а то йому би було встидно.

Знов сміх і пустування. А в горах

3 ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ: КАНАДА

спокійно, ані звуку. Звичайно літом гомонять пташки, комахи, листя шелестить, а зимою... Ще й сніг усе заглушує. Можна чути, як хтось думає.

Тепле сонечко, хоча пригрівало мандрівників, творило нову перепону. Зверху сніг дещо розтоплювався, перетворювався в дрібні кульки льоду, по яких ставало надзвичайно слизько йти. А якраз доводилося мандрівникам дряпатися під стрімку гірку. Йой, як намучилися! Снігоходи трималися на поверхні ледиків, не можна було вбивати носики черевиків в сніг і витискати східці. І лише перекинеш вагу тіла на передню ногу, як вона їде по снігу взад, вдолину. Або й вбік. Руками чіпаєшся снігу, а руки схвзуються або вгрузають по самі лікті або й рамена. Тіло повертається вбік, а тоді наплечник дає про себе знати. Тягне вдолину, перевертає хлопа. Треба було лапатися за гілячки, за кущі, за повітря, за будь-що, і так підтягатися поволеньки вгору. І не можна підходити заблизько до стовбурів дерев, бо біля них сніг дуже м'який і снігоходи не втримують ваги тіла, провалюються.

Раптом почулося ззаду:
— Гей-гей, допоможіть!
Мікроба поглянув взад. Бачить Бублика в кумедній позі біля малої ялинки.

Мікроба: Та що ти там робиш?
Бублик: Ходи мене витягнути!
Мікроба: А ти де поліз?
Бублик: Слухай, не грай вар'ята, ходи мені допомогти!

Бублик був ступив надто близько ялинки, ліва нога провалилася і полізла геть вдолину, а права лишилася вгорі. І от Бублик ніби загруз по сам пояс в снігу з тим, що одна нога лишилася на снігу, а друга полізла до самого нечистого.

Мікроба: Офіцере, дивись, як Бублик тут валяється!
Офіцер: Та він гейби балет танцював.
Мікроба: То що є, «Лебедине Озеро»?
Офіцер: Він напевно вправляє той *Pas-de-deux*, знаєш, як лебідь підкопується до тої лебідки.

Бублик: Не дурійте, я серйозно не могу вилізти.

Мікроба: Забув як?

Бублик: Але ж ти йолоп!
Сніг посипався поверх снігохода і унеможлилював ногою ворухнути.

Офіцер: Може, ти би відчепив снігоход?
Бублик: Та я не могу його досягнути.

Офіцер: Чекай, я тебе буду підтягати.
Мікроба підсунув свій снігоход, щоб Бублик на нього сперся. Офіцер зловив Бублика за штани, тягне його, Мікроба попихає з долини. Ні, не йде.

Мікроба: То може, Бублику, муситимеш чекати, щоб сніг стопився... Знаєш, за пару тижнів може буде краще, тоді вилізеш з тої дзюри.

Вкінці, при великім зусиллю, вдалося Бубликові витягнути ногу з-під снігу. Але ж змучилися!

Літом визначену трасу можна легко перейти за п'ять годин, проте зимою, в глибокому снігу... А ще й до того зимою скорше темніє, і біля шостої години вже сутеніло.

Офіцер: Мікробо, ти маєш надміру запасу енергії: може, ти би так пішов трохи скорше перед нас і знайшов ту другу колибу, де ми маємо ночувати?

Мікроба: А що з вами?
Бубумк: Та ми будемо трошки поволіше тюпати.

Мікроба: Чи ви в порядку?
Офіцер: Та все в порядку, тільки трошки змучені. Ти йди і знайди колибу, завари води, приготуй вечерю...

Мікроба: А-я, чи я наймит, чи кріпак?

Бублик: Та не будь дитиною, ми зараз будемо йти за тобою, тільки не можемо так скоро перти.

І Мікроба пішов швидкою ходою. В лісі ставало чимраз темніше, ще й до того напливали хмари. Треба було добре приглядатися, щоби впізнавати білі плямки на деревах. А тут ще й до того дерева мали якісь природні білі пасма на корі, і не раз і не два Мікроба попадав на злий шлях. Мусів цофати дозаду, шукати правдивої стежки. Ставало трошки мото-

рошно: сам, серед лісу, зима, темно...

Незабаром і ноги почали плутатися, наступав на свої снігоходи і падав. І за кожним разом було тяжче підноситися.

Мікроба: Гов, то вже немудро. Вже дуже змучений. А де ж та клята кобила... ні, колиба?

Здавалося, що вже от туй-туй мала бути, а її, як на злість, не видно. Може, за наступним горбком? І Мікроба далі йшов, вже при великім зусиллю. А за горбком... ще один горбок, і ліс, і сніг.

Мікроба: Що за мара ту колибу спрятали! Та хіба не згоріла. Чи якась бестія її з'їла?

Мікроба ще раз впав. Старався піднятися, але рука провалилася крізь сніг і потрапила в щось дуже зимне. Мікроба злякався.

Мікроба: Гей, та тут потічок піді мною!

І справді. Мікроба лежав над потічком. Сніг був настільки твердий, що по ньому можна було ходити. Проте під ним дзюрчав потічок, і Мікробина рука, провалившись крізь сніг, заїхала просто у морозяну воду.

Мікроба: Чекай, треба легенько вставати, а то буду зараз купатися.

Поволеньки Мікроба зняв наплечник, поповз по снігу далі. Відлізши на добру віддаль, Мікроба поволеньки встав.

Мікроба: Нема вар'ятів, досить того. Колиба чи не колиба, я далі не йду. Будемо тут спати, а завтра побачимо.

Розставив шатро, заварив воду. І незабаром надійшли друзі.

Офіцер: Ну, ти де колибу сховав?

Мікроба: Ту-во, — і показав на задню кишеню.

Бублик: Добре, що ти тут зупинився, бо я вже думав поліцію на тебе кликати.

Офіцер: Але справді, ти не бачив колиби?

Мікроба: Ніц не бачив, її напевно хтось розібрав або вкрав на пам'ятку.

Хлопаки розтаборилися, позалазили до шатра, і Офіцер взявся за підготовку вечері.

Бублик: А ти вмієш варити?

Офіцер: Та я вже не є якийсь штубак.

Мікроба (до Бублика): Його жінка до кухні не пускає, каже, що він небезпечний з горщиками.

Бублик: Може, він нас втроїть? Знаєш, я не хочу вночі по стінах драпатися...

Вечеря смакувала, як ніколи. Були якісь клюски, порошоканий індик, якась ярина, морковка, здається, і ще щось. А Бублик ще й докинув часникової соли, м'ятки, орегано, і був з того правдивий пир.

Лежачи в шатрі вже перед сном, Бублик

почав філософувати.

Бублик: Ти знаєш, як ми ту прогульку назвемо?

Офіцер: Ну?

Бублик: Вермонтський марш смерті. Хлопці бухнули сміхом. Мікроба

покотився на Бублика, почалася борба.

Бублик (крізь сміх): Та вважай, я інвалід!!

Мікроба: Зараз буде з тебе правдивий інвалід!

Бублик: Та ти геть мене викинчиш!

Поволеньки в шатрі затихало, надходив сон. Мікроба ще виліз з шатра підвісити харчі на дерево.

Офіцер: Ти добре високо повісив торбу?

Мікроба: Та на яких штири метри.

Бублик: І ти думаєш, що тут в лісі хтось є крім нас? Та навіть жадний звір в цю пору не лазить. Ми одинокі вар'яти...

Мікроба: Ціхо.

Незабаром затихло в шатрі, і над зимовим лісом поплило мурмурандом лише хропіння.

День третій

Наступного дня сонечко вже не будило мандрівників. Натомість по шатрі легенько тарабанили крапельки дощу.

Мікроба: Я не вірю!

Бублик: Гм. То, здається, сонце таки не світить.

Офіцер (тихенько, зсередини мішка): Я хочу до мами.

Як-не-як, треба було з шатра вилізати і продовжувати мандрівку. Дощик ще трошки цяпав, але незабаром перестав. Мряка поволеньки котилася долиною і творила з лісу казковий світ.

Бублик: Може, ми померли і пішли до раю?

Мікроба: Я — то може так, але ти напевно до раю не підеш. Тебе чекають

3 ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ: КАНАДА

там, де така велика ватра горить і де паскуди вилами шпігають.

Після нічного відпочинку мандрівники жвавіше йшли лісом. І незабаром навіть сонечко почало зазирати крізь дірочки в хмарках.

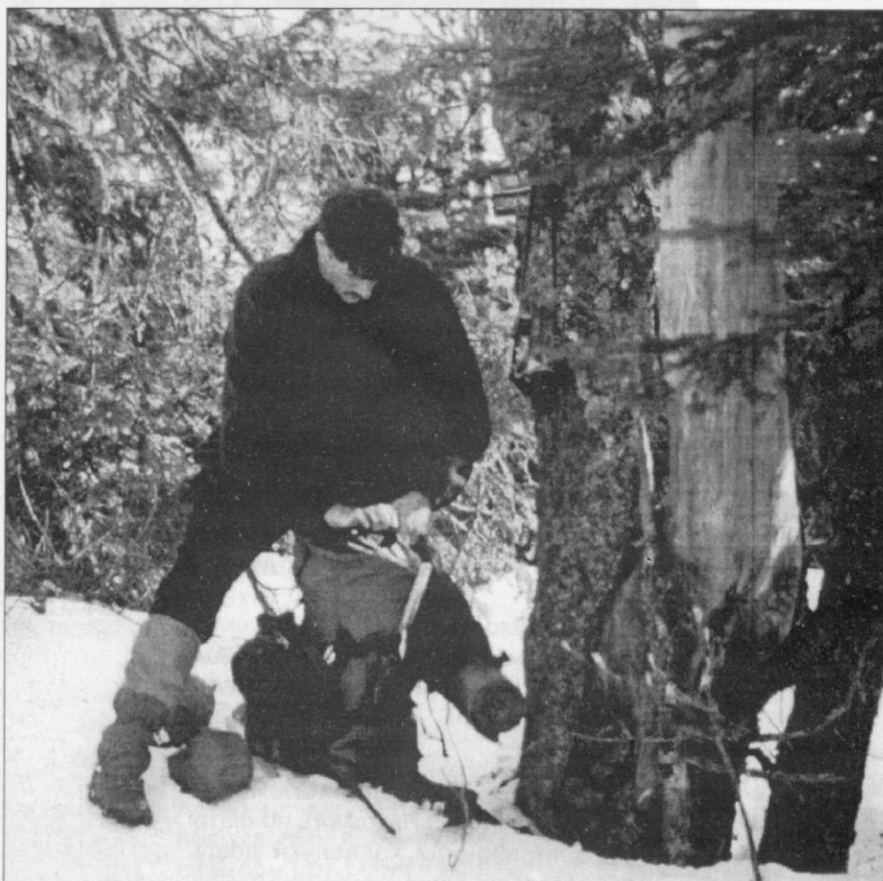
Згідно з правилом Морфія, колиба була лише півкілометра далі. А зараз недалеко і дорога, на якій десь лишилося Мікробине авто.

Бублик: То в яку сторону треба йти?

Мікроба: Та здається туди-во.

Офіцер: Маю надію, що фармер не знайшов твого авта перед нами.

Мікроба (до Офіцера): В такому випадку, ти сам вернешся тою стежкою назад по своє авто, а ми на тебе тут зачекаємо.

Офіцер: В такому випадку я піду по своє авто і поїду додому, а ви тут чекайте собі скільки хочете.

Бублик: А мене тут поховайте десь під корчом.

Але не треба було нікого ховати, бо авто стояло там, де його Мікроба залишив. Поскидали наплечники до багажника, потерли задубілі рамена. Поглянули ще раз назад, звідки прийшли. Намить стало сумно, майнула крізь змучене тіло думка: «Шкода, що кінець...»

Бублик якось меланхолійно підсміхнувся. Здисциплінований Офіцер потер ніяково вуса. А Мікроба мало що не заплакав. «Шкода, що кінець».

Безлисті дерева сягали пальцями до неба. Вдалині ворона закрала, раз, другий — з кимсь сварилася, а може когось кликала до забави? З гір вниз котився холодний запах лісу, старого листя. Так лише весною пахне. Літом також пахне, але інакше. А ще інакше восени. Чи хтось це зауважує?

Треба взяти сюди хлопців. І то зимою. Вони такого ще не робили. І може також виховників. І інших. І тих, що філософують. Так, напевно виховників. А найважливіше — хлопців. Тут більше, ніж в підручниках, в довідниках. Тут нема філософій, ні трактатів, ні «нових напрямів», якихось «змін», перебудов. Тут ніхто не питається, що це таке бути корисним: чи то «приносить добрі наслідки», чи може «здатний приносити користь», ані нема сумнівів щодо «сумлінності». Тут неважне, чи хтось «слухається пластового проводу» раз чи два рази, чи навіть мільйон разів, і чи то демократично, наказово, а може виборчо. Тут байдуже, чи є «правила», чи лише «напрямні», і чи треба їх вповні виконувати, чи лише так напів. А юнаки аж кричать: «Бери мене туди! Нічого не міняйте, лише робіть так, як спочатку, ще 85 років тому!» Тут технологія не змінила лісу, ані кольору снігу, ані височини гір, ані напряму вітру. Тут «суспільні зміни» не змінили форми зайчикових слідів, ані теплоти горячої каші при сніданку. Деякі речі такі лишаються незмінними будь-коли, чи вдень, чи ввечір, чи нині, завтра, минулого четверга чи на наступні Різдвяні свята. Ті юнаки аж кричать: «Не бігайте в кулко мацеє, колесо вже давно тому хтось винайшов! Везіть нас на тому колесі!» А нам треба лише то колесо напампувати.

Безлисті дерева сягали неба, хмаринки тихенько малювали тіні по горах. Надходила рання весна, і з того вивірки були раді. Багажник замкнувся. Мікроба обняв Бублика, а Офіцер цикнув знімку. І ні один не знав, що далеко ззаду, на горі, на них спочивав запитниковий погляд лося.

ст. пл. Марко Чуквінський

ВИШКОЛИ ПОТРІБНІ ВСІМ

лу було 14 осіб з різних місцевостей Польщі. Програма відбувалася за класичним сценарієм: інструктори намагаються дати максимум інформації до роздумів, а учасники нарікають, що їм є замало вільного часу. Але, як годиться, на третій день вже нема нарікань, а в останній день виявляється, що ще так багато цікавого дізнатися не встигли.

▲ Учасники вишколу
Фото автора

Цього разу мені разом зі ст. пл. Зореславою Багнюк, Мар'яною Кручок та Мар'яною Смірною випала нагода бути інструктором вишколу впорядників УПЮ, що був zorganizований ГПБ, КПС Польщі та КПС України.

Сам вишкіл відбувався в місцевості Асуни — на півночі Польщі, під самим російським кордоном (Калінінградська область). Чому кажу «місцевість» — бо це навіть не є село, а скоріше хутір, заселений переважно українцями. Доля закинула їх сюди після примусового виселення з рідних земель Лемковини та Надсяння. І переселені вони були на місце попередньо виселених німців. Цікаво, що в Асунах є українська церква, куди на служби приходять і поляки, бо до костелу їм далеко.

Учасниками юнацької частини вишко-

Треба відзначити високу віддачу організаторів вишколу перш за все командантку ст. пл. Мірку Борову, що забезпечували доїзд, побут та харчуван-

ня учасників. Духовну опіку взяли на себе ст. пл. о. Петро Баран та ст. пл. о. Марко Скірка. Останній в часі вишколу був переведений з УСП до УПС і став першим, за словами ст. пл. Петра Тими, «домашньої годівлі» сеніором у Польщі.

Зусилля організаторів та інструкторів, треба сподіватися, не підуть на марне — результати тестування учасників були дуже високі, — і вишколені кадри дадуть новий поштовх для розвитку Пласту на теренах Польщі.

ст. пл. Андрій Гарматій

ПЛАСТОВІ ОКРУГИ

На V Крайовому Пластовому З'їзді України, що відбувся у листопаді минулого року, делегати вирішили утворити пластові регіони з ціллю прискорення розвитку організації, кращого врахування місцевих особливостей суспільного, духовного, матеріального середовища, взаємодопомоги між пластунами близько розташованих осередків, створення передумов для інтенсивнішого спілкування дітей та виховників. Слід зазначити, що неформальні, «стихийні» територіяльні об'єднання вже від деякого часу діяли в кількох областях України, і така діяльність виявилася результативною та доцільною.

Крайова Пластова Старшина України, виконуючи рішення З'їзду, провела 6-8 березня семінар представників регіонів. Були присутні пластуни і пластунки з Києва, Львова і Львівської області, Івано-Франківської, Тернопільської, Рівенської, Одеської, Дніпропетровської, Чернігівської, Луганської, Донецької областей та Республіки Крим. Учасники семінару обговорили ситуації на місцях,

з'ясували напрямки діяльності та узгодили поділ України на регіони — округи. У кожному окрузі визначено базову область, на яку лягатимуть особливі зобов'язання щодо допомоги пластунам інших областей даного регіону. Остаточо в Україні має діяти 25 округи, які відповідають адміністративно-територіяльним одиницям — областям.

Крайова Пластова Старшина України для підтримання діяльності окружних структур проводитиме систематичні навчання провідників з питань адміністрування, зв'язків з громадськістю, пошуків фондів; заохочуватиме внутрішню регіональну та міжрегіональну співпрацю; в порозумінні з окружними уповноваженими має здійснити проект мережі пластових ресурсних центрів з ціллю технічного, методичного, інформаційного забезпечення пластових частин.

Остаточо ж регіональний поділ має створити передумови, відкрити нові можливості для залучення до Пласту більшого числа дорослих добровольців і, відповідно, дітей та молоді.

ст. пл. Ігор Березовський

РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР ПЛАСТУ

Книжки, уфундовані урядом Канади. Фото А. Гарматій

У Львові почав діяти Крайовий Пластовий Ресурсний Центр.

Від 1 лютого усі служби Пласту (канцелярія, інформаційний відділ, методичний відділ, технічний відділ, редакції видань, відділ спеціалізаційного пластування, пластова бібліотека) переселилися до одного приміщення для об'єднання та концентрації зусиль з ціллю прискорення розвитку пластового руху в Україні. Тут тепер зосереджені людські та технічні ресурси,

Представники Канади Фото Б. Яцишин

які тривалий час були розпорошені.

Крайова Пластова Старшина, уживаючи засобів Ресурсного Центру, має великі та амбітні завдання:

— виконуючи рішення останнього пластового З'їзду, у короткі терміни підготувати бази і створити регіональні структури Пласту;

— забезпечити фінансові та матеріальні ресурси для функціонування регіональних структур, уживаючи місцеві джерела

надходжень;

— навчити пластунів у регіонах засобів співпраці з громадськістю для залучення більшого числа молоді та дорослих осіб до Пласту;

— збільшити число кваліфікованих людей для підготовки виховників для новацтва та юнацтва;

— забезпечити усіх бажаючих необхідними виховними матеріалами для ведення праці з дітьми;

— активно та скеровано інформувати довілля про Пласт, скавтинг та їх позитиви.

Хочеться зазначити, що при створенні Ресурсного Центру Пласту значну допомогу надав уряд Канади через Канадське Бюро Міжнародної Освіти, Міжнародний Фонд «Відродження», Львівський міський відділ народної освіти, а також скавти Австралії, Канади, Польщі, які передали нам свої матеріали чи надсилають свої видання. Особливо ж хочеться скласти подяку пл. сен. Володимиру Раку, при допомозі якого вдалося довести до пуття приміщення і надати їм справді чудового вигляду, та пл. сен. Тані Джулинській, яка присвятила багато свого часу для втримання постійного зв'язку між Пластом України і Канадським Бюро Міжнародної Освіти. Ми запрошуємо усіх пластунів і пластунок відвідати Крайовий Пластовий Центр.

Учасники зустрічі з канадськими інспекторами
Фото Б. Яцишин

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ: КАЗАХСТАН

Цього листа з фотографіями переслав нам пл. сен. Корнелій Шмулик з Бразилії. Лист прийшов із Акмоли (колишнього Цілінограду) в Казахстані, де, як бачите з листа, починають творитися українські пластові гуртки. Думаю, що Вам буде цікаво прочитати про ці перші спроби українців в Азії.

Редакція

Олесь Козинець, Оксана Биба

НАШОГО ЦВІТУ ПО УСЬОМУ СВІТУ

▲
Новацька прогулянка,
Акмола, Казахстан

Шановний друже Корнелію!
Вітаємо Вас від імені пластової групи в Казахстані.

Звертаємось до Вас з таким проханням: ми бажали б підтримувати спілкування з бразилійськими пластунами і прихильниками Пласту, як дорослого віку, так і з дітьми. Цікаво було б знати, як Ви там собі живете у Парані, які події відбуваються, які свята та інше.

Особисто про Вас, друже, ми дізналися з «Пластового Шляху», адресу знайшли в адресарі ГПБ, тож маємо уявлення, а ось про українців в Бразилії тут в Казахстані відомо небагато. Для нас навіть ті назви — Куритиба, Понта-Граса, Прудентополіс — звучать так незвично, і трохи дивно, що й там живуть українці.

А зараз, вважаємо, Вам буде цікаво дещо взнати про Казахстан. Республіка Казахстан — це країна в Центральній Азії, вона стала незалежною після розпаду Советського Союзу. Площа Казахстану дорівнює 2717 тис. км², тобто Казахстан майже такий самий за площею, як Аргентина, і в три рази менший за Бразилію. Кількість населення — 16 мільйонів осіб, з яких приблизно половину становлять росіяни та українці, решта — казахи, народ тюркського походження. До речі, на території теперішнього Казахстану перебував на засланні майже десять років Тарас Шевченко, згадка про теперішніх казахів під назвою «киргизи» є в його віршах. Ця країна переважно аграрна, в Казахстані

існує авторитарний політичний режим. Триває еміграція з країни, зокрема за кілька останніх років з Казахстану виїхало понад сто тисяч українців, переважно в Україну. Державна мова тепер — казахська, але значна більшість людей (і більшість казахів теж) спілкується російською, як і в «советські» часи. Українці нараховують від 800 тис. до одного мільйона осіб. Рівень національної свідомості багатьох українців низький.

Новацтво перед прогулянкою
зібралось біля пластової домівки

Ми живемо в місті Акмола (колишній Ціліноград), це нова столиця Казахстану. Населення Акмоли — 270 тис. осіб. Українців в місті за даними останнього перепису 28 тисяч. Є українське громадське об'єднання «Ватра», діє Акмолінський навчальний комплекс, до складу якого входять дошкільна група «Надія», українська гімназія, недільна школа.

Подаємо нашу адресу:
473000 Казахстан, м. Акмола,
вул. Революційна, 49
З пластовим привітом
СКОБ!!!
30 жовтня 1997 року

Заняття з Першої допомоги

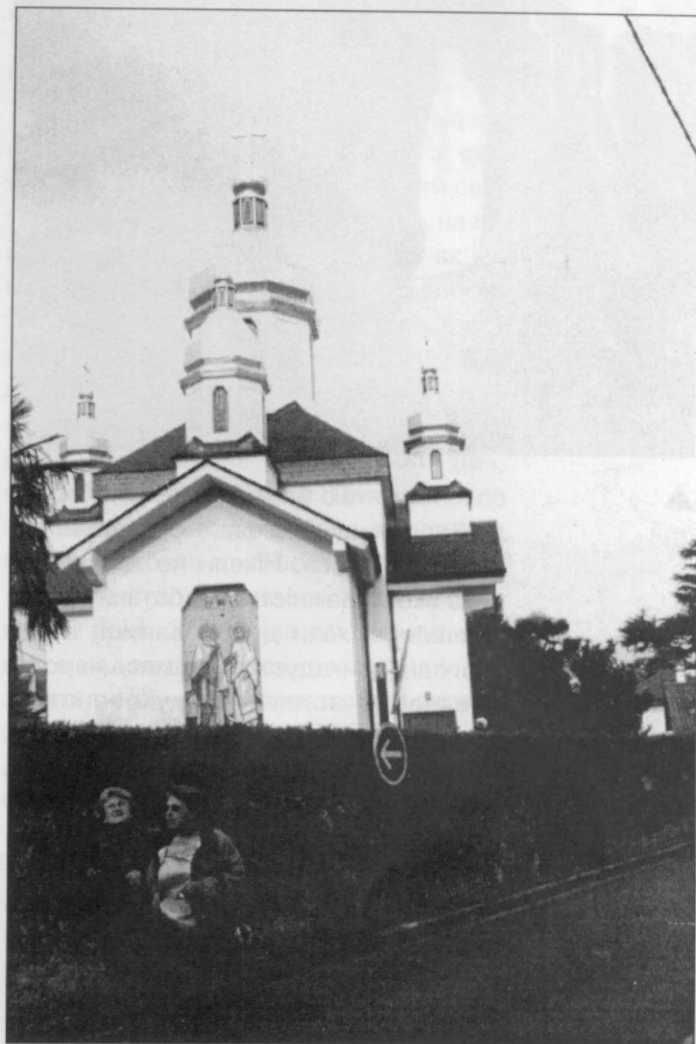

пл. сен. Володимир Соханівський

Проща до Люрду, Фатіми і Святої Землі

Мені і моїй дружині Лесі пощастило приєднатися до групи прочан з околиць Торонто і Детройту — разом 28 осіб, і відбути цю прощу. Проща тривала від 23 вересня до 10 жовтня 1997 р. Організатором і провідником прощі був о. ігумен Євтимій Волинський з монастиря оо. Студитів у Вудстоку, Онтаріо. Принагідно, як прочанин і провідник групи з Детройту, був о. Маріо Дацишин, ЧСВВ, парох парафії св. Івана Хрестителя в Детройті, ЗСА. Він походить з наших поселенців у Бразилії. О. Волинський є людиною медитативного характеру, а о. Маріо надав прочанам інспіруючого і одночасно розважливого характеру. О. Волинський має поважне знання про св. Землю та події, зв'язані з життям і слідами Ісуса Христа на тій землі. Справді, це не була прогулянка чи туристична поїздка. Це була справжня проща, яка вимагала також дещо самопожертви, посвяти і дисципліни. Проща мала наперед заплановану мету, програму, яку прочани виконували з приємністю і зацікавленням. Це тим більше, коли мали провідника прощі, який так багато знає, розуміє і в більшості все заплановане бачив перед тим, простудіював і знає, чому це чи те треба побачити. Не дивно, що хтось назвав його «ходячою енциклопедією» про Святу Землю.

Коли мова про Святу Землю, то це мова про місця, де народився, виростав, жив, навчався, а відтак творив чуда, закликав до любови ближнього, страждав, помер прибитий до хреста і на третій день воскрес — Божий Син — Ісус Христос. Ця земля — це колишня Палестина, а від 1948 року Ізраїльська держава. Це модерна держава. Вона розвивається, здобуває з каменистих околиць, з гір, піскових пустинь, де можливо, родючу землю. Це вимагає багато труду і коштів, але це місцевим жителям, за поміччю інших, удається. Ми мали повну свободу побачити все, що хотіли. Ми зустрічали там навіть людей з

України. Вони, почувши нашу українську мову, вітали нас щиро. Походили з Івано-Франківська і тепер служили у війську. Це були дві дівчини. Одним з наших важливіших бажань було побачити, бувати і навіть диткнутися не тільки коренів нашої релігії, а й слідів самого Ісуса Христа, де Він народився, звідкіля була Його мати, де Він проживав, де творив чуда, де Його хрестили. Та Йорданська ріка вже більше як дві тисячі літ ще й далі спокійно собі пливе, і люди з усього світу приходять сюди, умивають своє тіло, інші набирають собі тієї води на спомин та передають своїм дітям.

▲
Українська церква у Люрді

Віруючій людині стає якось більше зрозумілим факт подій у Люрді і Фатімі. Я мушу признатися, що я так мало знав про Люрд і Фатіму, що ці місця мене не дуже цікавили. Але тому, що я так гли-

▲
Статуя Люрдської Богоматері
Фото автора

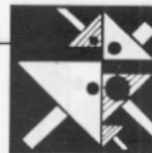
боко пам'ятаю багато з моїх днів прощі до Зарваниці і Гошева, мої зацікавлення збільшилися. Ніколи не забувається, з якою уважністю мої батьки приготувалися їхати до Зарваниці. Ще й сьогодні пригадується та маса народу, прекрасно зодягнене духовенство, процесії, відправи, співи, сповідь, св. Причастя, увечір процесії зі свічками, той міст над рікою Стрипою, яка тоді була повна і глибока; каплиця, а за нею те бурхливе джерело води біля каплиці, де люди громадно набирали собі води. Я стрепенувся у Люрді, де знову побачив не тисячі, а сотки тисяч людей з різних країн світу, навіть з Азії, які брали участь у відправах, молитвах, співах. Були тут і українці завдяки нашим сестрам-монахиням, які живуть у Люрді. Їх три, одна походить із Саскачевану, Канада. Є там також наша церковця в українському стилі під провідництвом о. В. Прийми, який, крім своєї духовної праці в церкві, ще пише вірші, зворушливі, патріотичні, та тут і там прочитує їх під час своїх проповідей. Хтось сказав, що малюнки цієї церковці мали б нагадувати про Чорнобильську аварію в Україні. Є тут також український готель під проводом пані Катерини при вулиці «Україна».

Прекрасна місцевість Люрд — місце, де появилася Пречиста Діва Марія бідній дівчині, пастушці Бернадеті у

Франції. Вона народилася 7.1.1844 року, перенесла чуму, мала астму та стала монахинєю, їй 18 разів появлялася Пречиста Діва Марія Непорочно Зачата. Бернадета розказувала: «Я почула гомін, немов шум вітру. Я піднесла свої очі на гротто (печеру) і побачила Пані, одягнену у біле. Білий одяг, біла накидка (хустина), синій пояс і жовті рожі на обох ногах. Вервичка була також жовта». Пречиста Діва Марія, між іншим, мала їй сказати, що «Я не можу обіцяти тобі, що зроблю тебе щасливою на цьому світі, тільки в тому». Дуже знаменним є те, що тіло цієї монахині нетлінне, воно не псується. Її тіло видно в бронзовій і кришталевій труні в її монастирі. Виглядає, немов вона жива і спить. Померла на 35 році свого життя, хворіючи на астму і туберкульозу кісток. Терпіла жажливо. Одного разу вона мала сказати таке: «Бути послушною — це значить любити! Терпіти мовчки за Христа — це радість! Любити щиро — це дати все, навіть своє горе (смуток)». У 1933 р. папа Пій XI проголосив Бернадету святою.

Основною атракцією Люрду є печера (гротто) в скелі, яка є понад 27 м. висока і покрита зеленими кущами та плющем. У цій печері-скелі (гротто) появлялася Пречиста Діва Марія Непорочно Зачата. Скеля ця дещо почорніла від безлічі горючих свічок. Я ніде в світі ще не бачив так багато і таких великих і грубих свічок, як у Люрді. Під статуєю є напис: «Я Є НЕПОРОЧНО ЗАЧАТА». Це слова, які Пречиста Діва Марія сказала Бернадеті. Тут є також джерело води, яку люди з побожністю набирають, якою умивають обличчя, очі, намазують хворих та інвалідів і немічних. Кожного дня сюди приходять сотки тисяч людей, від год. шостої зранку до 9:30 увечері. Св. Літургії відправляють різними мовами світу, разом з українською. Хворих і немічних тут багато. Саме місто положене на гористій місцевості, тут пропливає ріка.

Тут є 5 великих прекрасних базилік, і кожна з них унікальна. Тут є також місце історично-музейного характеру, пов'язані з життям Бернадети. Уже понад 100 літ сюди приходять понад 5 мільйонів паломників річно з різними проханнями, молитвами, потребами,

просячи помочі Божої Матері. Тут діються чуда, але особливо люди тут одержують душевні Божі ласки, душевне задоволення. Якщо не здійсниться чудо цілковитого оздоровлення, то людина зазнає особливу полегшу і сприймає свої недуги як звичайну нормальну щоденну людську проблему. Люрд є знаним місцем фізичних оздоровлень, які трансцедентують закони природи. Але насправді численніші оздоровлення бувають духовні.

Тут у чудній Базилиці Вервиці є українська каплиця з прекрасним позапрестольним образом Пречистої Діви Марії, подібної до київської Оранти св. Софії з написом французькою мовою внизу престолу: «Український вітвар». На жаль, фарба цієї каплиці починає лущитися, а о. Прийма не має можливості тому зарадити чи напирити. Це місце «Українського вітваря» в Люрді засвідчувало і засвідчує існування нашої Церкви і народу навіть тоді, коли вона була заборонена, проходила власну Голготу і була майже в цілковитій руїні. Мільйони людей, що туди приходили, зазнавали впливу та мали інформації про страждання нашого народу. Люрд був місцем зустрічей прочан-українців західної діаспори і молитов за долю України. Коли ми виїжджали з Люрду, якраз приїхала група богословів з України.

ФАТІМА

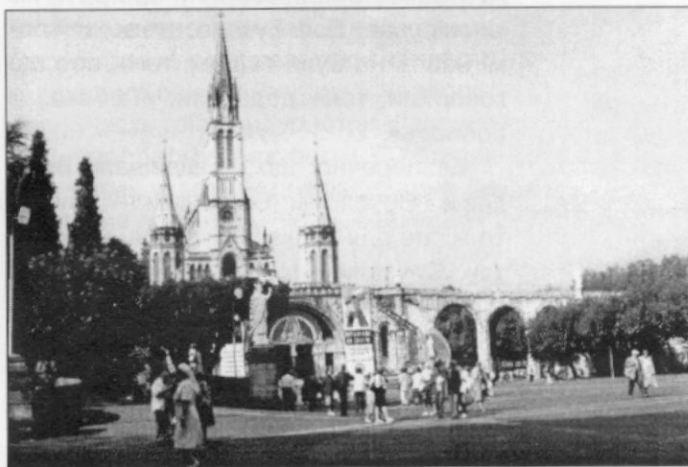
Після Люрду метою нашої прощі була Фатіма — місце появи Божої Матері трьом бідним і побожним пастушкам, кузинам, у Португалії 1917 р. Одна з них, Лукія, ще живе донині. Вона оповідала: «Як ми тільки почали молитися, то побачили перед нашими очима постать, немов статую жінки, зробленої зі снігу. Вона висотіла в повітрі, над джерелом, і була немов прозорою в промінні сонця. Ця поява сталася тричі. Віддаль не була більше півтора метри. Вона просила молитися на вервиці за навернення грішників і Росії та закінчення війни».

Почитування Фатімської Матері Божої почалося 13 жовтня 1917 р., досі триває та поступово зростає. Теперішній папа Іван Павло II завдячує своє життя Фатімській Матері Божій. Над Фатімою видніє Фатімська базиліка із шестиметровою вежею та ілюстраціями фатімської Богоматері,

єпископа Фатіми, папи Пія XII, Івана XXIII і Павла VI. Мадярські емігранти створили тут емоційно потрясаючі 14 стацій Хресної Дороги за інспірацією кардинала Міндзенгі. Наша українська св. Літургія і пісні на честь Пречистої Діви Марії пролунали тут також щиро і зворушливо!

СВЯТА ЗЕМЛЯ

Можливо, є різні підходи до назви «Свята Земля». Навіть землю, з якої хтось походить, він може називати святою. Нормально святою землею називаємо землю чи місцевості, де, як ми вже згадували, народився, жив і виростав, навчав, страждав і помер Ісус Христос. Давніша назва — це Палестина, або сьогodнішній Ізраїль. Це невелика країна. Зате вона мала великий і непроминаючий вплив на мислення, ідеї, етику та вірування світу. Деякі дослідники кажуть, що культурна спадщина Палестини була глибшою і довготривалішою та старшою навіть від стародавньої Греції. Зрозуміла річ, що тут мається на увазі утворення християнства з його динамічним розвитком та народженням тут найважливішої та найпоширенішої книжки в світі. Цією книжкою є Святе Письмо чи Біблія Старого і Но-

вого Завіту. Немає іншої такої книжки, щоб була більше поширеною та перекладеною на стільки мов світу і мала стільки видань, як Біблія. Кажуть також, що Біблія є взагалі найкращою літературою під кожним оглядом для всього людства, усіх його прошарків. Навіть за нашої пам'яті були диктатори «злої імперії», що хотіли її знищити, спалити,

Базиліка у Люрді
Фото автора

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

усунути з лица землі, висмівали й заперечували.

Біблія справді Богом інспірована. Біблійна історія каже, що коли Бог хотів випробувати предка ізраїльтян — Авраама, чи він справді послухний Йому, то сказав Авраамові принести в жертві свого сина. Авраам підніс руку, щоб проколоти сина ножом, але тут з'явився ангел і зупинив руку. І сказав Бог: «Не простягай руки твоєї на хлопця, не чини йому нічого! Тепер бо знаю, що ти боїшся Бога, що ти не щадив свого сина, свого єдиного, для мене». Це ж тут на горі Синай Бог дав десять заповідей. Це ж країна вибраного народу, що дав Мойсея. А він був і провідником, і генералом, і проповідником, і організатором та істориком, який вивів ізраїльтян з єгипетської неволі. Це ж той Мойсей, якого ім'я вибрав наш великий письменник і поет Іван Франко за тему свого знаменного літературного твору. Це ж тодішній народ Палестини дав людству Бога, єдиного Бога, бо тоді вірили в різних божків. Це ж тут жили пророки. А пророки це не ворожити, які передбачували будучину. Пророками були люди, які були Божим знаряддям, «Божими устами», які говорили в ім'я Боже. Вони говорили про речі, які «інспірував» Бог. Бувало, що вони й самі навіть не були свідомі того, про що говорили, тому додавали: «Так сказав Господь».

Безперечно, що ми відвідали Вифлеєм і Єрусалим. Єрусалим — це святе місце для жидів, християн і магометан. Єрусалим положений на захід від Мертвого моря, 35 миль на полудень від Середземного моря. Єрусалим є, можливо, одним із найстарших міст світу і має багатотисячолітню історію. У 1917 році британці зробили його столицею Палестини, а в 1947 р. Об'єднані Нації проголосили міжнародним містом; 1948 р. його поділено між арабами і жидами, а під час арабсько-жидівської війни 1967 р. воно попало під опіку Ізраїля.

У Вифлеємі народився Ісус. Імператор Костянтин збудував тут над печерею (гrotтою) базиліку Різдва, яка тепер називається Церквою Різдва і яку відвідують прочани всього світу. Летовище

тут було справді найкраще, вигідне, модерне, зі штучним охолодженням. Землі тут гористі і скелясті, повно пісковин, пустель. Подекуди видно трави для випасу овець. Видно і гарні родючі місця, сади оливкових дерев, помаранч тощо. Тут і там лани пшениці.

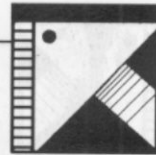
Духовним центром жидівства світу є гора Сіон в Єрусалимі, старозавітня цитаделя жидівської духовності. Тут є і Мур плачу, найсвятіше місце для жидів, де навіть у той день, коли ми там були (субота), не можна було зробити знімки чи відео. Крім традиційних молитов під муром вони також вкладали між шпаринки каменів муру записки, прохання. Пригадувалось, що в Квітну неділю перед страстями сюди проходив Христос, якому кидали квіти під ноги і кричали: «Осанна, осанна...» Ми відвідали місце, де відбулася остання Свята вечеря, Гетсиманський сад, страсті.

Ми ночували в прекрасному готелі біля Галилейського моря. При вході нас привітали англійською мовою:

*З меча леміш будуть кувати,
Із своїх ратищ зроблять коси,
З мечем не піде брат на брата
І мир на землі проголосять!*

Очевидно, що ця цитата усім подобається. Цього ми бажаємо Канаді і Україні та всьому людству. Ми почувалися якимось щасливо на човні, який плыв спокійно по цьому Галилейському морі. Тут понад дві тисячі літ тому рибалив Ісус зі своїми апостолами. І була така буря, що навіть св. Петро злякався. Ісус своєю Божою силою, чудом утихомирив це море і навіть ходив по воді. Недалеко звідсіль впадає ріка Йордан, а далі є церква Блаженств. Бували ми також у Капернаумі, де Ісус покликав апостолів, творив чуда. Не забули також про Назарет, де жив Ісус і Його мати Марія. При одній із базилік є молитовне «Богородице Діво» у різних мовах світу. Є і в українській мові на досить видному місці. Тут справді було так багато що бачити, передумувати, мислити.

Це залишиться на все життя для медитації, шукання науки й розуміння та відчуття релігії і віри, а передусім молитов і ласк Божих. У повній покорі треба прислухатися до голосу, що вже дві тисячі літ говорить: «Приходіть до мене усі струждені, і я облегу вас» (Мт. XI, 28).

пл. сен. Л. Дячок, ст. пл. М. Денис

ЧЕРВОНОГРАД

Учасники лещатарського табору «Зоряне сяйво» біля чорвїної ялинки в перший день Нового Року. Фото автора

Станиця зареєстрована на державному рівні 21 червня 1991 р.Б., хоча спроби створити пластовий осередок робилися вже 1989 року. Але на той час отримати яку-небудь інформацію, дістати правильники або просто порадитись з кимось було надзвичайно складно, адже система зв'язку з новоствореними осередками була практично відсутня.

Перший табір «Золота Осінь» перевели в с.Розлуч 1992 р.Б. Перший вишкіл виховників — 106 Рад Орлиного Вогню «Сходження до вершин» — відбули восени 1992 в Брюховичах. Цього ж року познайомилися з пластунами з Левандівки, які мали чудову домівку з пластовим музеєм, а головне — мали завжди відкриті двері для всіх, хто цікавився Пластом. Тут ми отримали багато пластової літератури, правильники, підтримку і натхнення.

Станиця почала швидко розбудовуватися. У Зашкові коло пам'ятника Євгеніві Коновальцю одинадцятьеро старших пластунів і сеніорів склали Пластову Присягу. Більше сімдесяти пластунів взяли участь в ЮМПЗ-93 у Львові.

Та не все йшло так добре. Наш опікун, господар домівки на Левандівці Любомир Довбуш вирішив самотужки реформувати Пласт і згодом створив власну організацію. Оскільки ми не могли погодитися з його реформами, скоро порвали з новоствореною організацією і повернулися до Пласту.

Нині станиця Червоноград є одною з найчисельніших в Україні. В ній шість новацьких гнізд та два юнацькі курені. Ще 1993 року при станиці створено Червоноградський окружний координаційний інформаційно-методичний центр, який покликаний всебічно сприяти новоствореним пластовим осередкам в гірничому регіоні. У листопаді 1996 року станиця придбала оселю «Нове Підлюте».

Станиця є фінансово незалежна, вже зареєстровано ТзОВ при станиці. Спонсоруємо різні пластові і непластові заходи: Конкурс Лицарів в Червонограді; участь тріо бандуристок «Горлиця» в міжнародному конкурсі ім. Г.Хоткевича в Києві; участь надмарафонця В.Копльова у міжнародних змаганнях з бігу в Бельгії; 7 вишколів попередньої пластової підготовки загальною чисельністю 113 учасників; Крайовий Вишкіл Виховників УПЮ ч.14: РОВ-126 в с.Розлуч та РОВ-135 в Червонограді; новацькі та юнацькі табори осередків

Лещатарський табір у Розлучі
Фото автора

ПЛАСТОВІ СТАНИЦІ

округи. Крім того, опікуємося дитячим садочком червоноградського сиротинця.

Сподіваємося, що з Божою допомогою плідно працюватимемо і надалі.

Пластова оселя «Нове Підлюте»
Фото автора

Сінокос
Фото автора

Оселя «Нове Підлюте»

11 листопада 1996 року станиця Червоноград придбала у свою власність хутір у с. Розлуч Турківського району Львівської області. Відтоді отримало це місце назву Пластова оселя «Нове Підлюте». Сад, ставок, потічок, джерела з кришталево чистою водою, великі господарські угіддя у найчистішому куточку України, де у свій час відпочивали Бісмарк і Черчилль, де бере свій

46

початок одна з найбільших річок України — Дністер.

За рік від дня придбання оселі табори відбуло 407 учасників, гайдашники — 535 учасників. Розроблено проєкт реконструкції, який передбачає

збільшення чисельности таборовиків у холодні пори року в 3 рази, а також додасть додаткові вигоди. Реконструкцією передбачено будівництво нової споруди з котельнею, кухнею, камінним залом, лазнею та спортивним залом. Буде збудований відкритий 25-метровий басейн, а площа ставка буде збільшена в 4 рази, передбачено будівництво господарських споруд. Незабаром маємо повністю забезпечувати себе власними харчами: м'ясом, рибою, молочними продуктами.

Пластова оселя «Нове Підлюте» надається до переведення таборів протягом цього року.

Червоноградський координаційний центр

Червоноградський координаційний центр — добровільне об'єднання осередків Пласту з околиць Червонограду. Центр створено у 1993 році з метою надання

пластовим осередкам, що організуються, різноманітної методичної, матеріальної, моральної підтримки.

З часу створення при активній допомозі Центру постали пластові станиці у Великих Мостах, Жовкві, Сокалі, Хлівчанах, Красному; ПГ в Белзі, Радехові, Раві-Руській, Соснівці, с. Миколаїв Радехівського району, а також ряд осередків, які найближчим часом звернуться по реєстрацію до Крайової Пластової Старшини. Центр має під своєю опікою близько 1000 членів Пласт УСО.

Осередки, які пов'язані з Центром, динамічно розвиваються. Центр організовує і проводить Вишколи Попередньої Пластової Підготовки, дошколи, семінари, консультації, надає всебічну допомогу станицям і ПГ у проведенні новацьких та юнацьких пластових таборів.

Табір «Працьовитий мурашник»
Фото автора

Серед пластунів і пластунок є багато таких, долі яких викликають подив, захоплення і пошану. Ці люди вже залишили свій слід в житті і, напевне, не потребують додаткових особливих виявів нашої уваги. Але ми вирішили започаткувати таку рубрику, аби говорити молодому поколінню про ці, без сумніву, великі постаті. Починаємо цю рубрику розповіддю про пл. сен. Левка Довговича.

Редакція

Богдан Кузишин

ЗЛО НЕ ЗЛОМИЛО ЙОГО

*Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!*

Слова Кобзаря нашого народу настільки відображають життя і душу Левка Довговича, ніби спеціально були написані про нього і для нього. Мало про кого це можна сказати.

Про цю скромну, працюовиту й невтомну людину, від якої будь-коли можна набратися енергії (звичайно, треба вміти її віддавати), можна було б писати книги, настільки вона позначена різними життєвими перипетіями, хоч, правда, найбільш її життя багате піснею, працею на благо свого народу, працею з людьми, яким близька культура загальноукраїнська і загальнолюдська, наша місцева українська культура, але й культура словацька.

Левко Довгович — художній керівник і диригент українського мішаного хору «Карпати», ще свіжий 60-річний ювіляр, — народився 29 вересня 1935 року в Ужгороді. Перші дитячі роки проживав у селі Вільшинки під полониною Руною, виростав у родині священика і змалку знаходився в атмосфері народних традицій і прекрасних пісень, що пломеніло з багатьох родинних народно-просвітнянських коренів. Ще підлітком Левко зазнав твердої реальності життя, яке і у його випадку чомусь «планували» інші люди, які правили над чужими душами, розпоряджались їх мріями й надіями, їх подальшими долями й недолями, ба навіть їх власними життями! Але зі злом на життєвських дорогах зустрічається й добро. Тому й Левко у сибірських таборах, у тому злі, знайшов на своїй дорозі добрих людей, які йому і в тяжких умовах прищеплювали любов до рідного, прекрасного, близького, неповторного. Десь там, за колючими дротами, проростали па-

ростки життєвого прямування майбутнього скульптора рідної пісні. Десь там, у холодах і голодах, в тайгах і шахтах чужої землі у нього були перші учителі музики й театрального мистецтва: Степан Чорненький, Леонід Іщенко з Одеси, професор Алехнович з Ленінграда, Лео Калміт з Естонії і десятки інших, яких доля звела у неволі. І з того резервуару інтелектуальної сили, скованої кайданами новітньої імперії, Левко поніс у життя свою торбину, набиту першими мистецькими роздумами і першим мистецьким досвідом. Про людину, що зазнала всякого у житті, скуштувала злого й відчула подих смерті, але й самк доброго, кажуть: «Пройшов і Крим, і Рим, і мідні труби».

Повертаючись влітку 1956 року з табрів на рідне Закарпаття, Левко може думав, що все вже для нього скінчилось, а тепер лише вільно дихати! Та не судилось! Попереду ще були оті «мідні труби», а, може, і якась частина отого «Риму». Зло аж дуже міцно вкорінилось і залізло у душі людей, які чомусь вирішували за нас, чиї ми діти. І знов наповнювались не лише сибірські в'язниці, але вже й психіатричні лікарні, і

▲
пл. сен. Левко Довгович
Фото А. Гарматій

ПОСТАТІ

знов слово й пісня були в кайданах...

Тяжкостей Левко Довгович зазнав і на Пряшівщині, куди приїхав з Чехії, де проживала його родина, що переселилась із Закарпаття за батьком, який 1945 року був змушений втекти до Чехословаччини, щоб не потрапити «на освоєння» сибірських земель. Прийшов Левко на Пряшівщину, ближче до рідних Карпат, де прийняття було... холодним! Але душу його зігрівало велике хотіння робити корисну справу, активно служити на благо свого народу, бо ще до Пряшева він встиг розширити свій світогляд і міцно стати на службу на народній ниві, адже і в Ужгороді, і в Празі чи Карлових Варах він зустрів добрих і ерудованих людей. Яке то щастя зустрічати їх на своїй дорозі! Були серед них основоположники українського професійного театру на Закарпатті, віддані пластуни Юрій та Євген Шерегії, хормейстер Юдита Лавришина, музиколог і диригентка д-р Ольга Дутко, професор Корнелій Заклинський і Орест Зілінський, композитори Буркацький і Стон-Балтарович, хормейстер української республіканської капели ім. Олександра Кошиця доц. Платоніда Росіневич-Щуровська та адміністративний директор капели проф. Олексій Приходько, д-р Генік-Березовський і доц. Затовканюк, невпинний захисник національної ідеї інж. Тарас Левицький, старенький професор Главачек, особистий приятель Івана Франка, багато свідомих «свободовців» і багато інших. Всі ці зустрічі позитивно вплавали на 23-річного парубка, який завзято крокував за своєю метою.

Найактивніше Левко Довгович проявився в Пряшеві, в Руському домі, коли протягом 1965-71 рр. наповно розгорнув національно-освідомчу і культурну роботу. Згадаймо молодіжний ансамбль «Весна». Любов до перкрасного, до молодого, жвавого й запалистого, може, й привела його до цієї романтичної назви. Чого гріха таїти: «Весна» звела його долю з майбутньою подругою його життя в доброму і злому, «Весна» за шість років цвіла на 158 концертах і виступах в Чехословаччині, Польщі й Україні! Через «Весну»

пройшло понад шістсот молодих людей! Левко крім того допомагав колективам НХТ в багатьох селах Пряшівщини. А ще був хор «Ластівка», а ще був драматичний колектив, пізніша «Думка», в Кошицях, а ще була праця екстремного методика для словацьких дитячих і молодіжних хорів. Було того всього багато!

І аж так отой наш Левко «розгулявся» в тій культурі, що одразу чомусь треба було його втихомирити, або краще сказати — «знормалізувати». І пішло-поїхало: на «Весну» падає осіння апатія, бо її керівник, мовляв, «негативно діє на молодь», Руський дім стихає, а ентузіаст народної справи починає вникати в таємниці будівельної майстерності, і ніхто з Левком не хоче мати нічого спільного... Добрі знайомі говорять, що де появиться Левко, там звучить українська пісня. Але бетон чи цеглу він навчити співати не міг. Однак, хто знає, може, якби там був довше... Левко таки належав до культури. І покликали його до неї, на жаль, не свої, а браття-словаки. Так появилася молодіжний хор «Май» у Кошицях. «Свої» про нього згадали аж 1985 року, і з'явилася нова «дитина» Левка — український мішаний хор «Карпати».

Якби Господь дав іще одне життя, як його прожив би Левко Довгович? «Зовсім не жалію, що моє життя пройшло так, як пройшло — говорить він. — Я прожив би його так, як і попеердне! Хіба, на жаль, не докінчу все задумане». Добра дружина Оленка допомагала всім і всюди «національним примхам Левка», так, що однокласниця, колишня «веснянка» Таня Русин-Богач могла сказати: «Ти вже більший народовець, як той фанатик Левко!» Трое синів-козаків: Святослав, Ігор і Роман, велика доля особистого вкладу у розвиток народної справи під Бескидами, а зокрема десятирічний український мішаний хор «Карпати» — все це складові елементи мозаїки ще не створеного майбутнього портрета невтомного Левка Довговича.

Благословенний нарід, який має таких «фанатиків», як Левко й Оленка Довговичі з синами! Благословенні люди, які живуть з українською піснею і люблять її! Благословенна земля, яка має такі мистецькі колективи, як Український мішаний хор «Карпати»!

з «Обіжника УПС» ч1/97

10-13 жовтня 1997 року відбулися XIII Збори КУПО в Ramada Inn, East Hannover, N.J., в яких брали участь проводи і делегати з Австралії, Аргентини, Великобританії, Канади, Німеччини, Польщі, Словаччини, ЗСА і України. В програмі КУПО в суботу 11 жовтня відбулася XIV Велика Рада Уладу Пластового Сеніорату з участю 65 сеніорів. XIV Велика Рада вибрала Головну Булаву і новий провід в такому складі:

Головна Булава

пл. сен. Христя Ковч

Заступник і Референт Куренів

пл. сен. Олесь Марченко

Референт Відзначень і Підвищень

пл. сен. Оля Ткачук

Скарбник

пл. сен. Уляна Баб'юк

Писар

пл. сен. Слава Мисаковець

Редактор «Сеніорського Слова»

пл. сен. Роман Барановський

Вільний член

пл. сен. Таїса Ружицька

Колишній Голова

пл. сен. Ігор Комарницький

Запьянована програма XIV Великої Ради з огляду на спізнення сесій КУПО була дуже скорочена. На Раді проголошено зареєстрування 41 Куреня УПС «Червоні Маки» з осідком в Австралії. Курінна пл. сен. Діяна Барановська.

Курінну вкладку до ГБ УПС вирішено, більшістю голосів, піднести до трьох доларів річно від кожного члена куреня. Це рішення **зобов'язує від 1 січня 1998 року.**

Курені, які **не звітували за 1996 рік:** «Дубова Кора», «Бурлаки», «Чота Крилатих», «Вовкулаки», «Нові Обрії», «Шостокрилі», «Лісові Мавки», «Побратими», «Чорноморські Хвилі».

17 Курінь «Перші Стежі» відбув Велику Раду 5-7 вересня 1997 року.

Курінна — пл. сен. Стефа Король.

1 Курінь ім. С. і О. Тисовських відбув Курінну Раду 27 вересня 1997 року.

Курінна — пл. сен. Х. Болюбаш.

39 Курінь «Спартанки» відбув річну Раду 27-28 вересня 1997 року.

Курінна — пл. сен. Христя Козак.

Вічна Пам'ять!**Помер пл. сен. Василь Кунда**

Ділимося з українською громадою в світі і в Україні сумною вісткою, що 22 листопада 1997 р. по довгій недузі помер в Едмонтоні пл. сен. кер. Василь Кунда. В Пласті від 1923 року, був відзначений св. Юрієм в сріблі і золоті, кілька літ очолював пластову Станицю в Едмонтоні, був Головою придбання першого пластового дому, Міжкрайової Пластової Зустрічі на Селі, Української Культурної Спадщини біля Едмонтона.

Народився 5 лютого 1913 року в Дубравці, Західна Україна. Закінчив Високу Технічну Школу в Празі. Інженер-технік, науковець, був автором чи співавтором 31 наукової праці, винахідник — 38 патентів з металургії, дослідник, а опісля Голова Департаменту порошкової металургії у фірмі Шеррит Ґордон, член Канадського Хемічного товариства і багатьох інших професійних організацій.

В'язень польської і німецької тюрем. Колишній Голова Українського Академічного Товариства у Празі, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, почесний член Клубу українських професіоналістів і підприємців в Едмонтоні. Активний в різних українських громадських організаціях, жертводавець на різні громадські цілі, колишній Голова Провінційної Ради Конгресу Українців Канади, член Централі Українців Католиків (скарбник), Українського Технічного Товариства, Українського Національного Об'єднання, Альбертсько-

го Товариства Збереження Української Культури, Патріяршого Фонду, Дому Опіки св. Михайла, якого був губернатором, і т. д.

Залишив у глибокім смутку дружину Віру, сина Андрія, дочку Ірину і дочку Ліду з мужем Ярославом і онуками Христіною і Юрієм. Замість квітів на могилу збирали на Фонд Дітей Чорнобиля. Похований на цвинтарі св. Михайла в Едмонтоні.

Богдан Петріна

інженер-лісник, пластун сеніор довір'я, член Загону «Червона Калина», спортсмен, громадський діяч. Помер 2 жовтня 1997 року у Дітроїті, МІЧ, проживши 89 років. Похований на цвинтарі Воскресіння.

пл. сен. Юрій-Марія Фреїшин-Чировський

член пластового Загону «Червона Калина», доктор медицини, визначний хірург, юнацький виховник, громадський діяч. Помер несподівано, проживши 45 років в Ньюарку, Н.Дж., 13 січня 1998 року. Похований на цвинтарі «Брама Неба», Фльоргам Парк, Н.Дж.

пл. сен. Яро Гладкий

Гандзя чічка невеличка — але фасон має

го та пластового виховання. Вона походила зі знаної родини у Львові. Її батько — директор Торговельної школи й кооперативний діяч, Денис Коренець, а мати — Ольга з Добрянських, громадська діячка і письменниця, були загальнознані і шановані на терені Львова. Гандзя мала теж дві сестри: старшу сестру Стефу, лікарку, та молодшу сестру Марту — магістер права.

В родинній і пластовій атмосфері відбувалося виховання Гандзі, про яку співали на таборі на Соколі: «Гандзя чічка невеличка, але фасон має». Цей «фасон» так оцінила під час курінної ювілейної зустрічі її близька подруга зі шкільної лавки та Пласту Люба Пежанська: Гандзя була особою «високої

Завданням моєї статті є дати перегляд пластової діяльності пластунки сеньорки керівництва Анни Коренець. Це завдання не є легке, бо охоплює шістдесят років її діяльності в Галичині, Німеччині та З'єдинених Стейтах Америки.

Пласт у Галичині під Польщею в роках 1920-1939, Пласт у Галичині під більшовицькою окупацією в роках 1940-1941, Пласт під німецькою окупацією в роках 1941-1945 і Пласт у З'єдинених Стейтах Америки в роках 1948 до сьогодні. Це були роки і краї, де Анна Коренець була активною.

Я мав приємність познайомитися з пластункою вірлицею Анною Коренець у Львові, на переломі 1926-1927 років. Ступінь пластунки вірлиці здобула в 1925 р. в курені Уладу Пластунук Юначок ім. Марти Борецької у Львові.

З першого враження з цього знайомства було моє переконання, що її індивідуальність є вислідною родинно-

інтелігенції і культури, хрустального характеру, великих здібностей — розуму, скромності, товариського такту та письменницького хисту».

Між роками 1927 і 1930 Гандзя займалася вихованням пластунук юначок, ос-

«Греблі» на Святі Весни на Сагарі, 1929

Г. Коренець серед однокласниць з проф. М. Гайворонським, 1923

нованням куреня старших пластунок «Ті, що греблю рвуть», а в роках 1929-1930 очолювала Реферат Уладу Пластунок Юначок у Верховній Пластовій Команді. Коли Пласт був заборонений польською адміністраційною владою у вересні 1930 року, Верховна Пластова Команда, щоб могли діяти назовні, прийняла назву «Ліквідаційної Комісії Пласту». Ліквідаційна Комісія Пласту покликала до життя Виконний Виділ, який мав завданням підшукати інші форми для пластової дії. Виконний Виділ прийняв постанову провадити пластову організацію на терені Галичини у нелегальній формі, як таємний Пласт. Провід таємного Пласту діяв як Пластовий Центр. Це було у 1933 році. У склад Пластового Центру увійшла теж Гандзя.

Після короткої перерви, в роках 1934-39, Гандзя знову увійшла у склад Пластового Центру і була в його складі до 1944 року. В цьому часі Пласт діяв у рамках різних товариств. Найважлише з-поміж тих товариств було Товариство Охорони Дітей і Опіки над Молоддю (ТОДОМ) під проводом доктора Панчишина. В рамках цього товариства основано секцію молоді під назвою Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді — КВОММ, голова — проф. Гнат Павлюк. Ця Комісія була найважлишою

устроєвою одиницею таємного Пласту.

У склад проводу КВОММу входила теж Гандзя. В роках 1935 і 1936 Гандзя була коменданткою вишколу у виховних таборах у Космачі й Брустурах на Гуцульщині. Незалежно від ТОДОМ існувала ідеологічна група «Вогні» — устроєва одиниця нелегального Пласту. Членство цієї групи творило старше пластунство Львова для ідеологічного вишколу. Гандзя входила в склад тієї групи як її співорганізатор. Гандзя теж співпрацювала з жіночим спортивним клубом «Стріла» у Львові, де гуртувалися пластунки для фізичного виховання.

Після зайняття Польщі німцями Пластовий Центр покликав до життя Виховні Спільноти Української Молоді — ВСУМ, що діяв як устроєва одиниця нелегального Пласту в роках 1941-1945. Гандзя була активною у ВСУМі на різних постах виховної дії юнацтва.

У 1946 році Гандзя входила у склад проводу Союзу Українських Пластунів Емігрантів — СУПЕ, а від 1947 року входила у склад проводу Головної Пластової Старшини Союзу Українських Пластунів у Німеччині. В роках 1947-1949 працювала на пості заступниці Головної комендантки пластунок.

У роках 1951-52 Союз Українських Пластунів оформився як Конференція Українських Пластових Організацій. Гандзя була обрана до складу Головної Пластової Ради в роках 1954-57 і 1958-66.

Перший табір юначок на Соколі після розв'язання Пласту, 1931

Г. Коренець серед однокурсниць (Гімназія Сестер василіянок), 1923

Греблі* на Соколі, 1928

пл. сен. *Зеновія Ханас*

ЗАКОН, ЗА ЯКИМ ТВОРИЛАСЯ НАЦІЯ

Прекрасну систему виховання витворило людство. І дало їй назву: скавтський рух. Прищепити найкращі риси людського характеру молодому поколінню — ось найвище завдання Скавтіngu. Приємно усвідомлюва-

▲ 12 курінь "Запорожці" і 8 курінь ім. кн. Ольги у Стрию

ти, що ця метода чудово прижилася в Україні і вже 85 років активно діє у вигляді Пласту. На наших землях з'явилася потрібна і дієва молодіжна організація, яка працювала на майбутнє. Слова Юрія Старосольського: «Які майбутні громадяни — така й держава» — актуальні як у перші роки створення Пласту, так і сьогодні.

Пласт покликала до життя гостра потреба в людях нової генерації. Світ потребував громадян з новим типом мислення ще на початку цього століття. Не обійтися без таких людей і сьогодні, коли століття закінчує свій відлік. Ті, хто брався за створення Пласту у 1912 році, мали вирішити найскладніше питання: витворити, виплекати з величезної етнічної маси українського народу свідому українську націю, яка б стала до борні за свою державу.

1912 рік — це точка відліку історії Пласту, а тим самим формування цілого покоління нових людей, які своїм життям довели геніяльність пластової ідеології і методики виховання. Зародження скавтського руху в Галичині ще за Австрійської імперії та його розвиток за польського панування залишили в історії народу глибокий слід. Маса фактів з історії Пласту ще раз доводить силу і дієвість організації.

Ці думки хочу підтвердити прикладами з історії діяльності пластових гуртків і куренів міста Стрия та Стрийщини — подіями 1912-1930 років. Навічно закарбувала істо-

рія Пласту добрі вчинки пластунів Стрия. Це вони зголосилися добровольцями до Легіону Українських Січових Стрільців, української Галицької Армії, здійснили Листопадовий переворот у Стрию 1918 року. Стрийський Пласт дав Україні відомих націоналістів: Степана Бандеру, Степана Охримовича, Олексу Гасина, багатьох інших борців за незалежність України. А створення у Стрию куреня Загін «Червона Калина» стало неординарним явищем у становленні уладу старшопластунства. Про міцні засади цього куреня свідчить його життєздатність протягом сімдесяти років.

Як добре, що нам, нащадкам, залишилися зафіксовані на папері спогади пластунів Стрия, які видруковані у періодичних збірниках «Квітучі береги», «Дружні послання куреня Загін «Червона Калина», в історико-мемуарному збірнику «Стрийщина». Щастям є й те, що на момент відродження Пласту у Стрию ще жили і живуть понині учасники тих подій, «каліняки», пластунки куреня ім. Княгині Ольги. Розмови з ними — справжня насолода для дослідника.

Аналіз цих спогадів показав, як формувалася людина твердого характеру, яка повністю підкорила своє молодече життя Закону. У цьому молоді не була самотня. Їй подала руку допомоги громада, а також власна родина. Українські просвітницькі товариства підтримували Пласт духовно, фізично, матеріально. А домашня атмосфера, в якій виховувались пластуни, також плекала дух Скавтіngu. Часто вся сім'я пластуна жила за тим же Пластовим Законом. Результати цієї великої праці пожинаємо сьогодні, будуючи Українську державу.

Отже, повітове містечко Стрий на початку ХХ століття: на перший погляд — це тихий повітовий закуток Австрійської імперії з єврейськими крамничками, залізницею і паростками промисловости. Але це тільки на перший погляд. Насправді ж Стрий завдяки докторові Олесницькому та прогресивно мислячій українській громаді досяг на той час найвищого рівня національної свідомости і організованости в краю. Тому й не дивно, що Пласт на Стрийщині починає свій шлях з домівки о. Андрія Пеленського, пароха села Лисятичі. Це його син Дем'ян створює при Стрийській гімназії перший пластовий гурток. Сталося це у вересні 1912 року. Причому Стрий не мав контактів з Пластом Львова.

Починаючи з 1912 року пластуни Стрия керуються триєдиним, як пелюстки лілеї, Законом Пласту. І нехай короткий термін відвела їм до-

ля для засвоєння цього Закону — неповні два роки. Та все ж дія його проявилася у формуванні їх характерів. Це вони у кінці літа 1914 року зголосилися добровольцями до австрійської армії, до Легіону УСС. А ті, кому не поталанило, бо не взяли до війська за віком, були свідками присяги Легіону УСС у Стрию 3 вересня 1914 року.

Так почав діяти перший Головний Обов'язок — бути вірним Богові й Україні. Він, як і наступні два, став основою життя пластуна. А події в Галичині вимагали ще й ще підтверджувати свою вірність Творцеві і Батьківщині. У листопаді 1918 року пластуни Стрия мали прекрасну нагоду проявити цю вірність. Вони, об'єднавшись у гурток «Пугачі», здійснили захоплення влади, а потім створили окрему Пластову Сотню. До речі, пластуни Стрия брали участь у революційних діях і по інших містах Галичини. Так, вже згаданий організатор Пласту у Стрию, Дем'ян Пеленський, був поранений під час взяття залози цитаделі у Львові.

Імена героїв-стриян 1918 року добре відомі і надруковані у багатьох пластових виданнях. Хочу лише доповнити цю тему ширшою розповіддю про братів Петрін. У родині українського вчителя Антона Петріни всі діти (а їх було шестеро) належали до Пласту. Старші сини Омелян, Володимир і Роман вступили до Пласту ще за Австрії. Омелян взяв до австрійської армії з восьмого гімназійного класу у 1918 році. Коли утворилася УГА, він без роздуми перейшов туди. Загинув десь біля Вінниці від тифу. Володимир пішов до УГА з шостого гімназійного класу і був убитий в сутичці з військом Котовського десь на Східній Україні. Роман брав участь у Листопадовому зриві в Стрию у чині підстаршини УГА, потім у складі УГА воював за Київ. Перебував уся українсько-польську війну, потрапив до польського полону, але втік звідти. За польської окупації — знову активний пластуна.

Молодші Богдан і Мирослав, а також сестра Надія прийшли до Пласту вже за Польщі. Вони довели на ділі свою відданість Богові й Україні. Найбільше нам відомо про Мирослава Петріну, який дожив до 1992 року. Записана фонограма його спогадів. Мирослав був близьким товаришем Степана Бандери, Олекси Гасина та інших славних «каліняків», бо й сам належав до куреня «Червона Калина» (свого часу був підскарбієм куреня). Він, як і більшість його друзів, вступив до підпілля ОУН. А при уряді Ярослава Стецька 1941 року йому доручили керувати фінансовими справами новопроголошеної Української держави.

Виконали свій обов'язок перед Україною і батько й сини Колодницькі. Усі були в Пласті з перших днів його існування. Як відомо, створений у Стрию Пласт потребував опікуна.

Ним погодився стати заступник директора «Руської бурси» Омелян Колодницький. Тим більше, що його син Дмитро належав до першого пластового гуртка в місті. З часом до Пласту прийшов молодший син Омелян. Багато в чому допоміг улюблений гімназійний вчитель своїм вихованцям у справі становлення Пласту. А у 1918 році він також був разом з молодими. У чині стоника УГА він належав до військового комітету, що здійснював Листопадовий переворот у Стрию. Це під його керівництвом діяли пластуни тої пам'ятної ночі 1 листопада. За часів ЗУНР його призначено директором української гімназії в місті. Омелян Колодницький відразу ж дав наказ усім неповнолітнім «пугачам» сісти за парти, щоб здобути середню освіту. Пластуни любили і поважали свого опікуна і вчителя.

Своїх синів О. Колодницький виховував строго за Пластовим Законом. Як результат — Дмитро ще 1914 року зголосився добровольцем до австрійської армії, де був перекладачем при штабі. Молодший брат Омелян також належав до УГА в чині старшого вістуну. Відомо, що разом з батьком він відбуває у складі III галицького корпусу УГА на Східну Україну. Тут обидва потрапляють до московсько-більшовицького концентраційного табору в Кожухові. На жаль, батько загинув, а син у 1924 році повернувся до Стрия.

Це коротка і далеко не повна розповідь про тих, хто змінив пластовий однострій на військовий і з честю послужив Україні у визвольних змаганнях 1914-1920 років.

Історія дала стрийським пластунам ще один шанс проявити свою відданість першому Головному Обов'язкові Пластуна. Жорстокість польської окупації покликала до життя такі підпільні організації, як УВО та ОУН. І в цих організаціях чільні місця також поси-

Пластуни Стрия біля Каси Задаткової, 1923

ли пластуни. На Стрийщині, як і по всій Галичині, молодь належала паралельно до Пласту і до підпільних націоналістичних угруповань. Кожен проявляв лідерство і національну свідомість у підпіллі, що стало доб-

▲ Курінь «Червона Калина» на мандрівці Бескидами, 1926

рим ґрунтом для виявлення навиків, здобутих у Пласті. У цій легальній молодіжній організації відпрацьовувалися всі необхідні для підпільника риси. А починався такий вишкіл ще в молодшому юнацькому віці.

Юнацтво Стрия вступило до відродженого Пласту у 1920 році. Хлопців організував колишній підхорунжий УГА Володимир Татомир. Одинадцяти-дванадцятилітні підлітки (починаючи гімназисти) об'єдналися у курінь ім. Осмомисла. Серед них Роман, Богдан та Мирослав Петріни, Богдан Чехут, Степан Новицький, Олекса Гасин, Михайло Поточняк, Степан Бандера та інші. Зі спогадів Мирослава Петріни довідуємось, за якою методою працював тодішній Пласт. Збиралися раз на тиждень, вивчали основи скавтіngu, історію України. Обов'язкові були ігри. Дуже популярними були ігри на обсервацію (спостережливість). Найпопулярніша — гра Кіма. Під час прогульок містом мусили запам'ятати все цікаве, що траплялося дорогою. На заняттях в терені будували шалаші, розпалювали вогнища. В той час підлітки не замислювалися над тим, чи придадуться їм колись у житті ці знання. Як виявилось у майбутньому, пластові навики використовувалися ними під час виконання доручень у підпіллі. Але до серйозної підпільної праці було ще далеко. А діти й не здогадувалися тоді, яка для їх чекає: тюрми, концтабори, фронтові дороги УПА, холодні сирі кріівки. Діти просто були у полоні «великої гри».

Збереглися спогади В. Ерденберґера про юнацьку прогульку до Бубницьанських скель 1923 року, які видруковані у збірнику «Квітучі береги», ч.15, 1975. Учасниками мандрівки були Степан Бандера, Іван Стефанків, Володимир Ерденберґер та юнак Дац-

ко. Усі вони — члени куреня ім. Кн. Осмомисла. Про відчайдушність юнацтва свідчить такий коротенький уривок спогадів: «Він (Дацко), найвищий зростом, підняв руками найменшого зростом Бабу (Бандеру) й висадив його на долівку коридору. Вслід за ним ми по черзі вспиналися на його плечі, а Баба, сильний понад свій вік і зріст, витягав нас угору».

Так плекалася сила м'язів і сила духу. Але найширше проявився пластовий характер стрийської молоді після створення у грудні 1925 року куреня старших пластунів Загін «Червона Калина». Сюди належали цілком сформовані ідейно молоді освічені люди, які обрали собі єдину життєву мету — боротьбу за волю України. І справді, більшість членів куреня належали спочатку до юнацтва УВО, а після 1929 року — до ОУН.

Найперспективнішою фігурою в ОУН був член куреня Степан Охримович. Він був першим організаційним референтом Крайової Екзекутиви ОУН. Формування українського підпілля на Стрийщині — це його заслуга. Такий же активний Охримович у житті Пласту. Спочатку він — член куреня «Лісові Чорти», а з 1928 року — член «Червоної Калини». Він причетний до вироблення звичаїв і церемоніялу внутрішнього життя куреня. Свій молодий вік віддав повністю боротьбі за Україну. Востаннє його арештовано просто з пластової домівки в Стрию у квітні 1930 року. У польських в'язницях пошкодив своє здоров'я і помер від туберкульозу кісток 10 квітня 1931 року. Ховали Охримовича на сам Великдень при величезному здвигу громадськості. А на домовину поклали пластову хустку і капелюх, а також терновий вінок.

До Загону «ЧК» належав брат Степана Теодозій, який також влився у підпільну боротьбу. Загинув у 1947 році в чині старшини УПА від рук НКВД.

Життя Степана Бандери — ще один промовистий приклад того, як дотримувалися пластуни свого Головного Обов'язку. Характер цієї видатної людини, без сумніву, формувався і відточувався в Пласті. Виховувався у цій організації С. Бандера з 1920 року. Тут вперше почали проявлятися його лідерські риси. Як згадує його шкільний товариш Мирослав Петріна, Степан мав надзвичайно великий авторитет не тільки серед однолітків, але й серед старших своїх друзів.

Зразком цього лідерства може служити мандрівка в Горгани влітку 1929 року. Цікаві спогади про цю подію залишили учасники мандрівки Ярослав Падох, Остап Савчинський, Богдан Чехут.

Я. Падох так описує початок мандрівки: «Вели нас курінний Мотрик (Ярослав Рак) і два наші Степани, покійні Степан Охримович-«Ох-

рим» і Степан Бандера-«Баба». Тільки вони знали, куди прямуємо. Ми лише догадувались, що це не звичайна лісова пригода чи теренова вправа, які ми часто влаштовували, мандруючи по горах»¹. Справді, невдовзі під керівництвом Бандери стрийські пластуни зустрілися зі студентами-українцями і закарпатськими пластунами з Чехословаччини, які перейшли гірський кордон. Студенти передали калинякам для подальшого транспортування наплечники, навантажені «Сурмою» та іншою підпільною літературою. Цей вантаж пластуни транспортували вузькоколійкою. Напруженою і небезпечною стала зустріч з польським поліцаєм. Друзі згадують, що в цей момент полум'ям в очах спалахнув бунтарський дух Бандери. Остап Савчинський так це описує: «(Бандера) гостро і жорстоко заявив, що того дрантя ми не сміємо допустити до наших наплечників»². Врятував пластунів від неминучої сутички дипломатизм Охримовича, який чемно запевнив поліцає в тому, що всі вони польські студенти. В той час Бандера був членом Крайової Екзекутиви ОУН, а ще через кілька років сяде на лаву підсудних за організацію атентату на польського міністра Перацького.

Стрийський Пласт дав Україні ще одного героя, який все своє життя, як вірний лицар, захищав її. Цей лицар — Олекса Гасин. З десятилітнього віку виховувався Гасин у Пласті. В цьому середовищі відточував він свою феноменальну орієнтацію і нахил до військової служби. Замилування військовою справою привело до того, що він після матури у 1928 році пішов до польського війська і успішно закінчив старшинську школу. За підпільну працю був в'язнем польських, а потім німецьких тюрем. Найповніше виявились усі здобуті ним знання і навички в УПА. Він був полковником і начальником штабу УПА, командиром цілого карпатського краю. Загинув у бою з НКВД у Львові 31 січня 1949 року.

У боротьбі за українську справу полягло від рук польських та більшовицьких окупантів дев'ятнадцять братчиків Загону «Червона Калина»³.

Почувати себе братом усіх пластунів, твердою опорою для своїх друзів, захисником слабших і немічних — це ще одне кредо пластуна, закарбоване у другому Головному Обов'язку. «Помагати іншим» — так звучить цей Обов'язок. Історія Стрийського Пласту нараховує масу промовистих фактів, які розповідають про те, як пластуни Стрия дотримувались цього Обов'язку.

Найкращим прикладом цього є життя Олекси Гасина. За щирю товариську вдачу йому в Пласті дали псевдо Лицар. Мирослав Петріна,

що всі гімназійні роки просидів з ним за одною лавкою, розповідав, що Гасин був дуже здібним до математики. Не було задач в підручнику, яку б він не розв'язав. На перервах часто залишався в класі, щоб допомогти товаришам вирішити складні математичні завдання. А у вільний від навчання час готував молодших товаришів до вступу в гімназію.

А ось ще один приклад лицарської вдачі Гасина. Григорій Мельник — товариш дитячих років, залишив свої спогади «Мої шкільні часи з Олексою Гасином», видрукувані у 20 числі «Квітучих берегів» (1980). Тут він згадує цікаву пригоду на пластовому таборі в Довголуці. Грицеві довелося одному сторожувати вночі порожні намети. Саме готувалися до приїзду пластунів. Тої ночі налетіла страшна буря і наробила багато шкоди. Олекса ж мав прибути до табору лише за два дні. Зажурений Гриць в тривозі дочекався ранку. І якою несподіванкою для нього було те, що зранку в таборі з'явився Гасин. Олекса передбачив, що буря наробить шкоди. Тому відразу ж прибув у Довголуку рятувати побратима Гриця.

Прізвище Новицьких також відоме історії Стрийського Пласту. До стрийських куренів належали сестри Ольга, Омеляна, Марія та брати Микола і Степан. Нині покійна Ольга Новицька, колишній прокурор куреня ім. Кн. Ольги, також залишила свої спогади про Пласт у Стрию і методи виховання, які панували в ньому. Любила говорити: «Ми всі виховані Пластом».

Найстарший її брат Микола брав участь у Листопадовому зриві в Стрию. Загинув під Крутами. ??? Життя віддав Україні і молодший брат Степан. Він виховувався у Пласті з 1920 року. З часом став братчиком Заго-

Пластуни куреня ім. Кн. Ольги біля буд. Коси Задаткової, 1928

ЛІТОПИСЕЦЬ

ну «Червона Калина». А в 1944 році у чині майора УПА був розстріляний більшовиками на Холмщині.

Сестра згадувала, як колись, ще в юнацькі роки, випадково зустріла брата Степана в місті. Під руку він вів стареньку жінку, а в

▲
«Червона Калина» на Лімниці біля Сокола, 1926

другій руці ніс її важку торбину. Степан потім пояснив сестрі, що це був його пластовий обов'язок — допомогти старенькій. Він завжди пам'ятав, що треба подати бідному. Усі молоді роки Степан гартував себе для добра і волі України. Був цікавою людиною з іскрою винахідника в душі. Пробирав змайструвати водні лещета. Напевно, за це йому дали псевдо Спец.

Пласт плекав характери. Прийшовши сюди десятилітніми хлопцями, герої нашої розповіді з року на рік мужніли, кріпли тілом і духом. Звичайні хлопчаки зі Стрийщини в майбутньому стали героями України. Та чи було б це реальністю, якби не сповідували вони третього Головного Обов'язку: жити за Пластовим Законом і слухатися пластового проводу?

Цей Обов'язок у Стрию виконували без заперечень і роздумів. Він змушував пластуна дисциплінувати себе, свій дух, своє тіло. Саме послух і дисциплінованість дали можливість успішно провести довготривалі мандрівки Ґорґанами (1929), Дністром (1928), табір у Крушельниці та посвячення прапора Загону на Маківці (1930), будувати пластовий табір на г. Сокіл (1926).

Саме про Сокіл і про сувору дисципліну, яка тут панувала, любив розповідати Мирослав Петріна. Відомо, що табір на Соколі починали будувати два старшопластунські курені: «Лісові Чорти» та Загін «Червона Калина». У липні 1926 року представники цих куренів з'їхались на Сокіл, щоб провести третю обласну зустріч, а разом впорядкувати і розбудувати свій табір. «Я був на Соколі, — згадує М. Петріна, — ми будували

пластовий табір на Підлютому... Була там сильна, гостра дисципліна». Пластуни жили за строгим розпорядком: вставали раненько, робили руханку (до півгодини часу). Потім бігли до ріки Лімниці. Вода в тій річці холодна до ломоти. Але всі милися тут. Далі була робота. Будували спортивний майданчик, під який було відведено схил гори. Багато землі перекопали лопатами і вивезли тачками, щоб вирівняти той схил.

Спогади Петріни доповнює розповідь Остапа Савчинського, який веде мову про курінного Ярослава Рака (Мотрика): «Мотрик нікого не підганяв у праці, але сам постійно і майже без перепочинку так завзято працював, що це було найкращою заохотою для інших друзів добровільно наслідувати його»⁴.

Про високу дисциплінованість говорить ще одна важлива в житті куреня подія — посвячення курінного прапора на Маківці, — що відбулася 3 серпня 1930 року при досить складних і напружених обставинах. Напередодні було вбито пластуна Г. Пісецького, що пізніше послужило приводом для розв'язання Пласту. Околиці Маківки кишіли польською поліцією. І все ж калиняки зуміли зорієнтуватись у небезпечній ситуації: організували посвячення днем раніше. На посвячення запросили тодішнього ректора Йосипа Сліпого, який в той час відпочивав у селі Головецько біля підніжжя Маківки. Напис на прапорі — «Не принесемо сорому українській землі», — було виправдано. Пластуни Стрия лише примножили славу України.

Витворюючи таку міцну когорту видатних людей — борців та лицарів, — Стрийський Пласт ніколи і ні в чому не відступив від Закону. Постійне його дотримання дало можливість виховати моральну еліту українського народу. Керуючись пластовим Законом, стріяни стали до боротьби за незалежність своєї держави.

Конкретні історичні факти підтвердили правильність ідеології та методики пластового виховання. Кожен, хто в ті далекі роки вдихнув пластового духу, став свідомим членом своєї суспільності. Ідея Пласту була героїчною легендою у нас на Стрийщині в роки більшовицької окупації. Її пронесли через усе життя ті, кому зараз за вісімдесят. За пластовим Законом виховували дітей та онуків вдома, не звертаючи уваги на пануючу комуністичну ідеологію. Так довгі роки в Україні підпільно жеврів вогник Пласту, який у 1990 році знову розгорівся великим полум'ям. Пласт відродився у Стрию, бо жива і надійна його ідея.

пл. сен. Зеновія Ханас

¹ «Квітучі береги», ч.4, 1967

² Дружнє послання Загону «Червона Калина», ч.15

³ Ярослав Падох. Стрийський Пласт — Стрийщина

⁴ Дружнє послання Загону «Червона Калина», ч.15

Дорогі Друзі! На побажання читачів ми започатковуємо рубрику «Український Спорт», де будемо вміщувати аналітичні дописи про розвиток сучасного спортивного руху в Україні, проблеми та перспективи. Заохочуємо усіх відгукнутися на ідею такої рубрики, як також надсилати свої думки на тему українського спорту.

ст. пл. Богдан Яцишин

У ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВИЙ ДУХ

Більше ніж 10 років тому світ заговорив про Україну: Чорнобиль, Прип'ять, атомне лихо. І, на жаль, довгий час наша держава асоціювалася зі спаленим реактором. Але в останні роки Україна постає в іншому світлі. І до цього чи не найбільше спричинилися наші спортсмени.

Після багатьох років Україна отримала незалежність. Її стрімкий прорив на спортивні арени змусив говорити про Україну як про сильну спортивну державу і брати її до уваги у боротьбі

спорту, зокрема футболу, у міжнародній дипломатії. Перекресливши усі сподівання тренера «Барселони» Луїса ван Галя, кияни довели, що в Україні вміють грати у футбол і можуть скласти гідну конкуренцію світовим спортивним улюбленцям.

Поряд з тим, побувавши на цьому матчі, можна впенено сказати, що він був одним з факторів консолідації українського суспільства: і на трибунах стадіону, і біля екранів телевізорів, і біля радіоприймачів. Незважаючи на будь-які політичні переконання, весь сотисячний стадіон був як одна родина. Ентузіазм, радість і... море синьо-жовтих прапорів. Прапори вирували, як магма у кратері діючого вулкану, вибухаючи кольором при кожному успішному ударі. Вибухи кольору і вибухи крику з тисяч горлянок. Враження неповторне і незабутнє. У цей момент відповідь на питання про роль спорту у житті держави — нашої України — стає навіть видима. Ця роль неоціненна: у сильний емоційний спосіб утверджується національна ідея єднання українців з усіх кінців Батьківщини. З іншого боку, ще стародавні римляни мали сентенцію: «Mens sana in corpore sano». Отже, фізично здорова мода людина стає на шлях морального одужання: плекає сильний характер, мужність, стремління до досконалості. А це все в кінцевому результаті не дає молоді схибити на жеттевому шляху. І якщо фізична культура та спорт в Україні стануть масовим явищем, ми матимемо здорове суспільство. І тілом, і духом. Бо, як співали колись наші спортсмени з організації «Сокіл»: «Де сила — там воля встає!»

Київське «Динамо» та італійський «Ювентус»
Фото автора

на спортивних майданчиках. Здобуваючи перемоги на великих престижних міжнародних змаганнях, українська нація позбувається почуття неповноцінності і меншовартості. Ми не вмираємо, а лише народжуємося для славного майбутнього.

Згадаймо недавно гучну перемогу київського «Динамо» над еспанською «Барселаною». Де ж ті світові зірки? Їх затьмарила одна зірка з такою простою назвою — «Динамо». І той, хто мав щастя побувати на незабутньому матчі у Києві, може зрозуміти, яке важливе значення

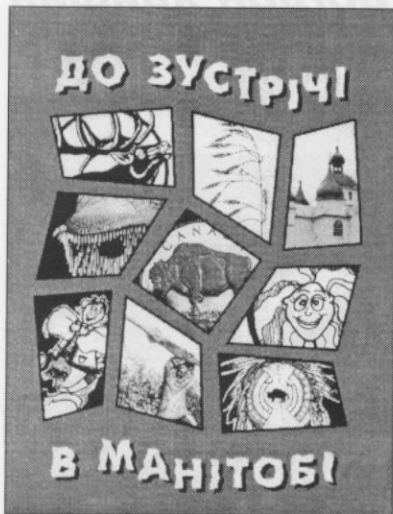

На матчі київського «Динамо» з «Барселаною». Фото автора

Пластун-Літописець

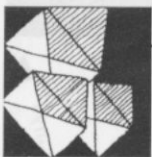
«ДО ЗУСТРІЧІ В МАНІТОБІ»

Журнал «До зустрічі в Манітобі» — це вже другий з черги додаток до журналу «Юнак», який виходить в Канаді. Редакторка «Юнака», пл. сен. Оксана Закидальська підготувала цю книжечку-одноднівку частинно як рекламу на Ювілейну Зустріч Юнацтва, яка має відбутись в Манітобі, Канада, в липні-серпні 1998 як частина святкування 50-ліття Українського Пласту в Канаді.

Це число є гарно оформлене ст. пл. Данилом Луцівом, з рисунками ст. пл. Маркіяна Микитюка. Воно цікаве змістом, може, цікавіше за пересічне число журналу «Юнак», головню тому, що в ньому є так багато цікавих інформацій: про Манітобу, її природу, історію, цікаві речі, як також про українців в Манітобі. Є й багато інформацій про Ювілейну Зустріч. Є в журналі й різні загадки, ломиголовки, гумор.

Це число повинно сподобатись юнакам і юначкам, для яких воно було видане. Напевно, прочитавши його, багато членів УПЮ і їхніх виховників захоче поїхати на Канадську Пластову Ювілейну Зустріч — вона заповідається абсолютно цікаво!

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

До редакції «Пластового Шляху» у Лаврентіївці

Дорогий друже редакторе!

Прочитав статтю друга Василя Іваночка про «Формування доброго громадянина» й уважаю, що автор дуже влучно схопив питання й відповідь на нього. Для тих, які може ще не зовсім зрозуміли суть Пласту й беруться вводити всякі інновації, варто з тої статті наголосити:

1. ...*Лицарський Кодекс закликав: ... бути особливо ввічливим і чемним з усіма жінками, дітьми і немічними...* А отже нема місця на пластовій ватрі на насміхи зі старих і немічних, типу «...продемонструвати щось мімікою, наприклад: ідеш, як старий чоловік; встаєш з крісла, як старий чоловік» (це подано як приклад до наслідування в недавньому випуску однієї з відомих пластових публікацій).

2. ...*Що стосується міжконфесійних конфліктів, то таких в нашій організації фактично не було через заборону пропаганди будь-якої з конфесій. Пластуни складають Присягу на вірність Богові, а не якійсь із конфесій.* Тому Пласт є організацією світською, в якій місце є для всіх, хто в Бога й Україну вірує, без якої-небудь дискримінації. Він не може бути організацією релігійною,

будь-то православною, католицькою чи як там. Одначе правдою є, що Пласт був заснований і діє на засадах християнської етики й моралі (а це, в свою чергу, зобов'язує нас любити **всіх** ближніх).

До цитованої статті закралася одна неточність, яку хочу тут справити. Шановний автор пише про Пластову Присягу: *...уклякнувши біля прапора і взявши його однією рукою...* Це не згідне з пластовою традицією. Мабуть, такий звичай завівся подекуди в останніх роках через нерозуміння провідників, як Присягу переводити, й бажання продемонструвати надмірний пієтизм до Присяги чи до прапора. Часами це навіть фізично неможливе, як наприклад, коли в час святкувань 85-ліття Пласту на Соколі до Присяги приступило 76 пластунів і пластунок. Правильний перебіг Пластової Присяги описаний детально в «Житті в Пласті», й туди відсилаю всіх зацікавлених. Варто ще наголосити, що Пластову Присягу складаємо на **пластовий** прапор (тобто посвячений прапор пластового куреня), а не на який-будь інший. Тому затверджені курені, які ще не мають прапора, повинні постаратися його придбати.

Щиро вітаю

СКОБ!

пл. сен. Орест Гаврилюк, ЧМ
18 жовтня 1997

Сіроманець-філателіст

ВИПУСКИ З НАГОДИ XIII ЗБОРІВ КУПО

В днях 11-13 жовтня 1997 року в місцевості Іст ГанOVER, штату Н'ю-Джерсі в США відбулися чергові Збори Конференції Українських Пластових Організацій, як також Перша сесія Четвертого Пластового Конгресу. Як звичайно буває, ця історична подія була філателістично відзначена.

З цієї нагоди Голова ГПБулави пл. сен. Юрій Слюсарчук доручив редакторові «Пластового Шляху» зайнятися виготовленням пропам'ятної конверти і відповідної печатки (спецштемпеля). Редактор, який саме тоді перебував у Львові, звернувся з проханням до п. Олександра Жарівського, власника підприємства-видавництва «Дивосвіт», який вже не раз виготовляв філателістичні випуски для Пласту, щоб підготувати такі пам'яткові конверти. Це і було зроблено п. Жарівським.

Підготовано кількасот таких конверт з кашетом, який представляє відзнаку Зборів КУПО, в синьому кольорі, з жовтим написом і пластовою лейкою. Навколо герба є напис: «Збори Конференції Українських Пластових Організацій — IV Пластовий Конгрес», а під сподом — Іст ГанOVER, Нью-Джерсі, США 11-13.X.1997».

Крім цього, підготовано металеву печатку з подібним рисунком відзнаки Зборів. Цю печатку прибивано в двох кольорах: в синьому і в чорному.

Як буває зі всіма конвертами, які є надруковані в фірмі «Дивосвіт», ззаду конверти є інформативний текст, в якому подана

історія КУПО із датами всіх Зборів та прізвищами вибраних Голів ГПБ і ГПР. Це дуже корисна інформація, яку не так легко де-небудь знайти.

Приблизно 100 таких конверт переслано було до США, щоб на Зборах КУПО продавати їх учасникам, прибити на них пропам'ятну печатку, наклеїти американські поштові марки, а тоді занести на локальну пошту й надати датівником дня Зборів.

На жаль, в Іст ГанOVER всі були так зайняті Зборами, що не було кому тим всім зайнятися. Продано було лише декілька конверт, але ніхто не потурбувався тим, щоб перебити їх на пошті й прибити пам'яткову печатку.

Але, на щастя, знайшлися люди у Львові, які це зробили — вправді не з американською маркою, але українською «Д» маркою, штемпельовані на Головній пошті у Львові дня 11.10.97, себто в перший день Зборів КУПО.

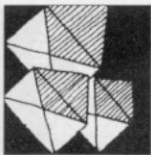
Після роз'яснень у вересні 1930р. польською владою легального Пласту в Галичині, він продовжив свою діяльність таємно. Тоді тривало до кінця Другої світової війни, коли в жовтні 1945 р. у Мюнхені діяльність Пласту було арештовано. Тоді чергові Агенти та Інспектори в післявоєнний період були організовані збори для «переманювання осіб (Д-П)» в інші національні протекти і інші вигоди в Україні, насильно вивезення німцями на Захід, як «остарбайтери», а також «Вісники», які самі поділилися з родичами, не бажаючи бути «повторно «визволеніми» «чужою» Армією. Табори «Д-П» були організовані за національним походженням: Пластунів, які приїхали в українські табори Ашфорд-Бург, Беркстед-Гладен, Ліндсея, Мінтенвальд, Мендель, Ротенбург і т.д. Зорку і прихильну до організації Пласту склади української молоді. Минуло в 20-і роки Пласт набув свого найбільшого поширення в Галичині, на Волині, по Закарпаття та в скандинавські організації інших національностей. При Мандатному Світовому Бюро (позіше його звали закликали у Львові) було створено навіть «Відділ «Скаутів-переміщених осіб» (цею назвою вважала участь вільних скаутів у Світовому Демоні в Мюнхені (Світанок) в серпні 1947 р. І хоч на політичній карті світу в післявоєнний період ще не було держави України, але українські пластуни вже були вкрай в багатонаціональній «світовій родині». В 1948 р. набрався досвіду який переселили «переміщених осіб» на постійний роботу до різних країн вільного світу. Політична ситуація по різних краях і континентах. Таку дію не замкнула і ділих, склади на новому місці поселення вони організували, пластуни з єдиного. Водночас значно розширюючи пластуни зарекувало і самобутності, як власне української «світові» організації, особливо реальною ставала можливість «розширення» національних груп пластуни в декількох «світових» організаціях крімні поселення. А чому? найбільш проблемна «світовий» організація Пласту, яка була успішно розвізлася в 1945 р. під час 5-го Загального З'їзду Союзу Українських Пластуни, коли було засновано Конференцію Українських Пластових Організацій (КУПО). Метою КУПО стало:

позначення ідеями єдиної і виконання методів Українського Пласту, в зосередженні КУПО єдиною організації на той час крайові Пластові організації: Австрійська, Аргентинська, Бельгійсько-Канадська, Люксембурзька і США. Була скла КУПО злилася незмінною як до жовтня 1991 р., коли до КУПО були прийняті крайові пластові організації України, Польщі та Скандинавії. На чолі КУПО стояв Головна Пластова Булава (ГПБ), як виконавчий орган і Головна Пластова Рада (ГПР) — контрольно-судовий орган. За спільним завданням є координація діяльності всіх членів КУПО. А символічності єдиності Українського Пласту бачи огляду на час і порозі стале національним Пластуни, який членів би переважно єдиному найбільш повноважень від колишнього Верховного Станова Пласту, який злилася досвідчена Пластунів різних краях. Перші Збори КУПО, що відбулися 1-3.01.1954 р. в Нагара Фолс (Канада), обрали головами ГПБ Яна Гладенів, в головах ГПР — Оліва Бойчука. 2-і Збори КУПО (30.05-1.06.1958 р. в Нагара Фолс, Канада) головами ГПБ — О. Бойчук, голова ГПР — Я. Гладен. 3-і Збори КУПО (11-13.11.1959 р. в Керронгтон, США) голова ГПБ — Я. Гладен, голова ГПР — К. Фішер. 4-і Збори КУПО (11-21.01.1967 р. в Албан, США) голова ГПБ — К. Фішер, голова ГПР — К. Фішер. 5-і Збори КУПО (16-17.09.1970 р. в Торонто, Канада) голова ГПБ — Василь Пеленко, голова ГПР — Оліва Курманів. 6-і Збори КУПО (11-23.09.1973 р. в Дітройт, США) голова ГПБ — Роман Рогожа, голова ГПР — Я. Гладен. 7-і Збори КУПО (4-5.09.1978 р. в Керронгтон, США) голова ГПБ — Л. Романюк, голова ГПР — Я. Гладен. 8-і Збори КУПО (19-20.04.1980 р. в Керронгтон, США) голова ГПБ — Л. Романюк, голова ГПР — Зарас Дурбан. 9-і Збори КУПО (17-10.1980 р. в Керронгтон, США) голова ГПБ — Василь Пеленко, голова ГПР — Я. Гладен. 10-і Збори КУПО (19-20.11.1988 р. в Торонто, Канада) голова ГПБ — Олексій Гаврилюк, голова ГПР — Л. Романюк. 11-і Збори КУПО (12-14.10.1993 р. в Іст ГанOVER, США) голова ГПБ — О. Жарівський, голова ГПР — Л. Романюк. 12-і Збори КУПО (18-19.10.1994 р. в Іст ГанOVER, США) голова ГПБ — Юрій Слюсарчук, голова ГПР — О. Жарівський. Останніми літаними 13-ми Зборами КУПО і IV Пластового Конгресу, які пройшли 11-13.10.1997 р. в Іст ГанOVER (США) є, як приєднати діяльність Пласту до нових умов, що виникли в незалежній Україні.

Висхід на дані: Роман Рогожа (Україна)

© Дивосвіт 97. 1-13.10.1997. Тираж 50. Жарівський

Якщо хтось хотів би набути таку конверту, просимо звертатись до редактора «Пластового Шляху» пл. сен. Любомира Онишкевича. Просимо зазначити, якого кольору печатку Ви б бажали. Ціна \$2.- США. В Україні ці конверти можна ще купити в п. Жарівського. Конверт залишилось дуже мало.

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

Брізбен, 11.II.97

До Головного редактора «Пластового Шляху»

Дорогий Друже!

Прочитавши останнє число «Пластового Шляху», завважила я, що Ви пошукуєте автора мелодії пластової молитви «Отче наш».

Дуже можливо, що Ви вже маєте точну інформацію, але на всякий випадок подаю, що музична обробка пластового «Отче наш» є Ярослава БАБУНЯКА.

Щиро вітаю,

СКОБ!

пл. сен. кер. Олександра Павлишин

Літлетон, дня 30 жовтня 1997

Дорогий Друже!

Сьогодні пошта доручила мені «Пластовий Шлях» ч.2/114 з світлиною Начального Пластуна пл. сен. Любомира Романкова на фронті нашого журналу.

Прошу прийняти від мене мої сердечні GRATULACIJI за його чудову зовнішню форму, шрифт і гарний його зміст. На мою гадку, «Пластовий Шлях» — це шедевр у нашому видавничому світі в Україні! Якщо б у майбутньому журналі з'явилися кольорові фотознімки, він міг би конкурувати з престижними журналами в ЗСА та Західній Європі.

З цікавістю і любов'ю прочитав я дві статті: Вашу редакційну п.н. «Наша мова» і Вашої дружини Ляристи «Ще про справи української мови», що Ви їх надрукували в останньому номері «Пластового Шляху». Ваші голоси в болючій справі української мови в Україні є доказом, що начальний редактор «Пластового Шляху» і його дружина розуміють доцільність писати на цю тему для української пластової молоді в Україні.

Журнал наш читає пластова молодь в Україні і в діяспорі з великим ентузіазмом. На-

діятися треба, що голоси наших редакторів матимуть вплив на їх батьків, дідів та рідних, щоб вони зрозуміли, що «мова належить до атрибутів держави, тобто є єдиним із найважливіших складників держави» (Я. Радевич-Винницький. Україна: від мови до нації. — «Відродження», 1997. — с. 132).

Достойна авторка Ляриса Залеська Онишкевич подає приклади росіянізмів в українській мові, що їх промосковський уряд в Україні впровадив до вжитку в українських правописних словниках, в літературі і в загальному спілкуванні українських громадян у часі совєцької окупації.

На жаль, цей засмічений росіянізмами правопис продовжує існувати в Самостійній Україні. Радіти треба, що «Пластовий Шлях» надрукував статтю подружжя Онишкевичів в обороні української літературної мови, гейби об'яву до української пластової молоді, щоб вона рішала про долю української мови, «щоб українська мова була мовою української держави»!

Згадуючи про появу маніфесту української пластової молоді в «Пластовому Шляху» п.н. «Наша мова», заохочую членів Пласту, які люблять українську літературну мову, прочитати чудову статтю п. Олі Мак з Торонта, Канада п.н. «Катедра Українських Студій чи Кафедра Малоросіяництва», що була надрукована в «Свободі», Нью Джерзі — Нью Йорк, ЗСА («Свобода», 1996).

Заохочую нашу пластову фамілію в Україні прочитати статтю Олі Мак та охороняти красу української мови від повені росіянізмів, що їх залишив в українській мові промосковський совєцький режим в Україні.

Бажаючи успіхів у Вашій праці, сердечно Вас вітаю пластовим привітом

СКОБ!

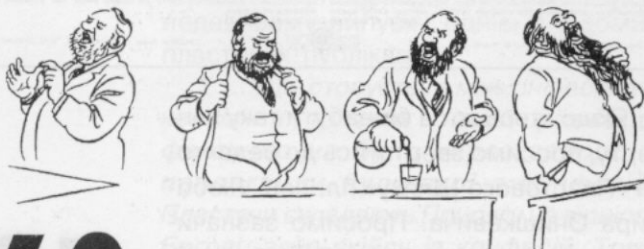
Ваш

пл. сен. кер. Іван Костюк, Ад'ютант

ГУМОР

Херлуф Бідструп

60

Оратор

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ PLASTOVY SHLIAKH

Пластовий журнал

ч.1 (117) 1997

Виходить кварталньо

Реєстраційне свідоцтво KB №2821

Редакція

Головний редактор	пл. сен. Любомир Онишкевич
Співредактори	ст. пл. Андрій Гарматій пл. сен. Володимир Соханівський пл. сен. Лариса Онишкевич
Представник Булави УСП	ст. пл. Андрій Ганкевич
Представники Булави УПС	пл. сен. Роман Барановський
Представники країв	
УКРАЇНА	ст. пл. Сергій Юзик, ст. пл. скоб Андрій Чемеринський
ПОЛЬЩА	ст. пл. Петро Тима
БРАЗИЛІЯ	пл. сен. Корнелій Шмулик
АВСТРАЛІЯ	пл. сен. Ольга Дудинська
Діловод видань при ГПБ	пл. сен. Богдан Колос
Мовний редактор-коректор	ст. пл. Ольга Свідзинська
Дизайн і макет	ст. пл. Андрій Гарматій
Художник	ст. пл. скоб Василь Буцак
Верстка	Дмитро Дашков

Адреса для листів:

в Україні:	в діяспорі:
Пластовий Шлях	Любомир С. Онишкевич
а/с 65	9 Dogwood Dr., Lawrenceville
Львів, 290000	NJ 08648, USA
тел./факс: (0322)628527	(609) 883-2488
e-mail: andrij@harmat.lviv.ua	fax (609) 883-2470
plast@icpm.lviv.ua	e-mail: wytr53a@prodigy.com

Адреса Адміністрації: Plastovy Shliakh
P.O.Box 303
Southfields, New York,
10975-0303, USA

Видає: Головна Пластова Булава
Друк: ТзОВ "Простір М"

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора, висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційним становищем Організації ПЛАСТ. Редакція застерігає собі право виправляти мову, стиль, а теж часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які на думку редакції могли б бути для когось образливі.

Просимо вчасно повідомляти про зміни адреси до адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову оплату.